

Wrocławski Niezbędnik Kulturalny

Wrocław Cultural Guide

PRZEWODNIKI / GUIDES:

**szlakiem otwartych w 2021
roku nowych przestrzeni
dla kultury**

on the trail of new spaces
for culture opened in 2021

**po przedświątecznych targach
to pre-Christmas fairs**

**śladami projektu „Spod ziemi
patrzy Breslau”**

in the footsteps of the *Breslau Peeks
from Under the Ground* project

**po zimowych nowościach
wydawniczych**

to winter new releases

**EKOLEKSYKON KULTURALNEGO
CZŁOWIEKA / ECO-GLOSSARY
OF A CULTURED PERSON:**

upcycling

**...i kalendarium ponad
150 zimowych wydarzeń**

...and schedule of more than
150 winter events

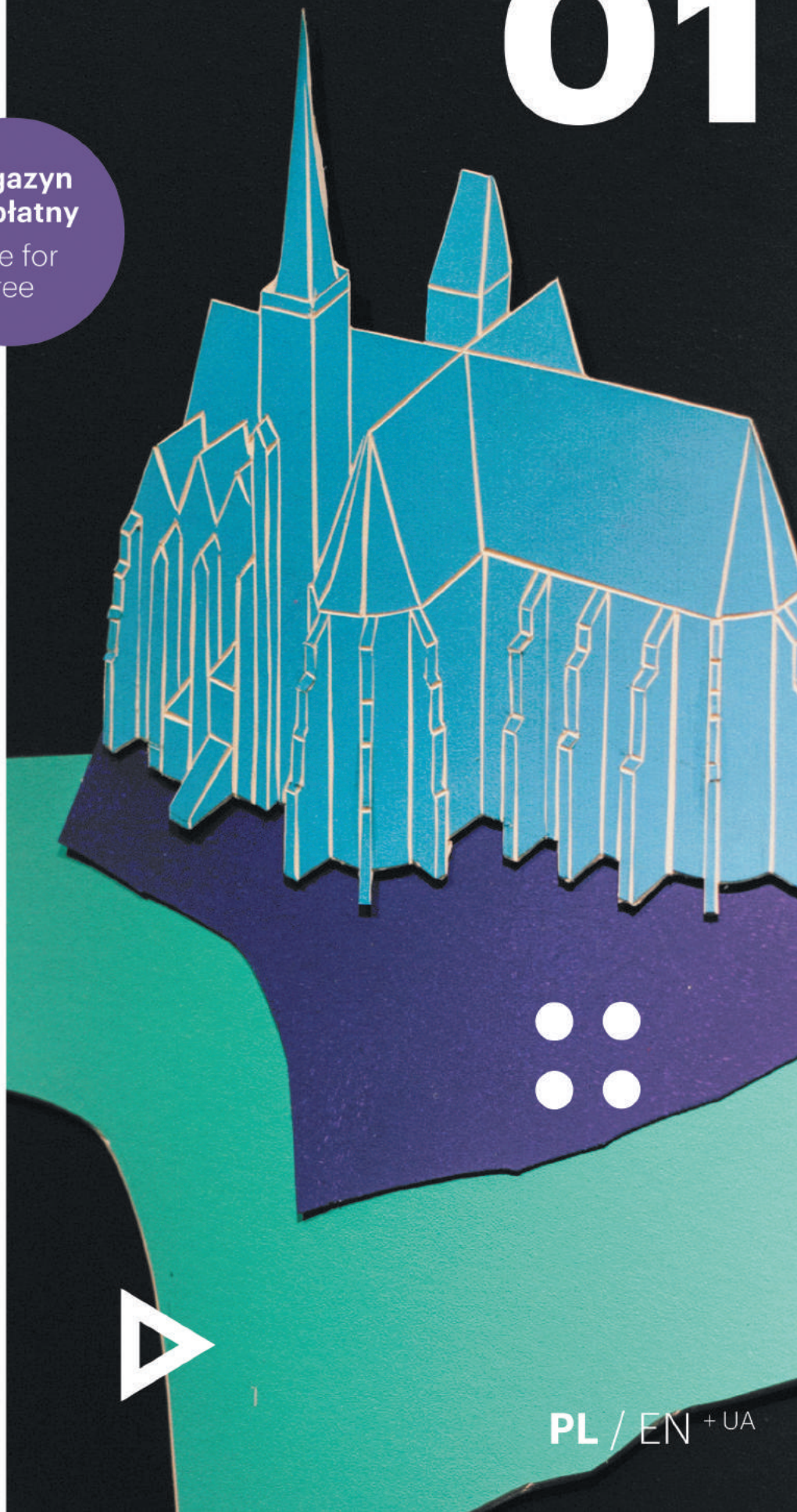

Strefa
Kultury
Wrocław

magazyn
bezpłatny
take for
free

12 01

Dziękujemy,
 że byliście z nami.
Kultura jest w nas!

Thank you for reading.
Culture is in us!

zespół „Niezbędnych”
 the “Guide” Team

Wrocławski Niezbędnik Kulturalny

Wrocław Cultural Guide

ZESPÓŁ / TEAM:

Redaktor naczelna / Editor-in-chief:
Magdalena Klich-Kozłowska

Kalendarium / Calendar of events:
Annamaria Janiszewska

Autorzy / Authors:
Kaja Borkowska, Olga Budzan,
Kamil Bujny, Marta Derejczyk,
Magdalena Klich-Kozłowska, Adam
Królikowski, Katarzyna Lemańska,
Paweł Piotrowicz, Joanna Plizga,
Piotr Spigiel, Krzysiek Stęplowski,
Daniela Tagowska, Alan Weiss

Tłumaczenie / Translation:
Fabryka Tłumaczeń

Korekta / Proofreading:
Magdalena Klich-Kozłowska

Projekt graficzny i skład
Graphic design and typesetting:
Aleksandra Abramik, Magdalena
Przewočka, Artur Busz

Reklama / Advertisement:
Urszula Jaros
(urszula.jaros@strefakultury.pl)

Dystrybucja / Distribution:
Marta Pyczek, Anna Pazdej

Druk / Print:
Polska Press Sp. z o. o.

Nakład / Circulation: 7 500

Wydawca / Publisher:
Strefa Kultury Wrocław

Kontakt / Contact:
niezbednik@strefakultury.pl

Zdjęcie na okładce / Cover photo:
Kasia Kmita, fragment wystawy
„Ćwiczenia z wyobraźni”,
fot. Jerzy Wypych / Exercises
on imagination exhibition
by Kasia Kmita, photo: Jerzy Wypych

Strefa Kultury Wrocław
ul. Świdnicka 8b
50-067 Wrocław

www.strefakultury.pl

fb.com/NiezbednikKulturalny
fb.com/StrefaKulturyWroclaw
instagram.com/strefakulturywroclaw

Za publikowane materiały odpowiedzialność ponosi podmiot przekazujący je Redakcji do publikacji. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania zmian i skrótów w nadesłanych materiałach oraz nadawania tytułów, jak również odmowy publikowania materiału bez podania przyczyny. Materiałów niezamówionych nie zwracamy. Za treść publikowanych reklam odpowiada reklamodawca.
Na stronach 9, 18, 27, 38, 54, 56 i 69 zamieszczony jest materiał reklamowy.
Na stronach 2, 37, 46, 72, 79 i 80 zamieszczone są ogłoszenia własne wydawcy.

The responsibility for the materials published rests with an entity that provides them to the Editorial Office for publishing. The Editorial Office reserves the right to amend and make materials received shorter, and to give them titles or to refuse to publish any material without any reason whatsoever. We do not return any material which has not been ordered. An advertiser is responsible for the contents of advertisements published.
Advertisements can be found on pages 9, 18, 27, 38, 54, 56 and 69.
On pages 2, 37, 46, 72, 79 and 80 you can find the publisher's own announcements.

Trudno zabrać się do pisania swojego ostatniego wstępniaka. Z równie ciężkim sercem ostatni raz układałam szpigel numeru, zamawiałam teksty, robiłam ostatnią korektę kalendarium czy wymyślałam swoją ostatnią szaradę (przepraszam, jest trudna, bez pomocy naukowych się nie obędzie). Zastanawiałam się nad ową treścią od kilkunastu dni i z pomocą przyszedł mi dopiero seans genialnego „Kuriera Francuskiego” Wesa Andersona. Jedną z częściej powtarzanych rad redaktora naczelnego tytułowej gazety, Arthura Howitzera, były słowa: *Tylko postaraj się, by zabrzmiało to tak, jakbyś napisał to celowo.*

A zatem, zacznę od podziękowań – ci ludzie wymienieni z imienia i nazwiska po lewej stronie to prawdziwi profesjonaliści. Dziękuję każdemu, kto przez ostatnie cztery lata, kiedy pełniłam swoją funkcję, dołożył cegiełkę do któregoś z wydań „Niezbędnika”: czy to treściowo, czy to wizualnie, czy promocyjnie i dystrybucyjnie. Czy nawet słowem otuchy.

Wpadam w kliwy ton, więc pora na kolejne motto Howitzera: „żadnego płaczu!” i zmianę tematu. Gdyby przyszło mi kiedykolwiek polecić coś w rubryce „Kulturalni polecają”, z pewnością byłby to rzeczony film, zaś propozycją książkową – „XI Nie bądź obojętny” świadka historii Mariana Turckiego. Jakże to ważne przykazanie w obliczu aktualnej sytuacji społeczno-politycznej. Fakt, że urodziliśmy się akurat w tym miejscu na świecie, jest wyłącznie kwestią przypadku. Przecież mogło stać się to gdzieś zupełnie indziej i wówczas nasz punkt widzenia może byłby inny. Dlatego nie można mówić o kulturze lepszej ani gorszej. Można zaś powiedzieć, że kultura jest lustrem, w którym trzeba się przeglądać, ale jednocześnie warto też przeglądać się w lustrach innych kultur, by zobaczyć właściwe swe odbicie w lustrze naszej kultury.

Mam nadzieję, że „Niezbędnik” jest dla was takim (choćby małym) zwierciadłem. Dziękuję, że byliście. Kultura jest w nas!

Redaktor naczelna
Magdalena Klich-Kozłowska

It is hard to sit down to writing your last ever editorial. It was just as hard for me to prepare the final outline, order last texts, do the final proofreading of the calendar of events and come up with the last riddle (which is difficult – you are going to need some sources to solve it). I have been thinking about what to write for several days now. Up until I watched Wes Anderson's brilliant *The French Dispatch*. One of the more frequently repeated quotes by the editor-in-chief of the eponymous magazine, Arthur Howitzer, was “Just try to make it sound like you wrote it that way on purpose.”

So, I am going to start with a thank you – these people listed to the left are true professionals. I would like to thank everyone, who contributed to any of the issues of the “Wrocław Cultural Guide” by providing content, working on layout, as well as promoting and distributing the paper – over the past four years of my tenure as its editor-in-chief. I am even grateful for the words of encouragement.

I am getting all sappy here... Time for another Howitzer's rule – “No crying” and a change of subjects. If I were to ever recommend something in “Cultural recommendations: section, I would certainly recommend you to go and see this film mentioned above, and when it comes to books, it would be *XI Thou Shalt Not Be Indifferent* by Marian Turcki, a witness to the history. What an important commandment it is, given the current social and political situation in the world. The fact that we were born exactly in this place in the world is purely a matter of chance. After all, we could have been born entirely somewhere else and then our viewpoint might have been different. That is why there is no such thing as a better or worse culture. We can say that culture is a mirror in which we can look at ourselves, but at the same time it is worth looking at ourselves in the mirrors of other cultures in order to see our proper reflection.

I hope that the “Guide” has been such a mirror for you – even if only a small one. Thank you for reading. Culture is in us!

Editor-in-chief
Magdalena Klich-Kozłowska

W NUMERZE / IN THE ISSUE:

- 4 KULTURALNI POLECAJĄ / CULTURAL RECOMMENDATIONS**
Daniela Tagowska, Piotr Spigiel
- 5 Więcej kultury! / More culture!**
Nowości roku 2021 na kulturalnej mapie Wrocławia
What's new on the cultural map of Wrocław in 2021
- 10 FLASH**
Przedświąteczne targi / Pre-Christmas fairs
- 11 Przetrwamy to czy przerwiemy? / What will remain?**
Wystawa prac grupy Twożywo w 66P
An exhibition of works by Twożywo group in 66P
- 12 5 PYTAŃ DO... / 5 QUESTIONS FOR...**
Natalii Kukulskiej / Natalia Kukulska
Koncert „Czułe struny”
w Narodowym Forum Muzyki
Tender heartstrings at National Forum of Music
- 14 CZARNY WROCŁAW / BLACK WROCŁAW: Park Hotel**
Felieton Joanny Plizgi / A column by Joanna Plizga
- 16 W SKRÓCIE / LONG STORY SHORT**
„Braterstwo poezji” / The Brotherhood of Poetry
Fragmenty korespondencji Różewicza i Miłosza
Excerpts from letters between Różewicz and Miłosz
- 19 Wokół stołu / Around the table**
Felieton Adama Królikowskiego
A column by Adam Królikowski
- 20 Cykle kobiet, cykle sztuki, cykle istnienia / Cycles of women, cycles of art, cycles of existence**
Projekt „Szczeliny” Instytutu Grotowskiego
Interstices project by Grotowski Institute
- 22 EKOLEKSYKON KULTURALNEGO CZŁOWIEKA: upcykling / ECO-GLOSSARY OF A CULTURED PERSON: upcycling**
- 24 Spod ziemi patrzy Breslau / Breslau peeks from under the ground**
- 28 BRZYDKI WROCŁAW / UGLY WROCŁAW**
- 29 ZIMOWE SZARADY / WINTER RIDDLES**
- 30 KALENDARIUM WYDARZEŃ / SCHEDULE OF EVENTS**
30 ✕ sztuki wizualne / visual arts
39 ▶ muzyka / music
44 ● film
47 ⊕ teatr + performance / theatre + performance
55 ≡ literatura / literature
59 ♡ architektura + design / architecture + design
63 :: edukacja + animacja / education + animation
- 73 Зима у Вроцлаві**
- 76 POSŁUCHAJ tej zimy / LISTEN this winter**
- 77 OBEJRZYJ tej zimy / WATCH this winter**
- 78 PRZECZYTAJ tej zimy / READ this winter**

→ kulturalni = = polecą *cultural recommendations*

DANIELA TAGOWSKA

artystka wizualna
/ visual artist

4

Trwająca do 9 grudnia w Mieszkaniu Gepperta **wystawa „Układ współrzędnych”** jest hołdem składanym przeze mnie i **Przemka Pintala** parze artystów wrocławskiej awangardy. Nasze realizacje, czerpiące z wybranych motywów twórczości Marii Michałowskiej i Zdzisława Jurkiewicza, stanowią dialog artystów będących jednocześnie życiowymi partnerami. Z nestorami łączy nas również pewne podobieństwo stosowanych środków wyrazu.

Paweł Goźliński w monumentalnej **powieści** o Bronisławie Piłsudskim **„Akan”** opisuje poruszające losy tytułowego bohatera – katorżnika pochłoniętego pasją etnografa. Wielki badacz Ajnów przez lata pozostawał w cieniu młodszego brata Józefa.

Serial dokumentalny Martina Scorsese „Udawaj, że to miasto”, w którym rozmawia on z pisarką Fran Lebowitz, to zaskakująca przyjemność słuchania treści, z którymi w 90% się nie zgadzam. Jak bardzo niekonformistyczna i dowcipna jest Fran – ikona Nowego Jorku – przekonacie się również, czytając zbiór jej **esejów i felietonów „Nie w humorze”**.

↪ ODWIEDŹ ARTSTAGRAMA DANIELI:
[@dy_tagowska](#)

The **Coordinate System exhibition**, which is going to run until the 9th of December in Geppert's Apartment is a tribute paid by me and **Przemek Pintal** to a couple of avant-garde artists from Wrocław. Our projects and designs, based on selected motifs taken directly from Maria Michałowska's and Zdzisław Jurkiewicz's works, constitute a dialogue between the artists and partners. What also links us to them is a certain similarity of the means of expression used in our works.

In his monumental **novel** about Bronisław Piłsudski titled **Akan**, **Paweł Goźliński** describes the poignant fate of the title character – an exiled ethnographer. The great scholar, who studied the Ainu people, for years remained in the shadow of his younger brother – Józef.

Martin Scorsese's documentary series Pretend It's a City, where he talks with writer Fran Lebowitz, is surprisingly pleasant to listen to – and I disagree with what they say at least 90% of the time. If you want to see how non-conformist and witty Fran – a true icon of the New York City – actually is, you can start by reading a collection of her essays and columns.

↪ VISIT DANIELA'S ARTSTAGRAM:
[@dy_tagowska](#)

PIOTR SPIGIEL

fotograf
/ photographer

W kontekście aktualnych wydarzeń na wschodniej granicy godne uwagi są trzy projekty. Po pierwsze **podcast „Ważny młody człowiek” Fundacji Go'n'Act** – to rozmowy o tym, jaki wpływ ma każdy z nas na poszanowanie lub łamanie praw dzieci. Pokazuje, że wspólnie możemy tworzyć świat, w którym każde dziecko żyje w przyjaznym, bezpiecznym i sprawiedliwym otoczeniu, bez względu na dzielące ich różnice. Do posłuchania m.in. na Spotify.

Kolejnym jest **Festiwal AfryKamera** w Dolnośląskim Centrum Filmowym (17–19.12). To pierwsza w tej części Europy impreza, która promuje mało u nas znane kino afrykańskie. Oprócz selekcji najciekawszych fabuł i dokumentów pozwalających zrozumieć m.in. społeczno-polityczny kontekst migracji odbędą się też koncerty i warsztaty dla dzieci.

7 grudnia o godz. 20:00 na Facebookowym kanale **Kalejdoskopu Kultur** zaprezentowany zostanie drugi **teledysk**, jaki miałem przyjemność zrealizować dla tej fundacji i ukraińskiej muzykarki **Dany Vynnytskiej**. Utwory oraz teledyski powstały we współpracy z przedstawicielami mniejszości narodowych we Wrocławiu, m.in. karaimskiej czy koreańskiej. Poetka Hanna Janczak wykorzystała ich języki, by napisać teksty, a utwory zaśpiewał chór wrocławian – Śpiewacza Banda. Taką symbiozę ludzi różnych narodowości i religii chciałoby się oglądać jak najczęściej.

Given the context of current events on the eastern border, I would like to mention three projects. First up is the **Go'n'Act Foundation's Important Young Person podcast**, featuring conversations about the impact each of us can have on respecting or violating children's rights. The podcast shows that if we work together, we can create a world where every child lives in a friendly, safe and just environment, regardless of the differences. You can listen to it on Spotify and other platforms.

The next one is the **AfryKamera Festival** at the Lower Silesian Film Centre (17–19.12) – the first event in this part of Europe to promote little-known African cinematography. In addition to the selection of the most interesting feature films and documentaries, which enable us to understand the socio-political context of migration, the Festival will also feature concerts and workshops for children.

On the 7th of December we will see the online release the second **clip** I had the pleasure of making for Ukrainian musician **Dana Vynnytska and the Kaleidoscope of Cultures**. The songs and their accompanying music videos were created in cooperation with representatives of national minorities in Wrocław, including Koreans and Crimean Karaites. The poet Hanna Janczak used their languages to write the lyrics to the songs performed by a choir of Wrocław citizens – Śpiewacza Banda. One could only wish to see such a symbiosis of people of different nationalities and religions more often.

fol. Natalia Kabanow

fol. Małgorzata Kujda

WIĘCEJ KULTURY!

czyli nowości roku 2021 na kulturalnej mapie Wrocławia

MORE CULTURE!

or what's new on the cultural map of Wrocław in 2021

66P ul. Księcia Witolda 66

Dawny budynek piekarni garnizonowej na Kępie Mieszczańskiej staje się prawdziwą przestrzenią dla sztuki. Najpierw w 2019 roku zaczęło działać tu Centrum Sztuk Performatywnych prowadzone przez Instytut Grotowskiego, studio filmowe Camera Nera oraz pracownia malarska Renaty Jarodzkiej (współwłaścicielki i współautorki adaptacji i rewitalizacji budynku), a na początku tego roku otworzyło się 66P [czyt. Sześć Sześć Pe]. *Miejsce, w którym sztuka i artyści cieszą się zaufaniem oraz wolnością wypowiedzi i eksperymentowania* – tak o swojej inicjatywie pisali założyciele galerii: Renata i Rafał Jarodzcy, Marek Puchała oraz zmarły pod koniec listopada br. Paweł Jarodzki. Miejsce będące „trzecią drogą” między publicznymi instytucjami artystycznymi a komercyjnymi galeriami sztuki. Obecnie w przestrzeni można zobaczyć wystawę grupy Twożywo zatytułowaną „prze|T|rawianie”.

WIĘCEJ
NA STR.11

The former garrison bakery building in Kępa Mieszczańska turns into an actual space for art. It all started in 2019, when the Performing Arts Centre run by the Grotowski Institute, the Camera Nera film studio, and Renata Jarodzka's painting studio – run by the co-owner and co-author of the building's adaptation and revitalisation – appeared at that address. In the beginning of this year, 66P [read: Six Six Pee] opened its doors. It is a place where art and artists will enjoy trust, freedom of expression and experimentation – at least that is what the founders of the 66P Gallery have to say about their initiative. Renata Jarodzka, Rafał Jarodzki, Marek Puchała and the late Paweł Jarodzki, who passed away in the last days of November. 66P offers a third way – one that is between public art institutions and commercial art galleries. Currently the space hosts an exhibition by the Twożywo group entitled rem|a|inder.

MORE INFO
ON PAGE 11

IMPART CAFE ul. Mazowiecka 17

Impart jako jedna z najstarszych wrocławskich instytucji kultury (historia sięga lat 70. XIX w., kiedy to na zlecenie browarnika Paula Scholtza powstał *établissement*, czyli niezwykle popularny wówczas typ lokalu rozrywkowo-rekreacyjnego z programem występów scenicznych, restauracją i ogrodem) doskonale jest wszystkim znana. Z roku na rok przybywało temu miejscu scen: oprócz Teatralnej i Kameralnej (które obecnie przechodzą remont) przy okazji sztandarowych festiwali organizowanych w Imparcie – Jazzu nad Odrą i WROsoundu – pojawiła się plenerowa Scena w Podwórku i na placu przed Impartem. W tym roku kameralne koncerty, spektakle, stand-up czy spotkania autorskie odbywają się również w Impart Cafe – m.in. w ramach cyklu „*Idzie nowe! Leszek Możdżer przedstawia*” (występy zdolnych pianistów) czy „*Piotr Bartyś i jego goście*” (spotkania dziennikarza Radia RAM z udziałem publiczności).

Impart is one of the oldest cultural institutions in Wrocław, with history dating back to the 1870s – to the *établissement* opened on the initiative of the brewer Paul Scholtz – a popular leisure and entertainment venue with a stage show programme, restaurant and garden, and as such, it is well-known by almost all residents. Year by year, the number of stages operated by Impart grew – in addition to the Theatre Stage and the Chamber Stage (currently undergoing renovation), an open-air Backyard Stage and the square in front of the Impart are also used to organise Impart's key festivals – Jazz on the Odra Festival and WROsound. This year, chamber concerts, performances, stand-up comedy shows and meetings with authors are also held at Impart Cafe – including meetings in the *New Things are Coming! Leszek Możdżer presents* series featuring performances by talented pianists, as well as *Piotr Bartyś and his guests* – meetings hosted by Radio RAM journalist with live audience.

fol. Marcin Jędrzejczak

SZTUKA NA MIEJSCU

ul. Łaciarska 4

Na początku 2021 roku działalność nowo otwartej galerii zainaugurowała wystawa Zdzisława Nitki. Sztuka na Miejscu to przestrzeń wystawiennicza, w której prezentowane są prace osób związanych z Akademią Sztuk Pięknych. Założeniem gospodarzy tego miejsca jest stworzenie warunków do swobodnego osvajania publiczności ze światem sztuki w przyjaznych i komfortowych warunkach. Galeria to jedno wielkie pomieszczenie (185 m²), w którym odbywają się nie tylko wernisaże i wystawy, lecz także spotkania autorskie. Można tu podziwiać oraz komentować prace artystów, studentów i absolwentów ASP, popijając dobrą kawę lub wino, a nierzadko również posłuchać koncertów (w ramach Wrocławskiej Sceny Muzycznej), wziąć udział w artystycznych warsztatach czy praktykować jogę w blasku światła z beatem, przy którym całkowicie można zatracić się w ruchu (Deef Flow Yoga).

At the beginning of the 2021, the newly opened gallery on Łaciarska Street launched with the exhibition of works by Zdzisław Nitka. Sztuka na Miejscu is an exhibition space that showcases the work of people associated with the Academy of Art and Design. The aim of the hosts was to create opportunities to familiarise people with the world of art in friendly and comfortable manner. The gallery comprises a single large room (185 m²), which hosts exhibitions and their openings, as well as meetings with authors. You can go there to admire and comment on the works of artists, students and graduates of the Academy of Art and Design, while sipping good coffee or wine, and often also listen to concerts taking place as part of the Wrocław Music Scene series, take part in artistic workshops or practice yoga in the glow of lights with a beat, and completely lose yourself in the movement (Deef Flow Yoga).

fol. Piotr Spigiel

PRZEJŚCIE DIALOGU DIALOGUE PASSAGE

Przejsćie Świdnickie

Wcześniej zlokalizowana była tu filia nr 13 Miejskiej Biblioteki Publicznej (Centrum Innowacji Przejsćie), od października w Przejsćiu Świdnickim działa Przejsćie Dialogu, którego operatorem jest Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego. Inauguracja tej przestrzeni otwartej na dialog i międzykulturowość miała miejsce w październiku, a pierwszym wydarzeniem wskazującym na kierunek, który obierze, było Dialogopolis '21. Program wydarzenia wypełniały wykłady, spotkania i warsztaty, jak rozmawiać mimo różnic; kiedy kierują nami uprzedzenia, a kiedy bezwiednie powielamy stereotypy językowe; czym się różni dialog od debaty. W Przejsćiu Dialogu odbywają się także dżury konsultacyjne, podczas których nowi mieszkańcy Wrocławia otrzymują porady związane z legalizacją pobytu i pracy w Polsce, sprawami urzędowymi, edukacją czy opieką medyczną.

The Świdnickie Passage previously housed the branch n° 13 of the Municipal Public Library (Centrum Innowacji Przejsćie). Starting in October this year, the venue is called the Dialogue Passage, and is now operated by the Wrocław Centre for Social Development. The opening of this new space open to dialogue and interculturalism took place in October, and the first event indicating its new direction was Dialogopolis '21. The place was full of lectures, meetings and workshops, answering a number of questions – how to talk despite differences; when we are guided by prejudice and when we unknowingly reproduce linguistic stereotypes; what is the difference between dialogue and debate. The venue also hosts consultations, during which new residents of Wrocław can learn more about legalising their stay and working in Poland, handling official matters, education or medical care.

fol. M. Pietrzak, mat. ASP

CAFE BERG

skrzyżowanie ulic Podwale i Piotra Skargi
/ intersection of Podwale and Piotra Skargi streets

Wielu wrocławian zapewne głowiło się, jak remont tak małego miejsca może trwać tak długo. Ale kiosk projektu Maxa Berga to nie pierwszy lepszy domek nad fosą, bowiem w 2018 roku został wpisany do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego. Obiekt ten zaprojektowany w 1910 roku, a wybudowany rok później, wielokrotnie zmieniał funkcje i poprzez istnienie punktu dorabiania kluczy, ksero czy budki z zapiekankami zacierała się jego oryginalna forma. Aż w 2021 roku odsłoniła się stuletnia żelbetowa konstrukcja i posadzka z lastriko, na której można stanąć i zakupić kawę oraz ze słodkością w rękę podziwiać z tej perspektywy Wzgórze Partyzantów. Budynek odrestaurowano z niezwykłym pietyzmem – pierwotnie na dolnym poziomie mieściła się stacja redukcji gazu, a na górnym – pijalnia mleka, stąd np. na balkonie wysuniętym nad fosę odtworzono balustradę z otworami na kubki z mlekiem.

Many people in Wrocław must have wondered how the renovation of such a small place could take so long. But the kiosk designed by Max Berg is no ordinary house by the moat – in 2018 it was entered in the register of monuments of the Lower Silesian Voivodeship. This building, designed in 1910 and built a year later, has changed its function many times – in the process of changing hands and operators, from a key cutting shop, a photocopy kiosk and a snack bar, its original form has been lost. We had to wait until 2021 once again see the century-old reinforced concrete structure and terrazzo floor, stand on it, buy coffee and something sweet to go with it, and look at the Partisans' Hill from this unique perspective. The building has been restored with great attention to original details. Since back in the day, the lower floor housed a gas pumping station, and on the top floor was a milk drinking establishment, the reconstructed balustrade on the balcony overhanging the moat features holes for milk cups.

fol. Aleksandra Abramik

ODRA CENTRUM

ul. Wybrzeże Słowackiego 5B

Milonga na Odrze, pokazy filmów animowanych, warsztaty dla młodych badaczy i pasjonatów akwarystryki, joga o wschodzie słońca, a wieczorową porą koncert? Tego wszystkiego można doświadczyć w Odra Centrum – zacumowanym w cieniu Mostu Grunwaldzkiego, wybudowanym na wodzie niskoemisyjnym ośrodku edukacyjno-kulturalnym, którego głównym zadaniem jest szerzenie wiedzy na temat Odry, historii, ekologii oraz ochrony środowiska naturalnego rzek i akwenów. Odra Centrum do kształcenia podchodzi naprawdę profesjonalnie – w Małej Szkolce dzieci uczą się budować łódzie, wiązać żeglarskie węzły czy tworzyć bandery. To także jedyne miejsce we Wrocławiu, gdzie można zamówić kawę prosto do kajaka. Tamteńską kulturę – trzymajmy kciuki, by ta wrocławska placówka przetrwała wodne szlaki podobnym inicjatywom w innych nadrzecznych polskich miastach.

Milonga on the Odra River, screenings of animated films, workshops for young researchers and aquarium enthusiasts, yoga at sunrise, and a concert at sunset. All of this can be experienced at the Odra Centrum, which is moored in the shadow of the Grunwaldzki Bridge – a low-emission educational and cultural centre built on water, whose main task is to spread knowledge about the river, its history, ecology, as well as environmental protection of rivers and reservoirs. Odra Centrum takes a really professional approach to education – in the Small Shipyard children learn to build boats, tie sailing knots and make flags. It is also the only place in Wrocław where you can order coffee straight to your kayak. Culture really does flow there – we hope that this institution paves the way for similar initiatives in Polish riverside cities.

fol. Flap People – Michał Stokowski

ART RÓWNIK

ul. Jedności Narodowej 47

Art Równik to inicjatywa powstała przy działającej na Nadodrzu kawiarni Cafe Równik. Otwarto je w maju we współpracy Stowarzyszenia Twórców i Zwolenników Psychostymulacji oraz Wrocławskiego Parku Technologicznego. Miejsce stanowi przestrzeń, w której kultura idzie w parze z biznesem tak, by zarówno kreatywnie, jak i zawodowo rozwijać osoby z niepełnosprawnościami. Poza aktywizacją, organizowaniem różnych projektów i warsztatów, a w przyszłości także spotkań autorskich, wystaw i wieczorów poetyckich, Art Równik prowadzi sprzedaż rękodzieła i pięknie odrestaurowanych przedmiotów. Wszystko tworzone jest przez podopiecznych stowarzyszenia zajmującego się terapią osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Art Równik is an initiative that originated at Cafe Równik in Nadodrza. A new place on the city map was opened in May in cooperation with the Association of Creators and Supporters of Psychostimulation and the Wrocław Technology Park. It provides a space where culture goes hand in hand with business to help people with disabilities grow both creatively and professionally. Apart from activation, hosting various projects and workshops, as well as meetings with authors, which are planned for the future, Art Równik also sells crafted items and beautifully restored objects. All of them are made by charges of the association, which deals with the therapy of people with intellectual disabilities.

fol. M. Pietrzak, mat. ASP

fol. mat. ASP

GALERIA GEPPART GALERIA EXIT

ul. Księcia Witolda 68/2 | ul. Hubska 44-48

W 2021 roku przestrzenie wystawiennicze wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych powiększyły o kolejne miejsca: Galerię Geppart znajdującą się piętro nad 66P i Galerię Exit zlokalizowaną w Browarze Mieszczańskim. W pierwszej zaprezentowano dotychczas wystawę stanowiącą projekt alternatywnej rzeczywistości „Mission: Impossible”, zaś w grudniu będzie można obejrzeć „Przekrój” prac z różnych okresów Kasi Kmita, która posługuje się dopracowaną formą wycinanki [jej praca zdobi okładkę tego wydania – przyp. red.]. Z kolei w Galerii Exit pokazano dotąd pięć wystaw: cztery zbiorowe („Cut it Out”, „Kondycja”, „Psy i Suki”, „Repassage 21”) oraz jedną indywidualną („Co nas uratuje? Wiera, nadzieja i miłość” Weroniki Gołas). Podczas każdej z nich widzowie mogli nie tylko zobaczyć prace artystów reprezentujących różne środowiska i wykorzystujących rozmaite techniki, lecz także próbować odpowiedzieć na szereg pytań – choćby o miejsce, w którym znajduje się dzisiaj sztuka.

In 2021 the exhibition spaces at the Wrocław Academy of Art and Design have grown and now incorporate both the Geppart Gallery, which can be found just one floor above 66P and Exit Gallery located in the Bourgeois Brewery. To date, the former showcased a project of an alternative reality – *Mission: Impossible*, and in December it will display the *Cross-Section* of Kasia Kmita's works from different periods, using elaborate forms of cut-outs [you can see one of her pieces on the cover of this issue – editor's note]. The Exit Gallery has so far shown five exhibitions – four collective ones (*Cut it Out*, *Condition*, *Dogs and Bitches*, *Repassage 21*) and one individual one (*What Will Save Us? Faith, Hope and Love* by Weronika Gołas). During each of them, the audience could not only see works by artists representing various circles and employing various techniques, but also try to answer a number of questions, for instance about the place of art today.

BOOK TRUCK TAJNE KOMPLETY TAJNE KOMPLETY BOOK TRUCK

różne lokalizacje / many locations

Mijający rok nie był łaskawy dla księgarń. Pandemiczne obostrzenia, niepewność w organizowaniu festiwali i wydarzeń literackich oraz ciągłe zmiany w kalendarzach wydawniczych sprawiły, że pracownicy rynku książki mieli powody do zmartwień. W Tajnych Kompletach księgarze stanęli na wysokości zadania – uznano, że skoro nie każdy (z różnych powodów) może odwiedzić ich siedzibę, to dobrym pomysłem będzie wyjść, a właściwie wyjechać do ludzi. Oczywiście z książkami! Na ulicach miasta pojawił się Book Truck łączący funkcje księgarni, kawiarni i domu kultury. Pierwszym wydarzeniem, na które dojechał specjalnie przygotowany do tego samochód, było Święto Osiedla Plac Grunwaldzki OD NOWA. W następnych miesiącach Book Truck odwiedzał festiwale (m.in. Europejską Noc Literatry, Slot Art Festival czy Góry Literatry) i kilka mniejszych miejscowości (m.in. Mojeńce, Lubiąż, Brzeg Dolny czy Wołów).

The past year has not been kind to bookstores. The restrictions due to the pandemic, uncertainty surrounding festivals and literary events, and constant changes in publishing calendars gave book market workers reason to worry. In Tajne Komplety, the booksellers rose to the challenge – they decided that since people could not go to them for various reasons, it would be a good idea to go out and meet the people. With books, of course! A Book Truck appeared on the streets of Wrocław, combining the functions of a bookstore, a café and a community centre. The first event it visited was the Grunwaldzki Square OD NOWA Neighbourhood Festival. In the following months, the Book Truck went to a number of festivals (including the European Night of Literature, Slot Art Festival and Góry Literatry) and several smaller towns (including Mojeńce, Lubiąż, Brzeg Dolny and Wołów).

fol. mat. Tajne Komplety

fol. Jerzy Wypych

fol. Piotr Kuc

fol. Piotr Kuc

NIEGALERIA

ul. Tęczowa 1

Wprowadzie Niegaleria powstała już w grudniu ubiegłego roku, ale pierwsza wystawa przy ulicy Tęczowej odbyła się w marcu 2021 (była to prezentacja „Modeli szczęścia” Celiny Niedzielskiej i Piotra Butkiewicza). To przestrzeń, w której pokazywane są zarówno obrazy, rzeźby i grafiki, jak i dzieła sztuki użytkowej (tj. biżuteria, tkaniny czy meble). Można tu również zaplanować spotkanie biznesowe, koncert, wernisaż oraz zaprezentować produkty z branży wnętrza. Rozpiętość tematyczna pokazywanych w tym miejscu prac oraz organizowanych wydarzeń wynika z faktu, że właścicielka i pomysłodawczyni miejsca, Katarzyna Miernik-Staszelis, od wielu lat zajmuje się nie tylko malowaniem obrazów, lecz także projektowaniem wnętrz.

Although Niegaleria was launched in December last year, the first exhibition on Tęczowa Street took place in March 2021 (the display of *Models of Happiness* by Celina Niedzielska and Piotr Butkiewicz). It is a space where paintings, sculptures and graphics are displayed, along with the works of applied art – jewellery, textiles or furniture. The place also enables planning business meetings, concerts, exhibition openings and showcases of interior design products. The extensive scope of this venue and the variety of events stems from the fact that the owner and founder of the venue – Katarzyna Miernik-Staszelis – has been a painter and an interior designer for many years.

Zebrał / Collected by:
Magdalena Klich-Kozłowska, Kamil Bujny

B

W

ELLA
LITTWITZ

JEŚLI WSZYSTKO, CO ISTNIEJE, MA SWOJE MIEJSCE

kuratorka
AGATA CIASTOŃ

bwa.wroc.pl
FACEBOOK / bwa.wroclaw
INSTA / bwawroclaw

galeria SIC! BWA Wrocław
Pl. Kościuszki 9/10

20.11.2021 | 14.00
oprowadzanie eksperckie
z **Katarzyną Liszką**

3.12.2021 | 18.00
oprowadzanie eksperckie
z **Andrzejem Marcem**

11.12.2021 | 12.00
warsztaty dla dzieci
z **Alicją Abramowicz**

14.01.2022 | 18.00
Finisaż: spotkanie z autorką
i kuratorką wystawy

B
A

Partnerzy:
ARTIS

CC4 -
Centre for
Contemporary
Art T4 Now

alexanderlevy

COPPERFIELD

HP

Projekt zrealizowano przy wsparciu Gminy Wrocław.
Wrocław miasto spotkań

REKLAMA

TOBIE

KONCERT ZESPOŁU
DAGADANA

12.12.2021
NIEDZIELA / 18.00
WSTĘP WOLNY

CENTRUM KULTURY AGORA
SERBSKA 5A
WWW.CKAGORA.PL

Koncert w ramach projektu **Connect Us** / twórcze działanie ponad podziałami

CENTRUM
KULTURY
AGORA
SERBSKA 5A

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu

KULTURA
DOSTĘPNA

Dofinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa
Narodowego i Sportu, pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

L'ARCHE
POLSKA

RAM

RADIO
WROCLAW

Wrocław miasto spotkań

phot. Max Pfliegel

Wrocławskie Targi Dobrych Książek Wrocław Good Books Fair

📍 Hala Stulecia / Centennial Hall

Wszyscy ci, którzy na pytanie o swoje hobby odpowiadają: „dobra książka”, już wiedzą, gdzie na początku grudnia (**2-5 grudnia**) powinni się udać. Podobnie jak ci, którzy cenią sobie wartościową literaturę lub dla których najlepszym świątecznym prezentem jest właśnie książka. Wrocławskie Targi Dobrych Książek po raz 29. zgrupują najlepsze wydawnictwa z całej Polski i będą znakomitą okazją do zrobienia upominków. Również dlatego, że w kuluarach Hali Stulecia odbywają się Targi Wszystkiego Dobrego. Przed wejściem za to należy wypatrywać book trucka Tajnych Kompletów, czyli objazdowy dom kultury i mobilną księgarnię.

All the people who have ever added “good books” to the Hobbies and Interests section of their resume already know where they should go in early December (**2-5 December**). Just like those who appreciate valuable literature or for who consider books to be the best gifts they can find in their stocking. The 29th Wrocław Good Books Fair will once again bring together all the best publishing houses from all over Poland – it will be an excellent opportunity to get your gifts for your loved ones. If only because the All the Good Things Fair will also take place at the Centennial Hall at the same time. But before you enter, look out for Tajne Komplet Book Truck – a mobile culture centre and a bookstore.

10

phot. A. Pająk

Targi Dobry Design Good Design Fair

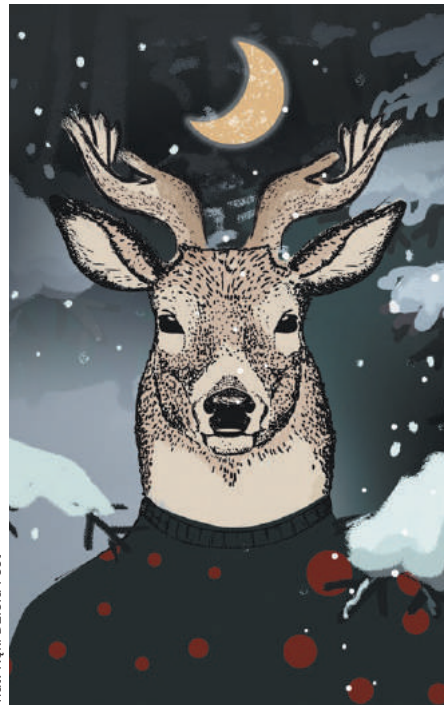
📍 Concordia Design

Gdy w tytule wydarzenia, nazwie organizatora i lokalizacji pada słowo „design” można spodziewać się designu do... szczęścia. Na gwiazdkowych targach (**11-12 grudnia**) znajdziecie biżuterię, ceramikę, modę, kosmetyki naturalne, plakat, szkło, świece sojowe, tekstylia, makramy i inne dekoracje do domu (nawet kwiaty). Organizatorzy tego wydarzenia ogłaszają, że będzie to największa dotychczas edycja targów. Czy w takim razie znajdzie się choć jedna osoba, która wyjdzie z pustymi rękami, minąwszy około 80 stoisk?

When you see the word “design” in the title of the event, location and organiser name, you can expect an over-abundance of it. Rightfully so. During the fair just before Christmas (**11-12 December**) you will find jewelry, ceramics, fashion, natural cosmetics, poster art, glassware, soy candles, textiles, macramés and other home décor – even flowers. The organisers promise the most extensive edition of the fair to date. Is there going to be anybody, who walks out of there empty-handed after having passed about 80 stands?

Ręki Dzieła Fest Hand Crafts Fest

📍 Przejście Żelaznicze

mat. Ręki Dzieła Fest

Wydarzenie organizowane jest od 2013 roku i rozwija się z edycji na edycję. Na przestrzeni lat dołączają do niego coraz większe grono artystów – uwaga! – z Wrocławia i okolic oraz znacznie powiększa się liczba odwiedzających. Bo idea jest banalnie prosta: prezentacja rękodzieła od lokalnych artystów. Przyzwyczajonych do odwiedzania parteru Kina Nowe Horyzonty podpowiadamy, że tegoroczna zimowa edycja (**4-5 oraz 11-12 grudnia**) odbędzie się „pod chmurką”, w Przejściu Żelazniczym, gdzie gości corocznie podczas lata.

The event has been held since 2013 and has grown with each subsequent edition. Over the years, it has been enjoying growing popularity among artists from Wrocław and its surroundings, and the number of visitors keeps growing! The idea is trivially simple – presenting crafted items offered by local artists. If you are accustomed to looking for the event on the ground floor of the New Horizons Cinema, you should know that this year's winter edition (**4-5 and 11-12 December**) will take place outside – in Przejściu Żelazniczym, where it is hosted every year during the summer.

mat. Natura Rzeczy

Prezent od nadodrzańskiego rzemieślnika A gift from the Nadodrze craftsman

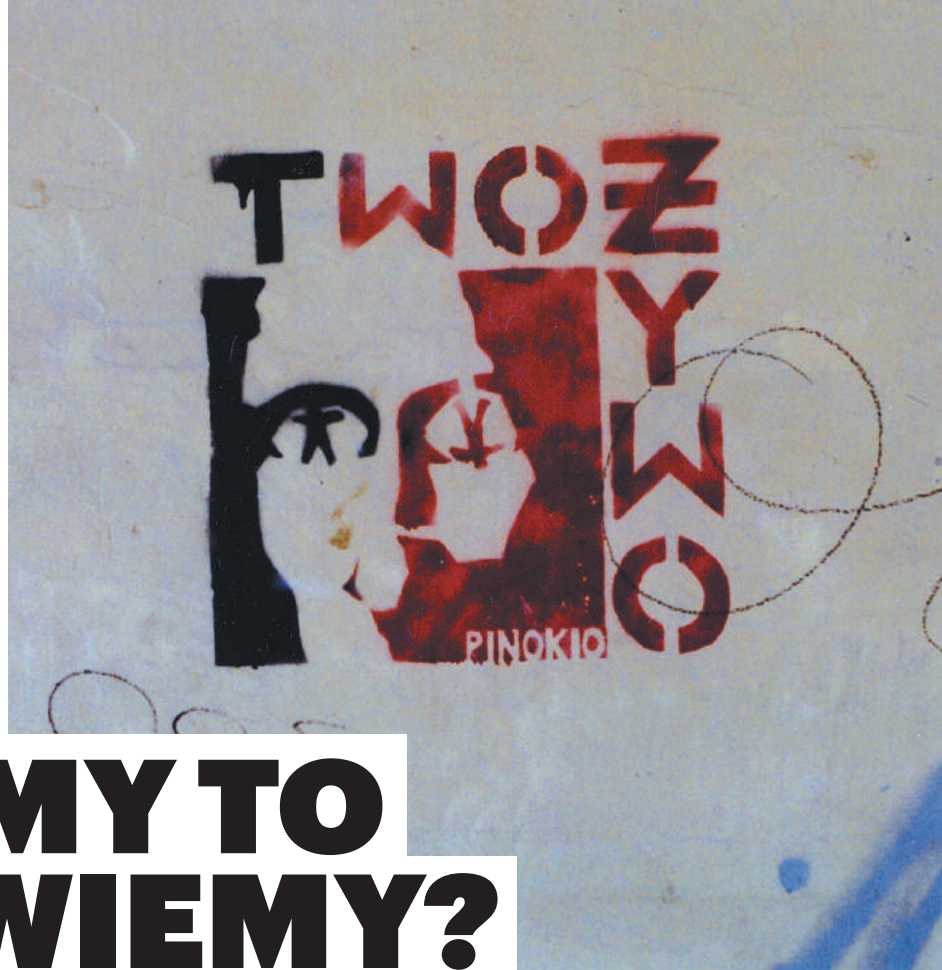
📍 różne lokalizacje na Nadodrze / various locations in Nadodrze

Szukając prezentu dla najbliższych, chcielibyśmy, aby był on wyjątkowy i niepowtarzalny, przygotowany specjalnie z myślą o ważnej dla nas osobie. Do tego, że wyjątkowe i jedyne w swoim rodzaju są produkty nadodrzańskich twórców, przekonuje nas Infopunkt Nadodrze, organizując akcję „Prezent od rzemieślnika”. Najpierw zbierane są oferty lokalni rzemieślniczych i sklepów na Nadodrze, potem odbywa się mini-cykl warsztatów rzemieślniczych w nadodrzańskich instytucjach kulturalnych (szukajcie ich m.in. w CRZ Krzywy Komin, Klubie Pod Kolumnami czy Konturach Kultury). A wszyscy ci, którzy nie mają jeszcze swojego lokalu stacjonarnego na Nadodrze i dopiero rozpoczynają rozwój swojej marki, mile widziani będą na targach „Moda na Nadodrze” (**4 grudnia**).

While looking for a gift for your loved ones, you always want it to be special and unique to show them you put some thought into it. The Nadodrze Infopoint organised the Gift from a Craftsman campaign to highlight the fact that handmade gifts are actually unique and one-in-a-kind. First, the Infopoint gathered offers from studios and stores in Nadodrze. This will be followed by a mini-series of craft workshops in cultural institutions in Nadodrze – look for them in CRZ Krzywy Komin, Klub Pod Kolumnami or at Kontury Kultury. If you dabble in crafts and do not already have your own location in Nadodrze, because you are just now starting to develop your brand, make sure to join us for the Nadodrze Fashion Fair (**4 December**).

MKK

PRZETRWAMY TO CZY PRZERWIEMY? *What will remain?*

Do 29 stycznia 2022 roku w 66P oglądać można wystawę „prze\T/rwanie” – wybór prac warszawskiej grupy Twożywo, które Mariusz Libel i Krzysztof Sidorek zgodzili się wspólnie ułożyć i zakomponować w nowej wrocławskiej przestrzeni dla kultury.

Till the 29th of January 2022 you can see the *rem\A/inder* exhibition – a selection of works by Warsaw-based Twożywo group, which Mariusz Libel and Krzysztof Sidorek have agreed to arrange and compose together in Wrocław’s new space for culture.

**„PRZE\T/RWANIE” – WYSTAWA PRAC
GRUPY TWOŻYWO**

**REM\A/INDER – AN EXHIBITION OF WORKS
BY THE TWOŻYWO GROUP**

19.11–29.01.2022

66P

 www.66p.pl

 [66P.subiektywna.institucja.kultury](https://www.facebook.com/66P.subiektywna.institucja.kultury) → s. 31

Historia grupy sięga 1994 roku, gdy pod szyldem Pinokio działali Robert Czajka, Mariusz Libel i Krzysztof Sidorek. W roku 1998 dwóch ostatnich powołało do życia Twożywo, które kontynuowało i rozwijało rozpoczętą pracę Pinokio. Wlepki w autobusach, niewielkie szablony w bramach, a później także murale i billboardy rozsiane po miastach w całym kraju i za granicą. Niektóre z nich do dziś nie pozwalają o sobie zapomnieć – billboard „Kiedy wreszcie będzie wojna” zawieszony naprzeciwko warszawskiej Hali Koszyki w przeddzień katastrofy 11 września 2001 roku w Nowym Jorku przeszedł do historii. Nagrodzone Paszportem „Polityki” Twożywo uznawane jest za jedno z najciekawszych zjawisk polskiej sztuki czasów transformacji i rozwijającego się kapitalizmu.

Hakowanie rzeczywistości – realnej i wirtualnej – odbywało się w duecie do momentu rozwiązania działalności grupy w 2011 roku podczas łódzkiej wystawy „WYbór obRAZ + Nihil Negativum”. Od tego czasu Mariusz Libel pracuje w pojedynkę, wciąż tworząc typograficzno-obrazowe komentarze do współczesności. Do dziś działa też strona internetowa Twożywa stanowiąca bogate archiwum projektów grupy. W 2020 roku ukazała się potężna monografia Twożywa zatytułowana „Płandrujemy ruiny rzeczywistości” – książka wydana z inicjatywy kolekcjonera sztuki, Osmana Djajadisastry, stanowi typograficzną łamigłówkę. Wydawnictwo stało się impulsem do symbolicznego powrotu Twożywa po dekadzie od zakończenia działalności.

Ekspozycja w 66P to między innymi: naklejki oraz szablony projektowane przez grupę Pinokio (do 1998), odwzorowania murali, których oryginały znajdują się lub znajdowały w wielu miastach w Polsce (Warszawa, Płock, Kraków), oryginalne sitodruki, animacje, książki, a w nich i poza nimi przede wszystkim litery. Prace Twożywa wciąż pozostają aktualne, pytając o wierność naszych idei i sztywność naszych kręgosłupów. Podążając za myślą Viléma Flussera, artyści wytrwale i niezmiennie stoją na straży stwierdzenia, że akt ludzkiej komunikacji jest jednocześnie aktem wolności. Twożywo zwraca się bezpośrednio do odbiorcy – przetrwamy to czy przerwiemy?

The group’s history dates back to 1994, when Robert Czajka, Mariusz Libel and Krzysztof Sidorek worked together as Pinokio. In 1998, the latter two established Twożywo, which picked up where Pinokio left off and further developed this concept – stickers on buses, small stencils in gates, and later also murals and billboards scattered in cities across the country and the world. Some of them remain unforgettable – the *War. When it’s finally going to happen* hung in front of the Koszyki Hall in Warsaw on the eve of the 9/11 terrorist attack became an outstanding piece of art history. The Twożywo group, which won the “Paszport Polityki” Award, is widely considered “one of the most interesting phenomena in Polish art in the times of transformation and developing capitalism.”

The group hacked the actual and virtual reality together, until they disbanded in 2011 during the Łódź exhibition *WYbór obRAZ + Nihil Negativum*. Since then, Mariusz Libel has been working alone, creating typographic and pictorial commentaries on the contemporary world. Twożywo’s website – a rich archive of the group’s projects – remains active to this day. 2020 saw the release of Twożywo’s monograph entitled *Plundering Reality’s Ruins*. The book, released on the initiative of art collector Osman Djajadisastra, is a typographical riddle. The release spurred the symbolic return of Twożywo after a decade-long hiatus.

The exhibition at 66P includes stickers and stencils designed by the artists together with Robert Czajka and Anna Pochmara as the Pinokio group (until 1998), reproductions of murals, the originals of which can be found or could be found in many cities in Poland (Warsaw, Płock, Cracow), original screen prints, animations, books, and letters. Twożywo’s work remains relevant, asking how true are our ideas and how much of a backbone we actually have. Like Vilém Flusser suggested, the artists persistently uphold the statement that the act of human communication is also an act of freedom. Twożywo wants to remind us – what will remain once everything is over?

5 pytań do: *ee*

NATALII KUKULSKIEJ

31 stycznia w Narodowym Forum Muzyki Natalia Kukulska wraz z Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej, muzykami oraz pięcioma dyrygentami zaprezentuje utwory z płyty „Czułe struny”. O jej powstawaniu, inspiracji Fryderykiem Chopinem, zbliżającym się występie i planach na przyszłość rozmawiamy z samą artystką.

12

1. Stworzenie piosenek do utworów Chopina niektórzy mogli uznać za akt dużej odwagi, żeby nie powiedzieć – zuchwałości. Ryzyko się jednak opłaciło: album pokrył się platyną i został nominowany do Fryderyków. Jak z perspektywy czasu ocenia Pani decyzję o wzięciu na warsztat tych kompozycji?

Ciepłe przyjęcie „Czułych strun” dowodzi, że warto było nagrać ten album. Odwaga w sztuce jest właśnie po to, by przełamywać pewne schematy myślenia. Cieszę się, że utwory Fryderyka Chopina można zaśpiewać z tekstem, bo być może przez to łatwiej niektórym je przyswoić. A często spotykam się z opinią, że powstało coś, co wielu ludziom jest bardzo bliskie.

2. Z kim przede wszystkim obcujemy, słuchając „Czułych strun”? Z Chopinem? Z Kukulską? Z orkiestrą Sinfonia Varsovia? Przy płycie pracowało ponad sto osób. Jak udało się pogodzić artystyczne wizje tak wielu twórców?

Oczywiście inspiracją do nagrania płyty był Chopin, ale można powiedzieć, że „Czułe struny” to Chopin przekomponowany. Do jego utworów została przyłożona bowiem wrażliwość pięciu aranżerów: Krzysztofa Herdzina, Adama Sztaby, Nikoli Kołodziejczyka, Jana Smoczyńskiego i Pawła Tomaszewskiego. Pięknie zagrała Sinfonia Varsovia oraz zaproszeni muzycy. Jestem „głosem” i prowodyrem tego przedsięwzięcia, ale sama nie byłabym tak odważna w działaniu. Płyta jest więc dziełem zbiorowym, stanowi efekt połączenia sił i wrażliwości wielu profesjonalistów. Wszyscy podeszli do niej z sercem i dużym zaangażowaniem.

3. Pod koniec stycznia wystąpi Pani we Wrocławiu. To jedna z niewielu okazji, by usłyszeć „Czułe struny” na żywo. Jak na koncertach wybrzmiewają te utwory? Jak reaguje na nie publiczność?

Rzeczywiście nie było dotąd zbyt wielu okazji do występowania, dlatego cieszę się na koncert w Narodowym Forum Muzyki – to przepiękne miejsce ze świetną akustyką, zawsze bardzo mnie inspirowało. Do tej pory odbył się jedyny koncert z publicznością w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy

i odbiór był fantastyczny. To dla mnie wielkie święto móc zagrać z orkiestrą, choć oczywiście i duże wyzwanie. Bo to nie są łatwe utwory, to nie są łatwe aranżacje, to nie są łatwe interpretacje. Również wokalnie poprzeczka zawieszona jest dla mnie wysoko. We Wrocławiu wystąpię razem z Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej, a na scenie pojawi się aż pięciu dyrygentów – każdy z nich zadyryguje swoimi aranżacjami. Dla orkiestry to nie jest ułatwienie, ale dla publiczności na pewno duża atrakcja. Nie mogę doczekać się tego koncertu. Bardzo serdecznie na niego zapraszam!

4. Muzyka Chopina jest ponadczasowa, ale czy za jej sprawą można mówić o dzisiejszym świecie? Teledysk do zaśpiewanej w duecie z Kayah piosenki „Pod powieką” wyraźnie wpisuje się w bieżącą debatę o prawach kobiet...

Oczywiście, że tak. Pracując nad tekstami oraz zapraszając moje koleżanki do ich stworzenia, zwracałam uwagę, żeby nie stawać do Chopina na baczność. W jego muzyce słyszymy wiele bliskich nam emocji i każda z nas nazwała je po swojemu. One cały czas rezonują. Bovska napisała o relacji Chopina z George Sand, Kayah podzieliła się osobistymi przeżyciami, Mela Koteluk napisała o wrażliwości, używając metafor, a ja w jednym z mazurków odniosłam się do warstwy aranżacyjnej i zabawiłam się słowem. Oddawanie za pomocą tekstu tego, co słyszymy w utworach, dowodzi temu, że muzyka to ponadczasowy nośnik emocji i treści. „Pod powieką”, czyli *Preludium e-moll* w aranżacji Pawła Tomaszewskiego z tekstem Kayah, nagrałyśmy ostatnio w duecie. Piosenka opowiada o niedowartościowaniu kobiety, a sam teledysk ma drugie dno. Rzeczywiście idealnie wpisuje się w aktualną dyskusję o prawach kobiet.

5. Pod koniec listopada premierę miała dwupłytkowa edycja albumu, na której znajdziemy także angielskie wersje pięciu piosenek. Chciałaby Pani zaprezentować „Czułe struny” zagranicznej publiczności?

Tak, są nawet takie próby. Na dwupłytkowej reedycji albumu znajdują się angielskie wersje wybranych utworów. Teksty przetłumaczył Bartosz Burtea. Są tam trzy duety, w tym ten wspomniany, w języku polskim, z Kayah. Z Mattem Duskiem śpiewam *Etiudę E-dur* w aranżacji Krzysztofa Herdzina, a z fantastycznym kontratenorem, Jakubem Józefem Orlińskim, wykonam dwa *Walce a-moll* w aranżacji Jana Smoczyńskiego. Chciałabym zaprezentować ten materiał poza Polską, ale nie chcę zapeszać. Póki co stworzyłam do tego pretekst.

Rozmawiał: Kamil Bujny

5 questions → for:

NATALIA KUKULSKA

On the 31st of January, the National Forum of Music will host Natalia Kukulska with Beethoven Academy Orchestra and five conductors to present songs from her latest album *Czułe struny* [*Tender Heartstrings*]. We talked to the artist about its creation, the inspirations drawn from Chopin's music, the upcoming performance and plans for the future.

1. Some might consider writing songs based on Chopin's works an act of great courage, not to say audacity. The risk paid off, however – the album went platinum and was nominated for a Fryderyk Award. In retrospect, what would you say about your decision to take on these compositions?

The positive reception of *Czułe struny* [eng. *Tender Heartstrings*] tells me that it was worth my while to record this album. After all, this is what courage in art is all about – breaking the mould. I am very glad that the pieces by Chopin can now be sung and have lyrics – maybe this will make them easier for some people to listen to. Many people have told me that I have created something that they find important.

2. Whom do we primarily encounter while listening to *Czułe struny*? Chopin? Kukulska? Maybe the Sinfonia Varsovia orchestra? More than a hundred people worked on the album. How did you manage to reconcile the artistic visions of so many artists?

Of course, Chopin was the main inspiration for recording this album, but one would be hard-pressed to say that *Czułe struny* is Chopin recomposed, as his pieces were arranged by five people in total – Krzysztof Herdzin, Adam Sztaba, Nikola Kołodziejczyk, Jan Smoczyński and Paweł Tomaszewski. Sinfonia Varsovia and invited musicians delivered a perfect rendition of the works. I am the voice and the leader of this project, but I would not have been so bold, if I was on my own. This album is a collective work, an effect of combining the strength and sensitivity of many professionals. Everyone gave it everything.

„CZUŁE STRUNY” – KONCERT
TENDER HEARTSTRINGS – A CONCERT

31.01 | 19:00

Narodowe Forum Muzyki / National Forum of Music

www.biletserwis.pl

NataliaKukulska

3. You are going to perform in Wrocław at the end of January. It will be one of the very few opportunities to listen to the album live. How do these pieces sound live? How does the audience react to them?

Indeed, there have not been too many opportunities to perform, which is why I am very much looking forward to the concert at the National Forum of Music – a beautiful venue with perfect acoustics, which was always an inspiration to me. To date, we have had only one concert with the audience at the Pomeranian Philharmonic in Bydgoszcz – and the reception was fantastic. I always find it special – performing with an orchestra, but at the same time, it is also an enormous challenge. These are not easy songs, nor easy arrangements, renditions or interpretations. Even from the point of view of vocal performance, the bar is set high for me. In Wrocław, I am going to perform with the Beethoven Academy Orchestra, led by five conductors – each of them will conduct their own arrangements. It will not make things easier for the orchestra, but it is definitely going to be interesting for the audience. I am very much looking forward to this concert. I hope I will see you there!

4. Chopin's music is timeless, but can we use it to talk about the contemporary world? The music video for *Pod powieką* [eng. *Under the Eyelid*], which you sung with Kayah, clearly fits into the current debate about women's rights...

Of course we can! While working on the lyrics and inviting my friends to record these songs, I told everybody not to stand at attention to Chopin. We could hear many intimate emotions in his music and each of us named them in our own way. They resonate all the time. Bovska wrote about Chopin's relationship with George Sand, Kayah shared her private experience, Mela Koteluk wrote about sensitivity using metaphors and I referred to the arrangement layer in one of the mazurkas and played with words. Rendering with lyrics what we hear in the songs is beautiful, because it proves that music is a timeless medium that carries all sorts of emotions and content. *Pod powieką*, or the *Prelude in E minor* arranged by Paweł Tomaszewski with lyrics by Kayah has been recorded as a duet lately. The song is about the undervaluing of a woman, and the video itself has a double meaning – indeed, it fits perfectly into the current discussion on women's rights.

5. A two-disc edition of the album, which also features English versions of five songs, was released in late November. Would you like to present *Czułe struny* to international audiences?

Of course, we are even trying to do that. The two-disc release features English versions of selected tracks, translated by Bartosz Burtea. These include three duets, including the song I performed with Kayah. Together with Matt Dusk, I sang the *Etude in E major* arranged by Krzysztof Herdzin, and Jakub Józef Orliński joined me to perform two *Waltzes in A minor* arranged by Jan Smoczyński. I would love to present these songs outside Poland, but I do not want to jinx it. So far, I only have an excuse.

Interviewer: Kamil Bujny

PARKHOTEL

O osiedlu Wuwa miałam okazję już trochę napisać przy okazji Kawiarni InfoWuwa. Dzisiaj zdecydowałam się przybliżyć historię kolejnego obiektu z tego założenia. Mowa o domu hotelowym niegdyś dla osób samotnych i bezdzietnych małżeństw. Dla mnie jest to niewątpliwie jeden z ciekawszych, a zarazem największy z obiektów, powstałych w ramach wystawy „Mieszkanie i Miejsce Pracy” z 1929 roku. Zaprojektowany Przez Hansa Scharouna obiekt przy ulicy Kopernika 9 wywodził się z nurtu architektury organicznej. Głównym założeniem tego nurtu był brak powtarzalności detalu architektonicznego i ścisłe powiązanie z miejscem. Z założenia dom miał funkcjonować podobnie do hotelu. W centrum obiektu znajdowała się portiernia, w której stali mieszkańcy zostawili klucze a porządek w mieszkaniu utrzymywany był przez obsługę. Na wyposażeniu każdego z mieszkań była wnęka kuchenna o niewielkich rozmiarach, która pozwalała na przygotowanie jedynie śniadań i kolacji. Obiady serwowane były dla wszystkich zamieszkałych w hotelowej restauracji. Mieszkańcami domu byli głównie młodzi lekarze, studenci i pracownicy umysłowi. Koncepcja funkcjonalna obiektu była niezwykle nowatorska. Scharoun zauważył pewną lukę na ówczesnym rynku mieszkaniowym co popchnęło go do wprowadzenia oryginalnych rozwiązań w Hotelu. Forma budynku składała się z dwóch skrzydeł mieszkalnych, w których znajdowało się 48 dwupokojowych mieszkań, które otaczały części wspólne: restaurację, hol rekreacyjny i ogród na dachu. Prawe skrzydło należało do małżeństw bezdzietnych. Lewe skrzydło przystosowane zostało do potrzeb singli.

Osiedlu WuWa przyglądałam się już przy okazji wzięcia na tapet kawiarni InfoWuwa (wydanie lipiec-sierpień 2021 – przyp. red.). Tym razem zdecydowałam się przybliżyć historię kolejnego obiektu z tego założenia. Mowa o domu hotelowym – niegdyś dla osób samotnych i bezdzietnych małżeństw. Jest to moim zdaniem niewątpliwie jeden z ciekawszych, a zarazem największy z obiektów powstałych w ramach wystawy mieszkaniowej [niem. Wohnungs- und Werkraumausstellung, czyli w dosłownym tłumaczeniu „wystawa mieszkania i miejsca pracy”] z 1929 roku. Zaprojektowany przez Hansa Scharouna budynek zlokalizowany przy ulicy Kopernika 9 wywodził się z nurtu architektury organicznej – jej głównym założeniem był brak powtarzalności detalu architektonicznego i ściśle powiązanie z miejscem.

Z założenia dom miał funkcjonować podobnie do hotelu. W centrum obiektu znajdowała się portiernia, w której stali mieszkańcy zostawiali klucze, a porządek w mieszkaniu utrzymywany był przez obsługę. Na wyposażeniu każdego z mieszkań była wznęka kuchenna o niewielkich rozmiarach, która pozwalała na przygotowanie jedynie śniadań i kolacji. Obiady serwowane były dla wszystkich zamieszkałych w hotelowej restauracji. Mieszkańcami domu byli głównie młodzi lekarze, studenci i pracownicy umysłowi. Koncepcja funkcjonalna obiektu była niezwykle nowatorska. Scharoun zauważył pewną lukę na ówczesnym rynku mieszkaniowym, co popchnęło go do wprowadzenia oryginalnych rozwiązań. Forma hotelu składała się z dwóch skrzydeł mieszkalnych, w których znajdowało się 48 dwupokojowych mieszkań, które otaczały części wspólne: restaurację, hol rekreacyjny i ogród na dachu. Prawe skrzydło należało do małżeństw bezdzietnych (tu znajdowały się większe mieszkania o powierzchni ok. 37 m²), zaś lewe przystosowane zostało do potrzeb singli (powierzchnia mieszkań była również odpowiednio mniejsza i wynosiła ok. 27 m²). Pokoje dzienne miały ekspozycję południową, natomiast sypialnie – północną, dzięki czemu każde mieszkanie było zorientowane na dwie strony świata.

Ten projekt w dużym stopniu uwzględniał zasady architektury nowoczesnej wprowadzone i opisane przez Corbusiera. Szkieletowa konstrukcja; płaskie, rozległe dachy, na których urządzono ogrody dla mieszkańców; poziome rzędy okien, które umożliwiały przenikanie się przestrzeni wewnętrznej i zewnętrznej. Charakterystycznym elementem wnętrza był kolor – mocny detal kolorystyczny wpiśnięty w trend końca lat 20. W środku Park Hotelu można było zobaczyć błękitno-różowe pasy na ścianach restauracji czy błękitny, ekspresyjny hol.

Realizacja wzbudziła wiele kontrowersji: z jednej strony budynek chwalono za osadzenie architektury w kontekście, funkcjonalność planu i właściwe proporcje obiektu, dobre doświetlenie i przewietrzanie, rozbudowany program socjalny. Krytykowano natomiast głównie rozwiązania techniczne, problemy z wentylacją łazienek i kuchni, brak drzwi wewnętrznych w mieszkaniach, zastosowanie schodów wewnątrz mieszkań, które zajmowały znaczną część powierzchni użytkowej a przede wszystkim za samą formę. Ze względu na ekspresyjny kształt i stopień podobieństwa do statku/barki złośliwie opisywano go jako „Damaszek” czy „Maroko”. Sam Scharoun urodził się w Bremie, gdzie zdecydowanie miał szansę na obserwowanie rozwoju budownictwa okrętowego.

Po zamknięciu wystawy budynek nie stał się domem mieszkalnym, lecz był użytkowany jako hotel. W zasadzie ta funkcja jest mu właściwa do dzisiaj. W 1972 roku obiekt został wpisany do rejestru zabytków, a ochronie podlega jego: funkcja, konstrukcja, techniki budowlane, forma wewnętrzna i zewnętrzna. Po II wojnie światowej budynek nie doznał większych zniszczeń. Stał się ośrodkiem szkoleniowym Państwowej Inspekcji Pracy, a w latach 90. wykonano jego generalny remont.

I have already looked at the WuWa estate when I decided to cover the InfoWuwa café (July-August 2021 issue – editor’s note). Today I decided to present the history of another building in this unique estate – its hotel house, originally intended for single people and childless couples. I personally think that this is undoubtedly one of the most interesting, and at the same time the largest of the buildings created as part of the residential exhibition [German: Wohnungs- und Werkraumausstellung, which translates to “housing and workplace exhibition”] of 1929. The building, designed by Hans Scharoun, located at Kopernika 9 Street, was built in line with the organic architecture trend. Its main assumption was the lack of repetition of architectural details and a close connection with its location.

The house was intended to work just like a hotel. At the heart of the house, there was a reception, where residents left their keys, and their flats would be maintained by staff. Each apartment was equipped with a small kitchenette, which enabled residents to cook only breakfasts and dinners. Lunches were served for all residents in the hotel restaurant. The house was inhabited by young doctors, students and white-collar workers. The functional concept of the building was extremely innovative. Scharoun noticed a gap in the housing market at the time, which pushed him to pursue original solutions. The hotel comprised two residential wings with 48 two-storey apartments that surrounded the common areas – restaurant, recreation hall and a roof garden. The right wing was to be used by childless married couples – it featured larger apartments with an area of about 37 m², while the left wing was adapted to the needs of singles (the area of the apartments was also correspondingly smaller and amounted to about 27 m²). The living rooms had windows to the south, while the bedrooms were lit from the north – because of that, each apartment was exposed to two sides of the world.

The design largely followed the principles of modern architecture introduced and described by Corbusier, including prefabricated structure, with expansive flat roofs with gardens for residents, as well as horizontal rows of windows that allowed the interior and exterior spaces to intersperse. The characteristic element of the interior was colour. The strong colour details were in line with the trends and fashions of the late 1920s. Inside the Park Hotel, one could see blue and pink stripes on the walls of the restaurant and an expressive blue lobby.

This design sparked a lot of controversy – on the one hand, the building was praised for setting the architecture in the context, the functionality of its layout and proper proportions of the edifice, as well as good lighting and ventilation, and an extensive social programme. However, the contemporaneous critics blasted many of its technical solutions, problems with ventilation of bathrooms and kitchens, lack of interior doors in apartments, as well as the use of stairs inside the apartments, which took up a significant part of the floor space, and above all, the form itself. Because of its expressive shape and degree of resemblance to a ship or a barge, it was often sarcastically referred to as “Damascus” and “Morocco”. Scharoun himself was born in Bremen, where he definitely had the chance to observe the development of shipbuilding.

After the exhibition closed, the building did not become a residential house but was used as a hotel. In fact, it is still used as one to this day. In 1972, the building was entered in the register of monuments – as a result, its function, structure, construction techniques, internal and external form are all subject to protection. During World War II, the building did not suffer much damage. Later, it was turned into a training centre for the National Labour Inspectorate, and a major renovation was carried out in the 1990s.

CZARNY WROCŁAW

BLACK WROCŁAW

Joanna Plizga

architektka, ilustratorka i plakacistka. Rysuje we Wrocławiu. #CzarnyWrocław to jej autorska seria czarno-białych plakatów ilustrujących i omawiających ważnych reprezentantów wrocławskiej architektury.

architect, illustrator and poster designer, who draws in Wrocław. #BlackWrocław is her original series of black and white posters illustrating and discussing important representatives of Wrocław’s architecture.

JoannaPlizga

joannaplizga

Plakaty autorki dostępne są stacjonarnie we Wrocławiu
📍 Projekt Rośliny, ul. Świętokrzyska 40b
lub w sklepie internetowym Pakamera.

The author’s posters are available in Wrocław
📍 Projekt Rośliny, Świętokrzyska 40b
or in Pakamera online store.

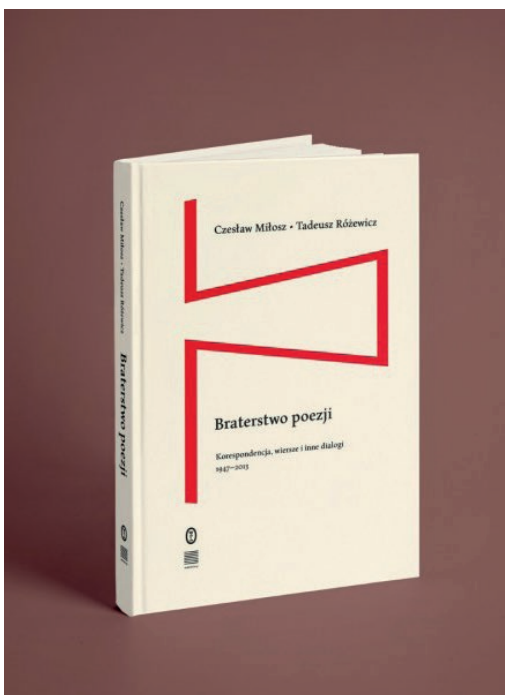
TYTUŁ:

BRATERSTWO POEZJI.

AUTORZY:

CZESŁAW MIŁOSZ, TADEUSZ RÓŻEWICZ

16

Pełny tytuł / Full title:
**„Braterstwo poezji. Korespondencja,
wiersze i inne dialogi 1947–2013”**
*The Brotherhood of Poetry.
Letters, Poems and Other
Dialogues 1947–2013*

Wstęp / Introduction:
Andrzej Franaszek

Opracowanie edytorskie i redakcyjne / Editor:
Emil Pasierski

Data premiery / Release date:
24.11.2021

Wydawnictwo / Publishing house:
Wartwy, Literackie

Liczba stron / Number of pages:
357

Oprawa / Binding:
broszurowa / paperback

Cz. Miłosz do T. Różewicza [wrzesień? 1947]

Szanowny Panie,

Bardzo dziękuję za książkę, którą otrzymałem, jak też za listy. Oczywiście zgadzam się ze zdaniem, że o poezji pisze się w Polsce wiele głupstw, ale co do środków walki z tymi głupstwami, to nie jestem pewny, czy pisanie artykułów przez poetów dużo pomoże. Trudna to sprawa, nie wiem, czy da się to zagadnienie atakować bezpośrednio, kiedy poeta pisze o poezji, czytelnicy dopatrują się „szkoły”, „programu” itp. i artykuł zmienia się w wyznanie wiary. Sednem dyskusji powinno być nauczanie poezji w szkołach i na uniwersytetach, utworzenie specjalnych centrów w Związku Literatów, które zajmowałyby się przekładaniem i publikowaniem poetów obcych, oraz jakieś dobre antologie poezji polskiej i obcej w dobrym przekładzie. To są niby bardzo elementarne zabiegi, ale wszelka dyskusja tutaj powinna być skoncentrowana, bo jakże tutaj spierać się czystymi abstrakcjami, bez odniesienia do konkretnego materiału? Myślę, że sama poezja polska jest w Polsce nieznana. Wszystko, co jest wstecz od romantyków, traktuje się najwyżej jako muzeum osobliwości, a w poezji XX wieku też nikt się nie pogrzał i nie próbował wydobyć na światło pewnych rzeczy ciekawych i cennych. Stąd ten taniec młodych poetów i krytyków w bardzo wąskim kółku podejrzanej awangardowości z trzeciej ręki, bo wszelka rozmowa o poezji bez podbudowania w głąb sprowadza się do sądów, które mają wartość zupełnie kapliczkową.

Trzy Pana dobre wiersze znalazłem w letnim numerze „Twórczości”¹², niestety, w tymże numerze jakaś straszna grafomania niejakiego Włodka¹³, która zresztą jest ciekawym przykładem dziczyny kulturalnej – tak się pisze, kiedy historia poezji polskiej zaczyna się od Przybosa¹⁴. Po prostu młodość nie dostaje i nie dostawała zastrzyku wiedzy o tym, że poezja jest bardzo starą sprawą i że w dawnych epokach też żyli ludzie całkiem inteligentni, których nie trzeba koniecznie naśladować, ale warto rozumieć. Piszę o tym do Pana, zamiast wywalić artykuły, ale gdybym miał czas, to tenor artykułów byłby mniej więcej taki sam. Myślę, że są reguły dobrej poezji, zmieniają się tylko środki i proporcje.

Łączę serdeczne pozdrowienia
Czesław Miłosz

T. Różewicz do Cz. Miłosza

Wrocław 8 sierpień 1996 r.

Drogi Panie,

cieszyłem się wczoraj, słysząc Pana żywy głos. Żona¹⁵⁴ wyjechała z wnuczką – Julią¹⁵⁵ – i starszym Synem¹⁵⁶ nad morze. Prowadzę „małe gospodarstwo domowe”. Jem kiszone ogórki (które moja Żona robi tak dobrze – smacznie – że te ogórki śpiewają do Pana (do mnie) – w przeciwieństwie do ogórka „Kocia” Gałczyńskiego¹⁵⁷ – który (ogórek, nie Kocio) nie śpiewał)... Muszę podlewać kwiaty, zmywać (im mniej jem, tym więcej zmywam – o tym ze zdumieniem donoszę wszystkim moim znajomym). Piszę niezbyt wyraźnie, ale na maszynie się nie nauczyłem (!), a ręce (i nogi) „cierpną” po kilku minutach siedzenia przy („warsztacie”) biurku (któremu korniki zjadły nogi!). Przesyłam Panu dwa wiersze pisane z myślą o Panu¹⁵⁸ (i *de se ipso*¹⁵⁹)... Zresztą Pan wie, że myślę o Panu od 50 lat... Bieda, że nie mogę przyjechać w sierpniu do Krakowa. Krakowiacy chcieli, żebym napisał coś do Księgi¹⁶⁰, ale trudno jest pisać na wyznaczony ściśle termin. Krakowiacy nie wiedzą o tym... że łączą nas inne sprawy niż jubileusze, rocznice itp. Oni wiedzą o mnie bardzo mało... Czasem mi dokuczają rozmyślnie (a czasem pewnie mimo woli). Nie wszyscy!

Drogi Panie, proszę te dwa wiersze wkleić do książki 85-lecia... jeśli taka wyszła... mam nadzieję, że jakiś klej ma Pan w domu... albo powierzyć ten zabieg Pańskiej Żonie, o której myślę z wielką sympatią. Znamy się bardzo mało, ale ja czuję, jaki to jest Człowiek. Bardzo się ucieszę, jeśli Pan do mnie – po otrzymaniu listu – zatelefonuje (071-677 [...] Wrocław) albo napisze, bo chcę mieć pewność, że mój list z „wierszami” doszedł do Pańskich rąk.

Ściskam Pana serdecznie,
Żonie całuję ręce
Tadeusz Różewicz

¹⁵⁴ Wiesława Różewicz z Kozłowskich (ur. 1924) – ekonomistka, żołnierz Armii Krajowej, od 1949 roku żona Tadeusza Różewicza.

¹⁵⁵ Julia Różewicz (ur. 1982) – bohemistka, tłumaczka i wydawczyni, córka Jana Różewicza (1953–2008), młodszego syna poety.

¹⁵⁶ Kamil Różewicz (ur. 1950) – historyk.

¹⁵⁷ Nawiązanie do wiersza Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego pt. *Dlaczego ogórek nie śpiewa* z tomu *Zaczarowana dorożka* (1948).

¹⁵⁸ Do listu dołączone trzy kartki z maszynopisami wierszy *poeta emeryt* i *Ciemne światło* z naniesionymi poprawkami autora (zob. fotokopie s. 150–152; wersje ostateczne pt. *poeta emerytus* i *Zacmienie światła* włączone do tomu *zawsze fragment. recycling* (1998), zob. s. 277–280).

¹⁵⁹ *De se ipso* (łac.) – o sobie samym.

¹⁶⁰ Mowa o jednym z przedsięwzięć jubileuszowych, być może zaproszeniu Różewicza do publikacji w poświęconym Miłoszowi numerze „Apokryfy” (nr 9), dodatku do „Tygodnika Powszechnego” (1996, nr 26).

¹² T. Różewicz, *Widzę szalonych, Drzewo z żalu, Zabawa w konie*, „Twórczość” 1947, nr 7–8.

¹³ Mowa o cyklu wierszy Adama Włodka (1922–1986), krakowskiego poety, tłumacza, redaktora i animatora życia młodoliterackiego, opublikowanych pod wspólnym tytułem *Dopowiedzenie*.

¹⁴ Julian Przybós (1901–1970) – poeta, eseista, tłumacz, współtwórca Awangardy Krakowskiej.

= long story short :=

TITLE:

THE BROTHERHOOD OF POETRY

AUTHORS:

CZESŁAW MIŁOSZ, TADEUSZ RÓŻEWICZ

Czesław Miłosz to Tadeusz Różewicz
[September? 1947]

Dear Sir,

Thank you very much for the book you have sent me, as well as for your letters. Obviously, I agree that people write a lot of stupid things about poetry in Poland, but as far as the means of fighting this are concerned, I am not sure that poets writing articles would help much. It's a difficult issue; I have no idea if it would be possible to approach it directly – when a poet writes about poetry, the readers keep seeing schools, programmes and agendas, and the article turns into a confession of faith. The debate should revolve around teaching of poetry at schools and universities, the creation of special centres in the Writers' Union that would translate and publish works by international poets, and some good anthologies of Polish and international poetry, assuming good translations. These might seem basic, but any debate should focus on them – how can we argue about abstract things, without referring to concrete material? I think that Polish poetry itself is unknown in Poland. All the things that preceded the Romantics is treated at best as a museum of curiosities, and the poetry of the 20th century was not really researched, nobody has tried to bring interesting and valuable things to light. Hence this dance of a very small circle of suspicious third-hand avant-gardism among the young poets and critics – any conversation about poetry without in-depth knowledge can be boiled down to conclusions that do not really have any proper value.

I found three of your good poems in the summer issue of *Twórczość*¹² – unfortunately that very same issue features some nasty poems by a certain Włodek¹³, which by the way is an interesting example of cultural wilderness – this is how one writes when the history of Polish poetry begins with Przyboś.¹⁴ It's just that young people do not learn that poetry is in fact a very old thing, and that smart people lived in past eras – we do not necessarily have to emulate them, but it is worth our while to try and understand them. I am writing to you about this rather than in an article, but if I had the time, the tone of the articles would be about the same. I think there are rules to good poetry, only the means and proportions change.

Kindest regards,
Czesław Miłosz

Tadeusz Różewicz to Czesław Miłosz

Wrocław, 8 August 1996

Dear Sir,

I was glad to hear your voice yesterday. The wife¹⁵⁴ went with my granddaughter, Julia¹⁵⁵ and older Son¹⁵⁶ to the seaside, so I now run a “small household”, so to speak. I eat pickled cucumbers (made by my Wife – they are so tasty, they sing to me, unlike the cucumber of “Kocio” Gałczyński¹⁵⁷, that (the cucumber, not Kocio, obviously) did not sing)... I have to water the plants, do the washing up (the less I eat, the more I wash up – this is a surprising development that I have to tell all my friends). I cannot write clearly, but I could not learn writing on a typewriter, and my hands and legs go numb after a few minutes of sitting at the (“workshop”) desk, whose legs were eaten by woodworms. I am sending you two poems written with you in mind¹⁵⁸ (and *de se ipso*¹⁵⁹)... Besides, you know that I have been thinking of you for 50 years... It is a pity that I cannot come to Cracow in August. The Cracovians wanted me to write something for their Book¹⁶⁰, but it is difficult to write something with such a strict deadline. Cracovians don't understand that we have other things in common than anniversaries, jubilees and so on. They know very little about me... Sometimes they tease me deliberately (and sometimes probably by accident). Not everyone, of course!

Dear Sir, please paste these two poems into the 85th Anniversary Book... If one came out... I hope you have some glue at home... Or entrust this task to your Wife, of whom I think with great affection. We do not know each other that well, but I feel what a great person she is. I will be very glad if you can call me (071-677 [...] Wrocław) or write after receiving this letter – I want to be sure that my letter with poems has managed to get to you.

I give you my warmest hug
and kisses for your wife
Tadeusz Różewicz

¹⁵⁴ Wiesława Różewicz, née Kozłowska (born in 1924) – economist, Home Army soldier, wife of Tadeusz Różewicz since 1949.

¹⁵⁵ Julia Różewicz (born in 1982) – Bohemian Studies scholar, translator and publisher, daughter of Jan Różewicz (1953–2008), the poet's younger son.

¹⁵⁶ Kamil Różewicz (born in 1950) – historian.

¹⁵⁷ A reference to a poem by Konstanty Ildefons Gałczyński entitled *Dlaczego ogórek nie śpiewa* [Why the Cucumber Doesn't Sing] from the volume *Zaczarowana dorożka* (1948).

¹⁵⁸ Three typescripts of the poems *Poeta emeryt* and *Ciemne światło* with the author's corrections are attached to the letter (see photocopies on pp. 150–152; the final versions *poeta emeritus* and *Zacmienie światła* are included in the volume *zawsze fragment. recykling* (1998), see pp. 277–280).

¹⁵⁹ *De se ipso* (Latin) – about myself.

¹⁶⁰ This concerns one of the anniversary projects, perhaps an invitation to Różewicz to write something for an issue of *Apokryf* devoted to Miłosz (no. 9). *Apokryf* was a supplement to “Tygodnik Powszechny” (1996, no. 26).

W 110. rocznicę urodzin Czesława Miłosza i w Roku Tadeusza Różewicza w 100. rocznicę jego urodzin publikacji w formie książki doczekała się korespondencja wybitnych polskich poetów: Czesława Miłosza i Tadeusza Różewicza. Nie można wyobrazić sobie mapy polskiej literatury bez tych dwóch artystów. Z pewnością różniło ich wiele – to, jak widzieli świat, jak ubierali go w słowa, nawet to, w jaki sposób się uśmiechali. Po lekturze listów, jakie między sobą wymieniali, ale też wyborze ich wierszy, esejów, rozmów, zapisków intymnych i innych utworów, w których obaj wybitni poeci wypowiadali się o sobie nawzajem, dowiadujemy się, jak wiele ich łączyło.

On the 110th anniversary of the birth of Czesław Miłosz and in the Year of Tadeusz Różewicz, commemorating the 100th anniversary of his birth, the letters exchanged by the two outstanding Polish poets was published in the book. One would be hard-pressed to imagine a map of Polish literature without these two artists. They certainly differed in many ways – how they saw the world, how they put it into words, even the way they smiled. By reading the letters they exchanged with each other, along with a selection of their poems, essays, conversations, personal notes and other works in which the two eminent poets spoke about each other, we learn how much they had in common.

¹² T. Różewicz, *Widzę szalonych, Drzewo z żalu, Zabawa w konie, Twórczość*, 1947, no. 7–8.

¹³ This concerns a series of poems by Adam Włodek (1922–1986), a Cracow poet, translator, editor and animator of literary life, published under the common title *Dopowiedzenie*.

¹⁴ Julian Przyboś (1901–1970) – poet, essayist, translator, co-founder of the Cracow Avant-garde.

MÓW O SOBIE, TYLKO O SOBIE. FOT. NATALIA KABANOW

WROCLAWSKI
TEATR PANTOMIMY
IM. HENRYKA TOMASZEWSKIEGO

grudzień

11 | 12 godz. 19:00

CENTRUM SZTUK
PERFORMATYWNYCH
PIEKARNIA

**MÓW O SOBIE,
TYLKO O SOBIE**
REŻ. DARIA KOPIEC

18 | 19 godz. 17:00

PODWÓRKO WROCLAWSKIEGO
TEATRU PANTOMIMY,
AL. DĘBOWA 16

**KRÓLOWA.
BAŚŃ PODWÓRKOVA**
REŻ. ARTUR BORKOWSKI

przedstawienie dla widzów od 4+

WWW.PANTOMIMA.WROC.PL
bilety.pantomima.wroc.pl

Wokół stołu

Around the table

In the age of minimalism, our pursuit of physical and mental health, we limit our calorie intake, closing food in vacuum boxes of all sorts of fad diets, whose names I can no longer remember, but we also limit our space – including space we use for eating. Someone has made us believe that micro-apartments, and a resemblance of a place that we used to call a kitchen, are sufficient for us to live in and meet each other.

Right. Meetings. While gathering at home, people usually sit around a table. We have definitely forgotten how much pleasure the table – our quiet friend in the house – gives us. It brings us together, supports us in everyday life, helps in difficult moments, listens to us. This is where we make two hundred dumplings for our loved ones, play Scrabble or card games, get drunk with good wine, laugh at our grim Poland, work, eat and make love. This is also where we stuff a duck for an unusual dinner (because the kitchen countertops are too small) or tie up a lover for an unusual evening (because the bed isn't enough anymore). Size doesn't matter here. What matters is our creativity and who we spend time with. My grandmother Todzia always told me: “*respect the table in your home and you will live well.*” And yes, I respect and appreciate my table – this is where I invite my loved ones to join me, and serve the best – myself and the tasty things I make. And they happily stop by, sit down, and love this table of mine as much as I do. The table is always set with an ironed tablecloth, eclectic tableware (the result of years of collecting), and then it's on to the appetiser, soup, main course, and of course dessert. That's what I do after watching *Babette's Feast*. The table is always opulent – even if only to showcase homemade bread with salt and butter as a starter. It is the best recipe for life.

During the pandemic, the table saw pretty much everything. The daily morning thoughts – what to do next and how to do it, all day long, until the sun went down. We have learned to sit at it all days long, bake our own rolls, for fear of getting in touch with others at the store, make our own cottage cheese because it is so easy, or to celebrate everyday life like there was no tomorrow. I was scared – I really was not, but I still invited loved ones over so we could get through the lockdown easier. To be together. Now my loved ones thank me that thanks to my table, their loneliness was like a beautiful ball, with great food, kind gestures and joy. It was the table that set a new direction for me when I lost almost everything in the pandemic. It gave me the confidence to move forward with a new idea for my life – cooking. Grandma Todzia, thank you for telling me what you did when I was a child. It worked.

Adam Królikowski

filozof, który uciekł z powozu de Sada i kostiumolog zakochany w kampie. Pasionat libertyńskiej kuchni i Nigella Lawson. Introwertyk gotujący dla swojego partnera Pio i terrierów Gorzka & Słodki. Prowadzi bloga „Zróbmy to na stole”.

a philosopher who escaped from de Sade's carriage and a costume scholar in love with camp. He is passionate about libertine cooking and Nigella Lawson. An introvert cooking for his partner Pio and his terriers – Bitter & Sweet. He runs the *Zróbmy to na stole* [Let's do it to the table] blog.

Abraham Mignon „Martwa natura z owocami i ostrygami” / Still Live Fruit Oysters, ok. 1660–1679 r.

We all wish you a Merry Christmas, kartka ze zbiorów Nowojorskiej Biblioteki Publicznej / a Christmas card from The New York Public Library, ok. 1800–1900 r.

Paul Cézanne „Gracze w karty” / The Card Players, ok. 1892 r.

W czasach minimalizmu, pędu za zdrowiem (tym fizycznym i psychicznym) ograniczamy nie tylko kalorie i zamykamy je w próżniowych pudełkach wszelakich modnych diet, których nazw już nie pamiętam, ale także ograniczamy naszą przestrzeń, w tym przestrzeń do spożywania posiłków. Ktoś nam wmówił, że mikroapartamenty, a w nich powidok czegoś, co zazwyczaj nazywamy kuchnią, są wystarczającą dla nas przestrzenią do życia i spotkań.

Właśnie... spotkań. Spotkania w domach zazwyczaj sadowią się wokół stołu. Zdecydowanie zapomnieliśmy, ile przyjemności daje nam stół. Nasz cichy przyjaciel domu. Integruje, wspiera w codzienności, pomaga w trudnych chwilach, słucha. To na nim lepimy dwieście pierogów dla bliskich, gramy w Scrabble albo karty, upijamy się dobrym winem, śmiejemy się z szarej Polski, pracujemy, jemy i się kochamy. To na stole faszerujemy kaczkę na niecodzienny obiad (bo blaty w kuchni są za małe) albo związujemy kochanka na niecodzienny wieczór (bo łóżko już nie wystarcza). Tu rozmiar nie ma znaczenia. Liczy się nasza kreatywność i to, z kim spędzamy przy nim czas. Moja babcia Todzia zawsze powtarzała mi: *szanuj stół w swoim domu, a będzie ci się żyło dobrze*. I tak, szanuję, doceniam, zapraszam do niego grono bliskich i podaję, co najlepsze – siebie i moje pyszności. A oni z radością wpadają, zasiadają i uwielbiają ten mój stół tak jak ja. Na stół wjeżdża zawsze wyprasowany obrus, eklektyczna zastawa (wynik wieloletniego zbieractwa), a potem to już przystawka, zupa, danie główne i oczywiście deser. Tak mi zostało po obejrzeniu filmu „Uczta Babette”. Stół zawsze na bogato – nawet jak ma się na nim znaleźć domowy chleb z solą i masłem na przystawkę. To najlepsza recepta na życie.

W pandemii przy stole działa się niemalże wszystko. Codzienne poranne rozkminianie, co dalej i jak dalej, kończyły się dopiero wieczorem. Nauczyliśmy się spędzać przy nim cały dzień, piec bułki ze strachu przed sklepowym kontaktem, samemu robić twaróg, bo to takie proste albo celebrować codzienność jakby jutro nie było. Bałem się – nie bałem, ale wciąż zapraszałem bliskich, by nam było łatwiej przetrwać lockdown. By być razem. Teraz bliscy dziękują, że dzięki mojemu stołowi ich samotność była jak piękny bal. Zawsze zastawiony dobrym jedzeniem, miłym gestem i radością. To stół wyznaczył mi nowy kierunek, gdy w pandemii straciłem prawie wszystko. Dał mi pewność siebie, by ruszyć z nowym pomysłem na życie – gotowaniem. Babciu Todziu, dziękuję za te słowa w dzieciństwie. Sprawdziło się...

Rezydencja „Akt Calkowity – badania performatywne”, Tuka Wach (Magdalena Tuka, Anita Wach)

fot. archiwum artystek

fot. Kuba Dziurdziejewicz

„Szczeliny. Kobiety w sztukach performatywnych” to cykliczny projekt interdyscyplinarny Instytutu Grotowskiego – rozpisany jest na kilka sezonów, od jesieni do wiosny. Podczas jego realizacji swoje prace przedstawią kobiety-artystki reprezentujące różne dziedziny sztuk performatywnych, m.in.: ruch, taniec, film, fotografię, instalację czy muzykę.

CYKLE KOBIET, CYKLE SZTUKI, CYKLE ISTNIENIA

20

Ona – kobieta

„Szczeliny” to wydarzenie bez precedensu – tworzone przez kobiety, z myślą o kobietach, adresowane do wszystkich. Kuratorką projektu jest Monika Wachowicz – aktorka i performerka, związana z Teatrem A Part w Katowicach, prezesa Fundacji Sztuka dla Życia, nieustannie zafascynowana otaczającym nas światem. Jak sama mówi, jej motorem jest życie. Wachowicz zaprosiła do współpracy kobiety, które nazywa „poruszcicielkami serca” – performerki, tancerki, reżyserki, fotografki, artystki wizualne, m.in. Joannę Grabowiecką, Aurorę Lubos, Joannę Pawlik, Karolinę Wiktor, Katarzynę Pastuszek, Weronikę Fibich, Annę Steller, Joannę Nowicką, oraz mężczyzn współpracujących z kobietami, np. twórców ze Studia Kokyu, Teatru A Part czy zespołu Nanga.

Monika Wachowicz chce komunikować się poprzez sztukę, gdzie formą będą ciało, dźwięk, energia, obraz zatrzymany w kadrze czy po prostu słowa, a punktem wyjścia: kobieta, kobiecość i jej rola w społeczeństwie, kulturze czy polityce. Artystki podejmują w swoich pracach tematy śmierci i żałoby, wolności i praw kobiet, przemocy czy wykluczenia społecznego związanego z niepełnosprawnością. – *Mam nadzieję, że „Szczeliny” będą taką przestrzenią, żebyśmy mogły i mogli otwarcie rozmawiać zarówno o tematach tabu, o tym, co nas porusza, ale też o pięknie i miłości, nie tylko o cierpieniu i bólu* – mówi Wachowicz.

Ona – poszukująca

Pierwszy cykl „Szczelin” prezentowany będzie co miesiąc aż do kwietnia 2022 roku. Kontynuacja projektu będzie możliwa też w kolejnych latach dzięki objęciu przez Wrocław tytułu Światowej Stolicy Sztuk Performatywnych 2022/2023 przyznawanego przez ITI/UNESCO i działalności w ramach programu Koalicja Miast. W grudniu będziemy mogli m.in. obejrzeć instalację „Inni malowali rybki” Joanny Pawlik (3–13 grudnia, IP Studio), która konsekwentnie podejmuje refleksję nad niepełnosprawnością i wykluczeniem, czy pójść na koncert zespołu Nanga (5 grudnia, Piekarnia), powołanego do życia przez Filipa Różańskiego i Macieja Dzier-

żanowskiego, czyli klawiszowca i perkusjonalistę Lao Che, i usłyszeć, jak śpiewa Magda Dubrowska (Gang Śródmieście, Utrata Skład). Dzień wcześniej, również w Piekarni, odbędzie się pokaz filmu „Ciało nie kłamie” przybliżający biografię serbskiej performerki Mariny Abramović, izraelskiej artystki zajmującej się wideo i instalacjami Sigalit Landau, irańskiej artystki fotograficznej i filmowej Shirin Neshat oraz niemieckiej fotografki Kathariny Sieverding.

Ona – miłość

W grudniu w ramach „Szczelin” odbędzie się również premiera seansu teatralnego Moniki Wachowicz i Jarosława Freta zatytułowanego „Szeol | שְׁאוֹל”. Tytułowy Szeol oznacza w języku z hebrajskim „miejsce zakryte”. Seans ów to współczesna lamentacja dla umarłych i nieumarłych, w której przebrzmiewa myśl, że jedyną siłą, która może uratować zstępujących do Szeolu, jest miłość. Praca powstała m.in. z fascynacji „III Symfonią” Henryka Góreckiego, zwaną „Symfonią pieśni żałobnych”, i wierszem „Snuć miłość” Adama Mickiewicza.

Ona – Jolanta Brach-Czaina

„Szczeliny” są dedykowane Jolancie Brach-Czainie – profesorce filozofii, autorce i współautorce wielu książek z estetyki, filozofii, sztuki, kultury i antropologii. Cykl w Instytucie Grotowskiego inspirowany jest jej książką „Szczeliny istnienia” (1992). W słowie „szczeliny” mieści się wiele znaczeń, jest ono głęboko symboliczne. – *Chodzi o coś, co zaczyna się od jednego punktu, drobnego pęknięcia, które następnie rozchodzi się w różnych kierunkach. W mojej głowie to tryskająca energia, której nikt i nic nie jest już w stanie zatrzymać* – tłumaczy Wachowicz. I cytuje Brach-Czainę: *Trzeba egzystencjalnego otwarcia, byśmy stanąć mogli pośród nieskończonego paśma istnienia. W głębi doświadczenia. I wewnątrz słowa, którym mówi ciało świata. Na przejściu wiodącym poprzez nas od przeszłości ku przyszłości, których zwornikiem wolno nam być przez chwilę. Szczeliną w przestworzach („Szczeliny istnienia”, wyd. Dowody na Istnienie, Warszawa 2018, s. 43).*

„Przemieszczenie”, Anna Steller

„SZCZELINY. KOBIETY W SZTUKACH PERFORMATYWNYCH” – SPEKTAKLE, PERFORMANCE, WYSTAWY, INSTALACJE, FILMY, KONCERTY
INTERSTICES. WOMEN IN THE PERFORMING ARTS – PLAYS, PERFORMANCES, EXHIBITIONS, INSTALLATIONS, FILMS, CONCERTS

3–5.12.2021, 7–9.01, 4–6.02, 4–6.03, 1–3.04.2022
różne lokalizacje / various locations

www.grotowski-institute.pl/projekty/szczeliny/
grotowskiinstitute

Kaja Borkowska, Katarzyna Lemańska

„Akty”, Aurora Lubos

Interstices. Women in the Performing Arts is a cyclical interdisciplinary project run by the Grotowski Institute, scheduled for a number of seasons, ranging from autumn to spring. Women artists representing various fields of performing arts such as movement, dance, film, photography, installation and music, will showcase their works in its course.

CYCLES OF WOMEN, CYCLES OF ART, CYCLES OF EXISTENCE

She – A Woman

Interstices makes for an unprecedented event – created by women, with women in mind, yet addressed to everyone. The curator of the project is Monika Wachowicz – actress and performer, associated with A Part Theatre in Katowice, president of the Sztuka Dla Życia Foundation, who is fascinated with the surrounding world. In her own words, she is driven by life itself. Wachowicz invited a number of women, whom she personally refers to as “heart movers” – performers, dancers, directors, photographers, and visual artists, including Joanna Grabowiecka, Aurora Lubos, Joanna Pawlik, Karolina Wiktor, Katarzyna Pastuszak, Weronika Fibich, Anna Steller, Joanna Nowicka, as well as men who work with women, such as artists of Studio Kokyu, A Part Theatre and the Nanga ensemble.

Monika Wachowicz wants to communicate through some particular kinds of art, which use the body, sound, energy, stills and words as their form, all conveying the same message – about women, femi-

ninity and their role in society, culture and politics. In their works, the artists deal with the themes of death and mourning, women’s freedom and rights, violence, as well as social exclusion associated with disability. “I hope that this project will be a space, where we can openly talk about taboo subjects, about what makes us feel, as well as about beauty and love, not only about suffering and pain,” says Wachowicz.

She – A Seeker

The first series as part of the *Interstices* project will be showcased monthly until April 2022. The follow-ups to the project in the coming years will be possible thanks to Wrocław winning the ITI/UNESCO 2022/2023 World Performing Arts Capital, as well as the projects organised as part of the City Coalition programme. All throughout December, we will be able to watch Joanna Pawlik’s installation *Others Painted Fish* (3–13 December, IP Studio), which reflects on disability and exclusion. We will also get to go to a concert of Nanga (5 December, Piekarnia), founded by Filip Róžański and Maciej Dzierżanowski

– a keyboard player and drummer of Lao Che, with vocals by Magda Dubrowska (Gang Śródmieście, Utrata Skład). On the day before, Piekarnia will host the screening of *The Body of Truth* – a film showcasing the biography of Serbian performer Marina Abramović by Israeli video and installation artist Sigalit Landau, Iranian photographic and film artist Shirin Neshat and German photographer Katharina Sieverding.

She – The Love

The December edition of *Interstices* will also include the premiere of a theatrical performance by Monika Wachowicz and Jarosław Fret entitled *Szeol* | שְׂוֵל, denoting “a hidden place” in Hebrew. The performance is a contemporary lamentation for the dead and the undead, with a resounding idea that the only power that can save those descending into Sheol is love. The work stems from a fascination with Henryk Górecki’s *Symphony No. 3*, also known as the *Symphony of Sorrowful Songs*, as well as *Snuć miłość* – a poem by Adam Mickiewicz.

She – Jolanta Brach-Czaina

The *Interstices* project is dedicated to Jolanta Brach-Czaina – professor of philosophy, author and co-author of many books on aesthetics, philosophy, art, culture and anthropology. The series run by the Grotowski Institute is inspired by her book *Cracks in Existence* released in 1992. The word “cracks” itself has many meanings, which makes it deeply symbolic. “It is something that emanates from a single point, a tiny crack that then spreads out in different directions. In my mind it is a source of energy that nobody and nothing can stop,” says Wachowicz, citing Brach-Czaina: “It takes an existential openness for us to be able to stand in the midst of the infinite stream of existence, in the deep experience, within the word, through which the world body speaks. Stand in the passage leading us from the past to the future, being the keystone we are allowed to be for a brief moment. A crack in the space.” (*Szczeliny istnienia*, Dowody na Istnienie Publishing House, Warsaw, 2018, p. 43).

Kaja Borkowska, Katarzyna Lemańska

„Okruchy”, Monika Wachowicz

fol. Justyna Żądło

upcykling

m III, D. -u «forma przetwarzania wtórnego odpadów, w wyniku którego powstają wyroby o wartości wyższej, traktowane jako wartościowe surowce»

By zrozumieć, czym jest upcykling, warto przypomnieć sobie, czym jest recykling i downcykling, ponieważ te zjawiska są ze sobą nieodłącznie związane. **Recykling** to wykorzystywanie odpadów z wyeksploatowanych, wybrakowanych bądź uszkodzonych przedmiotów jako surowców wtórnych. Recyklingowi podlegają przedmioty wykonane z materiałów odnawialnych. Przeważnie, przetwarzając używane przedmioty na pulpę, granulację czy włókno, obniżamy ich jakość – takie przetwarzanie nazywamy **downcyklingiem**. Wytworzenie czegoś o wyższej jakości i użyteczności od produktu wyjściowego nazywamy **upcyklingiem**.

”

Główny problem nie leży w nas-konsumentach, lecz w producentach, którzy podczas projektowania opakowań i produktów powinni z góry zaplanować optymalny sposób ich przyszłego przetworzenia.

22

William McDonough i Michael Braungart, autorzy książki „Cradle to cradle: remaking the way we make things”, zauważają, że główny problem nie leży w nas – konsumentach, lecz w producentach, którzy podczas projektowania opakowań i produktów powinni z góry zaplanować optymalny sposób ich przyszłego przetworzenia. Książka napisana w formie manifestu przyrównuje życie przedmiotu do ludzkiego żywota zakończonego śmiercią. Tytułowa kołyska sugeruje cykl przerobu tworzyw zakończony swoistym zmartwychwstaniem materii.

Cykl recyklingowy stosowany dziś na masową skalę oznacza stopniowe obniżenie jakości materii zakończone jej spalaniem bądź powolnym rozpadem na wysypisku lub w przydrożnym rowie. Upcykling to szansa na przerwanie, albo przynajmniej maksymalne wydłużenie tego łańcucha – materia wykorzystana ponownie zaczyna swoje nowe życie, pełniąc funkcje znacznie bardziej „prestżowe” niż dotychczas. Fragment opakowania zamienia się w biżuterię, opona w kwiatnik, a stare drzwi stają się blatem designerskiego stołu. Tym sposobem rzeczy, które mogłyby być odpadkami, stają się przedmiotami, których chcemy używać jeszcze długo. Najbardziej spektakularnym przykładem upcyklingu są oczywiście dzieła sztuki wykorzystujące śmieci i materiały z drugiej ręki. Można by mnożyć przykłady podobnych, wartościowych działań: wykonywanie mocnych i wodoodpornych portfeli z opakowań po mleku, toreb szytych z banerów czy koszy plecionych z papieru makulaturowego... Warto jednak pamiętać, by nie tworzyć przedmiotów, które nie są ani ładne, ani użyteczne, ani dające się finalnie zrecyklingować.

Upcykling to nie tylko czynność mająca swój wymiar materialny i technologiczny. Zakłada też aktywną i twórczą postawę człowieka; wyzwala kreatywność, która pozwala dostrzec w rzeczach zużytych i zbędnych zupełnie nowy potencjał. Najczęściej myślimy o upcyklingu jako o zjawisku współczesnym, wynikającym z rozwoju ekologicznego myślenia o świecie. Taki pomysł na dysponowanie rzeczami lub ich fragmentami istniał jednak w świecie ludzi od dawna, a świetnych przykładów dostarcza kultura polskiej (i nie tylko) wsi. Na wystawie „Naprawiacze” prezentowanej w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu (od 23.10.2021 do 30.01.2022) możemy zobaczyć takie obiekty jak: chodniki ze starych szmat, mechanizm napędowy przypominający kołowrotek wykorzystujący koło rowerowe, dawny instrument obrzędowy – diabelskie skrzypce – zbudowany na bazie starej puszeki, deski i płyty do pozytywyki czy też kołyskę przywiezioną na Dolny Śląsk przez polskich reemigrantów z Bośni, której bieguny ktoś podbił rozciętą oponą. W każdym z tych przedmiotów dostrzegamy spryt i pomysłowość człowieka – jego wykonawcy. Wiele jest też przykładów bardziej współczesnych: np. lampiony ze złomu i folii malarskich zaprojektowane przez Ksenię Szybist, lampa z folii rentgenowskich i skobla więziennego wykonana w pracowni MiserArt czy niezwykle instrumenty-samoróbki Pawła Romańczuka z zespołu Małe Instrumenty. Modelowy przykład upcyklingu to również uszyta ze starych krawatów zakupionych w sklepach z używaną odzieżą sukienka według projektu Marty Kapuśniak. Wiele z nich było jeszcze w oryginalnych opakowaniach. Sądząc po wzorach i tkaninach, z jakich były wykonane w momencie zakupu, okazały się bardzo niemodne. Uszycie sukienki było sposobem na przetworzenia niechcianych już przedmiotów w coś modnego i unikatowego.

”

Upcykling zakłada aktywną i twórczą postawę człowieka, wyzwala kreatywność, która pozwala dostrzec w rzeczach zużytych i zbędnych zupełnie nowy potencjał.

Jak, żyjąc w świecie zaprojektowanym przez korporacje, dokonywać mądrych wyborów? Po pierwsze: minimalizacja. Zastanów się, czy daną rzecz potrzebujesz mieć na własność, czy na pewno potrzebujesz piątej pary butów? Po drugie: konserwacja i reperacja. O rzeczy, które już mamy, należy dbać – czyścić je, oliwić i poddawać przeglądowi. Po trzecie: recykling tego, co już zużyliśmy. Takie myślenie i postępowanie jest podstawą odpowiedzialnego zarządzania dobrami.

Olga Budzan, Marta Derejczyk

etnolog i edukatorki. Kuratorki najnowszej wystawy czasowej „Naprawiacze” w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu.

upcycling

/ˈʌp,saɪ.klɪŋ/ noun [U] the activity of making new furniture, objects, etc. out of old or used things or waste material*

In order to understand what upcycling is, it is worth reminding what recycling and downcycling are, as these phenomena are inextricably linked. **Recycling** is the use of waste from discarded, defective or damaged items as secondary raw materials. Items made from renewable materials are recycled. Usually, when we process used items into pulp, pellets or fibre, we reduce their quality – this is called **downcycling**. Producing something of higher quality and usefulness than the original product is called **upcycling**.

”
The main problem lies not with us consumers, but with producers who, when designing packaging and products, should plan in advance for the optimal way of their future processing.

William McDonough and Michael Braungart, authors of *Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things*, note that the main problem lies not with us consumers, but with producers who, when designing packaging and products, should plan in advance for the optimal way of their future processing. Written in the form of a manifesto, the book compares the life of an object to a human life ending in death. The cradle in the title suggests a cycle of processing materials, ending with a kind of resurrection of the matter.

”
It is worth remembering not to create objects that are neither pretty, nor useful, nor ultimately recyclable.

The recycling cycle applied on a mass scale today means a gradual deterioration of matter, ending with its incineration or slow decomposition in a landfill or a roadside ditch. Upcycling is a chance to break this chain, or at least to extend it as long as possible – reused matter begins its new life, performing much more “prestigious” functions than before. A piece of packaging turns into jewellery, a tyre becomes a flowerbed, and an old door becomes a table top for a designer. In this way, things that could be waste become objects that we want to use for a long time to come. The most spectacular examples of upcycling are, of course, works of art that use rubbish and second-hand materials. Examples of similar valuable activities could be multiplied: making strong and waterproof wallets from milk packaging, bags sewn from banners or baskets

woven from recycled paper... However, it is worth remembering not to create objects that are neither pretty, nor useful, nor ultimately recyclable.

Upcycling is not only an activity that has its material and technological dimension. It also assumes an active and creative attitude of man, liberates creativity which allows to see in used and unnecessary things a completely new potential. Most often we think of upcycling as a modern phenomenon resulting from the development of ecological thinking about the world. However, this idea of disposing of things or their fragments has existed in the human world for a long time, and the culture of the Polish (and not only) countryside provides excellent examples. At *The Fixers* exhibition presented at the Ethnographic Museum in Wrocław (23 October to 30 January 2022) we can see such objects as: rugs made of old rags, a driving mechanism reminiscent of a reel using a bicycle wheel, an old ritual instrument – a devil’s violin – built on the basis of an old tin, boards and music box records, or a cradle brought to Lower Silesia by Polish re-emigrants from Bosnia, the poles of which

”
Upcycling assumes an active and creative attitude of man, liberates creativity which allows to see in used and unnecessary things a completely new potential.

were strengthened with a slashed tyre. In each of these objects we can see the cleverness and ingenuity of the person who made them. There are also many more contemporary examples: e.g. lanterns made of scrap metal and painter’s foil designed by Ksenia Szybist, a lamp of an X-ray film and a prison bolt made at the MiserArt workshop, or unusual self-made instruments by Paweł Romańczuk of the Small Instruments group. A model example of upcycling is also a dress sewn from old ties bought in second-hand shops, designed by Marta Kapuśniak. Many of them were still in their original packaging. Judging by the patterns and fabrics they were made of at the time of purchase, they turned out to be very unfashionable. Sewing the dress was a way to transform unwanted items into something fashionable and unique.

How can one, living in a world designed by corporations, make wise choices? Firstly: minimise. Ask yourself if you need to own a particular item, do you really need a fifth pair of shoes? Secondly: maintenance and repair. The things we already have need to be looked after – cleaned, oiled and serviced. Thirdly: recycling what we have already used up. Thinking and acting in this way is the basis for responsible asset management.

Olga Budzan, Marta Derejczyk

ethnologists and educators. Curators of the latest temporary exhibition *The Fixers* in the Ethnographic Museum in Wrocław.

SPOD ZIEMI PATRZY BRESLAU

BRESLAU PEEKs FROM UNDER THE GROUND

Wrocław usiany jest szczątkami ponemieckich nagrobków, które od lat niszczą na hałdach w okolicznych lasach i zagajnikach, stanowią wzmocnienie stawów lub są wmontowane w murki, schodki czy chodniki... I pewnie wciąż te fragmenty grobów ludzi byłyby anonimowe lub usuwane przy okazji powstawania nowych inwestycji, gdyby nie inicjatorzy projektu „Spod ziemi patrzy Breslau”.

24

Rekonstruuja losy dawnych mieszkańców Wrocławia; przeczesują księgi adresowe, podatkowe, parafialne; eksplorują wrocławskie przestrzenie w poszukiwaniu materialnych śladów Breslau; analizują kweryndy genealogiczne czy pochylają się nad zawijasami szwabachy i tłumaczą XIX-wieczne zawitości niemieckiego. Bo Breslau spod ziemi patrzy i domaga się pamięci, szacunku oraz – zdaniem inicjatorów – lapidarium. A najlepszym według nich miejscem dla rozproszonych nagrobków byłby teren Pomnika Wspólnej Pamięci w Parku Grabiszyńskim. Tymczasem przyjrzyjmy się, jakie historie jakich ludzi skrywają.

Wrocław is strewn with the remains of German tombstones, which have been left to rot in heaps the surrounding woods and groves, used to reinforce ponds or used as a building material in walls, steps or pavements... These fragments and remains of graves would probably remain anonymous or removed when new projects are built, if it were not for the initiators of the *Breslau Peeks from Under the Ground* project.

They reconstruct the fates of former inhabitants of Wrocław; they scour address, tax and parish registers; they explore Wrocław's spaces in search of material traces of Breslau, analysing the results of genealogical queries or looking on the intricate Schwabacher letters, translating the intricate 19th century German. All because Breslau is peeking from under the soil, demanding remembrance, respect and – according to the initiators – a lapidarium. They claim that the best place for the scattered tombstones would be the area of the Memorial in Grabiszyński Park. Meanwhile, let us take a closer look at the stories they tell.

Zebrał / Collected by: Alan Weiss

↓ Polskie groby na niemieckich podmurówkach

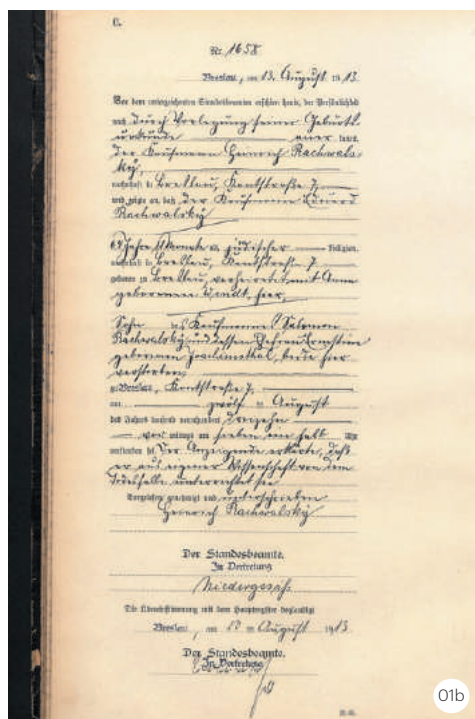
Polish graves, German foundations

Za grobami ze zdjęcia pod tujami na Cmentarzu Osobowickim do niedawna leżała płyta Eduarda Rachwalsky'ego. Żyda. Handlowca. Eduard żył 64 lata i 11 miesięcy. Urodził się i umarł w Breslau. Jego ojciec, Salomon Rachwalsky, na pierwszym piętrze barokowej Kamienicy pod Srebrnym Hełmem przy Schmiedebrücke 12 (Kuźniczej) handlował wyrobami futrzarskimi. Zmarł w 1892 r., a jego nagrobek stoi na Cmentarzu Żydowskim przy ulicy Ślężnej. Żoną Eduarda była Anna z domu Wendt. W latach 1907-1913 mieszkali przy Kantstraße (Łódzka). Mieli syna Heinricha.

Behind the graves in this photo, in the shadow of the thuja in the Osobowicki Cemetery, until recently, there was a tombstone of Eduard Rachwalsky. A Jew, a Jewish merchant, to be exact. Eduard lived for 64 years and 11 months. He was born and died in Breslau. His father, Salomon Rachwalsky, traded in furs on the first floor of the Baroque Townhouse under the Silver Helmet at Schmiedebrücke 12 (Kuźnicza Street). He died in 1892 – his tombstone can be found in the Jewish Cemetery on Ślężna Street. Eduard's wife was Anna, nee Wendt. From 1907 to 1913 they lived at Kantstraße (Łódzka Street). They had a son, Heinrich.

* Informację o nagrobku przekazała inicjatywie Spod ziemi patrzy Breslau osoba śledząca profil na Facebooku – został on wyjęty z krzaków i postawiony pod dębem przy cmentarnej alejce. Na portalu genealogicznym istnieje drzewo rodzinne z Salomonem i Eduardem. Dzięki wysłaniu wiadomości do założycieli profilu inicjatorzy projektu są w kontakcie z potomkinią rodziny Rachwalskich.

* A Facebook follower informed the members of the project about the tombstone – it was picked up from the bushes and placed under an oak tree in the cemetery. There is a family tree with Solomon and Eduard on the genealogy portal. Thanks to a message sent to people running the profile, the project members have been in touch with a descendant of the Rachwalsky family.

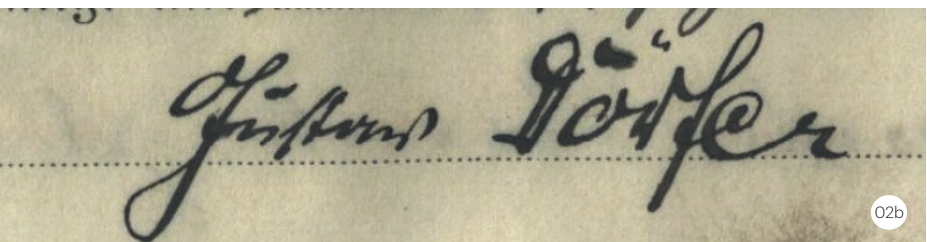

01b

02a

02b

Eberhard i Gustav – koledzy po fachu

Eberhard and Gustav – the two colleagues

Główny bohater kryminalnych powieści Marka Krajewskiego, Eberhard Mock, urodził się 18 września 1883 r. w Waldenburgu (Wałbrzychu). Gustav Dörfer 6 grudnia 1867 r. we wsi Bärsdorf Trachenberg (Niedźwiedzice k. Chojnowa). Obaj przeprowadzili się do Breslau, obaj kilka razy zmieniali mieszkania. Mock na południe od Rynku, a Dörfer na Nadodrze. Eberhard zaczął pracę w policji w 1909 r., gdy Gustav był już komisarzem i zajmował służbowe mieszkanie nad 27. komisariatem przy Vierturmstr. 10 (Karola Miarki).

Eberhard umiera w 1960 r. w Nowym Jorku. Data śmierci Gustava wciąż jest zagadką. Wiadomo, że w 1914 r. przeniósł się z rodziną do Zabrze. Być może zginął na początku lat 20. XX w. w czasie walk narodowościowych na Śląsku. W 1922 r. wdowa Pauline z domu Stiller, z którą miał pięcioro dzieci, mieszkała znów w Breslau przy placu Solnym. Gustav został pochowany w III części Cmentarza Grabiszyńskiego – tam, gdzie dziś stoi Pomnik Wspólnej Pamięci poświęcony zniszczonym nekropoliom i dawnym mieszkańcom miasta. Obecnie fragment jego nagrobka spoczywa w lasku na Muchoborze.

The main protagonist of Marek Krajewski's crime novels – Eberhard Mock – was born on 18 September 1883 in Waldenburg (Wałbrzych). Gustav Dörfer, on the other hand, was born on 6 December 1867 in the village of Bärsdorf Trachenberg (Niedźwiedzice near Chojnow). Both moved to Breslau, both moved within the city several times. Mock ended up south of the Market Square, and Dörfer eventually came to Nadodrze. Eberhard started working for the police in 1909, when Gustav was already a superintendent and lived in a work apartment above the 27th police station at Vierturmstraße 10 (Karola Miarki Street).

Eberhard died in 1960 in New York City. The date of Gustav's death remains a mystery. We know that in 1914 he moved with his family to Zabrze. He may have died in his early 1920s during the fighting in Silesia. In 1922, his widow – Pauline (née Stiller) – with whom he had five children, was living in Breslau, this time in Solny Square. Gustav was buried in the 3rd quarter of the Grabiszyński Cemetery, on the site of the contemporary Memorial devoted to the destroyed cemeteries and former residents of the city. Currently, a fragment of his tombstone rests in the forest in Muchobór.

01a

01c

Prawie 80 lat na hałdzie

Nearly 80 years on a pile

Meta Gower była katoliczką. Mieszkała przy Luisenstr. 16 (Jęczmienna) i pracowała jako sprzedawczyni. Emil Vogel był o 8 lat starszym, skoszarowanym na Bürgerwerder Kaserne 2 (Kępie Mieszczańskie) rachmistrzem-aspirantem. I ewangelikiem. Ona urodzona w Breslau, on w Strzegomiu. Jej ojciec był kowalem, jego – strażnikiem więziennym. Precyzyjnie i punktualnie (Pünktlichkeit!) 9 miesięcy i 5 dni po ich ślubie urodził się syn Walter. W sumie doczekali się czwórki dzieci. Najdłużej mieszkali na trzecim piętrze w kamienicy przy Yorkstr. 16 (Jemiołowa). Emil piął się po szczeblach urzędniczej kariery. Umarł w 1925 r., a na jego nagrobku wygrawerowano napis: „Landesoberinspektor“ (pl. krajowy nadinspektor ubezpieczeniowy). Meta odeszła sześć lat później w prywatnej klinice profesora Fritza Heimanna przy Oranienstr. 6 (Wandy), dyrektora żydowskiego szpitala przy Hohenzollernstr. 92-96 (Sudecka). Płyta nagrobna Mety i Emila niszczy się na hałdzie w lasku na Muchoborze.

Meta Gower was a Catholic. She lived at Luisenstraße 16 (Jęczmienna Street) and worked as a saleswoman. Emil Vogel was 8 years older, he was a census worker and non-commissioned officer stationed at Bürgerwerder Kaserne 2 (Kępa Mieszczańska). What is more, he was Evangelical. She was born in Breslau, he came from Strzegom. Her father was a blacksmith, his was a prison guard. Precise and punctual (Pünktlichkeit!) – 9 months and 5 days after their marriage, their son Walter was born. They had four children in total. They spent the longest on the third floor in a townhouse at Yorkstraße 16 (Jemiołowa Street). Emil was climbing the ranks of the clerical career. He died in 1925 – on his grave, there was an “Landesoberinspektor” inscription [eng. national insurance superintendent]. Meta passed away six years later at Professor Fritz Heimann's private clinic on Oranienstraße 6 (Wandy Street) – Heimann was a director of the Jewish hospital at Hohenzollernstraße 92-96 (Sudecka Street). The gravestone of Meta and Emil is falling apart on a pile in Muchobór forest.

03a

03b

04a

↓ Schodki / Steps

Casimira Genge pochodziła z Węgierek pod Gniezmem, gdzie jej ojciec zarządzał rozległymi dobrami ziemskimi. Na przełomie lat 60. i 70. XIX w. poznała Udo Schulza, który przyjechał do Gniezna z Westfalii, by nadzorować budowę linii kolejowej Gniezno-Oleśnica. W 1872 r. Casimira i Udo wzięli ślub, rok później urodziła się córka Hedwig, a w 1881 r. – już we Wrocławiu – syn Udo Alfred Gustav. Udo senior zrobił doktorat z prawa i inwestował. W 1904 r. zrealizował projekt i budowę okazałej willi przy Ahornallee 27 (Jaworowa), do której rodzina wprowadziła się dwa lata później. Miał koncesję na kilka linii kolejowych w Austrii. Był dyrektorem Zakładów Górniczych w Tarnowskich Górach.

Casimira i Udo zostali pochowani na cmentarzu St. Nikolai und St. Corpus Christi (Św. Mikołaja i Bożego Ciała). Nekropolia znajdowała się w północno-wschodniej części skrzyżowania dzisiejszej Armii Krajowej i Borowskiej. Cmentarz ten – podobnie jak czterdzieści cztery inne – został przeznaczony do likwidacji w 1963 r. Z nagrobków robiono kruszywo na drogi i place; niektóre płyty stały się budulcem dla murków czy chodników. Fragment płyty nagrobnej Schulzów wykorzystano do budowy schodków prowadzących do rzeki Oława Górna w Parku Wschodnim.

Casimira Genge came from Węgiarki, near Gniezno, where her father managed a vast landed estate. At the turn of the 1860s and 1870s she met Udo Schulz, who came to Gniezno from Westphalia to supervise the construction of the Gniezno-Oleśnica railway line. In 1872 Casimira and Udo got married, a year later their daughter Hedwig was born. Then, in 1881, their son – Udo Alfred Gustav – was born, after the couple had moved to Breslau. Udo got a doctorate in law and invested. In 1904 he commissioned the design and construction of a magnificent villa at Ahornallee 27 (Jaworowa Avenue), and moved there two years later. He had a license for several railway lines in Austria, and worked as a director of the Mining Works in Tarnowskie Góry.

Casimira and Udo were buried in the St. Nicholas und St. Corpus Christi Cemetery. It was located in the north-eastern part of the intersection of today's Armii Krajowej and Borowska Streets. This cemetery, like 44 others, was designated for liquidation in 1963. The tombstones were ground up to make aggregate for roads and squares. Some of the tombstones were used as building materials for walls and pavements. A fragment of the Schulz tombstone was used to build steps leading to the Oława Górna River in the Wschodni Park.

Art der Ausführung	Gezahlter Betrag	Eingetragen im	Bemerkungen
370 m. 1100/1105 Shi	36	14	
Arbeitslohn	16		
Strohbede: Platten Polack 400/1000 Lenge	13		
Verhänger	13		
Singer	13		
6 Träger	13		
Ueberführung	13		
Selbst a. d. Kirche	10		
Stahlblech: 8 m. Strohblech 12 m.	10		
Kopfle: Pflanzenstamm	10		
Kanal-Decke: h. m. Altarkreis: 1.57 m. Rechteck 1.20 m.	8		
Deckenbeleuchtung	6		
Sacramentenspiegel	10		
Reihengrab 7 m	10		
Handgrab			
Verobhalten Grabstelle	1		
Grabplatzreinigung	1		
	126 00	16 400	

04b

05a

↑ Śpiewaków nie wynajęto

Singers weren't hired

12 listopada 1926 r. sześciu tragarzy niosło trumnę z piętnastoletnią Hildegard Ziegler alejkami Cmentarza Jedenastu Tysięcy Dziewic. Koszt: 13,5 marki. Karawan: 12. Świece na ołtarzu: 1,5. Fisharmonia: 6. Ale śpiewaków nie wynajęto. O ojcu Hildegard – Wilhelmie – wiemy, że sprowadził się do Breslau za starszym bratem ze wsi Kauren (Kurznie k. Brzegu) i podobnie jak on był woźnicą. Poślubił Berthę z domu Specht, z którą miał przynajmniej dwie córki. Na początku lat 20. Zieglerowie mieszkali przy Lehmdammstr. 50 (Prusa). Tam, w mieszkaniu na czwartym piętrze na gruźlicę płuc i niewydolność serca zmarła Hildegard. Jej nagrobek po likwidacji cmentarza w latach 60. (obecnie teren Parku Marii Dąbrowskiej na Karłowicach) leży kilka kilometrów dalej. Między Odram a Lasem Osobowickim.

On the 12th of November 1926, six porters carried the coffin of fifteen-year-old Hildegard Ziegler through the alleys of the Eleven Thousand Virgins Cemetery. Cost: 13.5 marks. Hearse: 12 marks. Candles on the altar: 1.5 marks. Reed organ: 6 marks. But singers were not hired. We know some things about Hildegard's father – Wilhelm. We know that he came to Breslau, following his older brother from the village of Kauren (Kurznie near Brzeg). We also know that he was a teamster, like his brother. He married Bertha (née Specht), with whom he had at least two daughters. In the early 1920s, the Ziegler family lived at Lehmdammstraße 50 (Prusa Street). In their apartment on the fourth floor, Hildegard died of pulmonary tuberculosis and heart failure. After the cemetery was shut down and liquidated in the 1960s, her tombstone was found several kilometres away, between the Oder and the Osobowice Forest (the cemetery is now the Maria Dąbrowska Park in Karlowice).

05b

01a, 02a, 03a, 03b, 04a, 05b – fot. Alan Weiss

01b – akt zgonu Eduarda Rachwalskyego

01c – nagrobek Salomona Rachwalskyego na cmentarzu żydowskim przy ul. Słężnej;

fot. ze zbiorów Wratislaviae Amici polska-org.pl

02b – podpis Gustava Dörfera

04b – kosztorys pogrzebu Hildegard Ziegler

05a – willa nr 27 przy al. Jaworowej (dawna Ahornallee);

fot. ze zbiorów Wratislaviae Amici polska-org.pl

Natknąłeś się na porzucone poniemieckie płyty nagrobne? Zgłoś ich lokalizację, a być może uda się poznać historie zmarłych mieszkańców naszego miasta!

Have you come across abandoned German tombstones? Report their location – perhaps the stories of our city's deceased residents will come to light!

spodziemipatrybreslau

spodziemibreslau@gmail.com

kino | nowe horyzonty

7x JARMUSCH

film | kultura | miejsce

3 GRUDNIA PIĄTEK	NIEUSTAJĄCE WAKACJE 1980
4 GRUDNIA SOBOTA	INACZEJ NIŻ W RAJU 1984
5 GRUDNIA NIEDZIELA	POZA PRAWEM 1986
6 GRUDNIA PONIEDZIAŁEK	MYSTERY TRAIN 1989
7 GRUDNIA WTOREK	NOC NA ZIEMI 1991
8 GRUDNIA ŚRODA	TRUPOSZ 1995
9 GRUDNIA CZWARTEK	KAWA I PAPIEROSY 2003

KULTOWE FILMY JIMA JARMUSCHA

PRZYPOMNIJ SOBIE SIEDEM WCZESNYCH
FILMÓW AMERYKAŃSKIEGO MISTRZA
KINA NIEZALEŻNEGO

3-9 GRUDNIA 2021 | GODZ. 20.00

BILETY W CENIE:
18 Zł NORMALNY | 16 Zł KLUBOWY
DO KUPIENIA W KASACH I NA KINONH.PL

GF
DUPEK
FILM

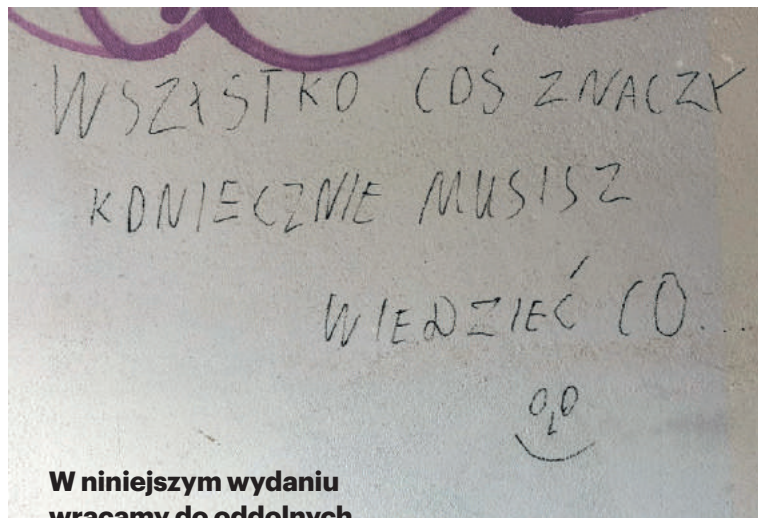
EUROPA
CINEMAS
CREATIVE EUROPE - MEDIA SUE PROGRAMME

stowarzyszenie
nowe horyzonty

Wrocław
miasto spotkań

UGLY WROCLAW Brzydki Wrocław

W niniejszym wydaniu wracamy do oddolnych przekazów, komunikatów i prawd życiowych. Oto moja topografia miejskiej typografii – amatorskiej, dziwnej, zaskakującej. Zapraszam na spacer!

In this issue we return to grassroots messages, messages and life truths. Here's my topography of urban typography – amateur, strange, even surprising. Join me for a walk!

Zostajemy na Nadodrze. Kierujemy się na dworzec, gdzie PKS Wołów postanowił poszerzyć zakres usług transportowych. Oto przenosimy się bowiem nie tylko w przestrzeni, ale również w czasie, do okolic lat 80. A może jeszcze wcześniej? Tak czy inaczej we Wrocławiu są jeszcze miejsca, gdzie spontaniczna typografia doskonale radzi sobie nawet w sytuacjach oficjalnych.

Let's stay for a bit longer in Nadodrze. We head for the station, where PKS Wołów has decided to expand its offering of transportation services. Let's then go and move not only in space, but also in time. Strap on, we are going back to the 1980s... if not earlier. What I wanted to say is that there are still places in Wrocław where spontaneous typography works well even in official situations.

Tu w zasadzie wszystko wiadomo. Ten śmietnik na Ostrowie Tumskim po prostu ma swoje godziny otwarcia. Zapamiętajcie je! Pytanie, czy turyści stosują się do wytycznych...

I think it is pretty obvious now. This dump on the Cathedral Island simply has its opening hours. Keep them in mind! The question is whether tourists are following the guidelines...

Zaczynamy na Nadodrze. Tutaj, w jednej z bram przy ulicy Rydygiera, od miesiąca ktoś nas próbuje przywołać do porządku. Tak, nie zawsze warto szukać znaczeń wokół. Ta zasada idealnie sprawdza się choćby w cyklu „Brzydki Wrocław” :)

We're starting in the Nadodrze district, where we can find this attempt to get us all to behave in one of the gates on Rydygiera Street – for months now! Let's just say, it's not always worth looking for meanings around. This principle works perfectly well in many a context – including the Ugly Wrocław series :)

Na koniec chodźmy na Szczepin. Na ulicy Litomskiej ktoś ewidentnie chce nam poprawić nastrój – nawet jeśli zaczyna brakować kartki. Ważne, że przekaz działa. Miłego nastroju, drodzy czytelnicy!

Finally, let's go to the Szczepin district. On Litomska Street, someone clearly wants to make us feel better – even if they are starting to run out of paper. The important thing is that the message works. Enjoy your day, my dearest readers!

Drodzy policjanci! Przepraszam za autora tej życiowej rady. Jak widać, gdzieś pośród wrocławskich działek i placów budowy trafić można na prywatne opinie dotyczące służb mundurowych. Plus za szyk i formę – wszak inni poprzestają na skrótach.

Dear police officers! My apologies on behalf of the author of this life advice. As you can see, somewhere among Wrocław's plots and construction sites you can find private opinions on uniformed services. I'd award some additional points for the form and the style – after all, others stop at abbreviations.

WYKREŚLANKA

Nazywane po polsku tradycyjnie karczmami pojawiły się w Królestwie Polskim w I połowie XIX w. W budowę tych prywatnych przedsiębiorstw rozrywkowo-rekreacyjnych inwestowali zazwyczaj restauratorzy, właściciele winiarni i browarów. Établissements – bo o nich mowa – we Wrocławiu i okolicach w szczytowym okresie popularności istniało około 80. Obiekty mieściły wielofunkcyjne sale koncertowo-teatralne, kawiarnie i restauracje, a nierzadko otaczały je ogrody z pergolami i letnimi scenami muzycznymi.

Z diagramu należy wykreślić zaledwie **6 nazw dawnych établissements**, które we Wrocławiu cieszyły się ogromną popularnością. Nazwy te nie przecinają się, a kratki z kolejnymi literami sąsiadującymi ze sobą bokami (nie na ukos). Niewykreślone litery czytane rzędami utworzą rozwiązanie.

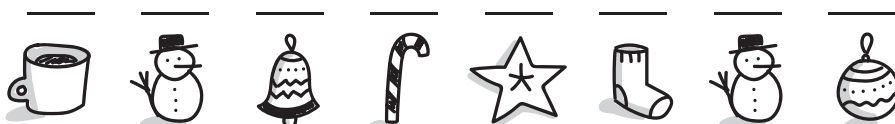
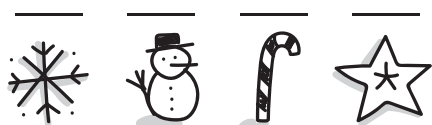
B	R	W	A	P	O	D	E	E	N	E
S	L	I	E	P	E	L	R	H	A	U
E	R	K	B	F	N	O	S	C	E	W
W	I	L	I	O	H	F	C	S	R	S
L	E	H	C	G	R	R	H	S	D	S
M	S	N	H	A	E	I	L	Ö	E	E
Z	H	A	E	R	B	E	T	H	R	I
A	U	F	E	N	E	B	S	S	C	H

HASŁO:

Regulamin konkursu znajduje się na stronie:
www.strefakultury.pl/niezbednik-zima2021-konkurs.

ZIMOWY SZYFR

Zastąp poszczególne zimowe symbole odpowiednimi literami i przeczytaj zaszyfrowaną wiadomość.

----- (8)

– zlokalizowany przy ul. Piłsudskiego 53-55. Na jego scenie gościli czołowe gwiazdy niemieckiej sceny rozrywkowej, a także artyści międzynarodowi – komicy, kabareciarze, iluzjoniści czy akrobaci. W jego miejscu znajduje się Hotel Scandic.

----- (10)

– mieścił się przy skrzyżowaniu ul. Powstańców Śląskich ze Sztabową. Na terenach do niego przyległych w 1904 roku odbyła się Wystawa Rzemiosła Artystycznego. W jego miejscu znajduje się apartamentowiec Rondo Verona.

----- (9)

– jeden z kilkunastu tego typu zespołów wzniesionych na terenie Rakowca; proponował przedstawienia teatralne uważane za „największe rodzinne variétés na wschodzie Niemiec”. W jego miejscu zbudowano siedzibę Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN.

----- (13)

– znajdował się przy ulicy Braci Gierymskich 149, słynął z dobrej kuchni i był połączony z przystanią statków wycieczkowych. Nazwa nawiązywała do największego niemieckiego portu wojennego.

----- (13)

– zlokalizowany na dawnej Kępie Strzeleckiej w miejscu obecnej elektrociepłowni; jego nazwa odnosi się do strzelnicy miejskiej. Posiadał olbrzymi i zadbane ogród, dzięki czemu w II poł. XIX w. kilkakrotnie gościł ekspozycje Śląskiej Wystawy Ogrodniczej.

----- (15)

– zlokalizowany przy grobli Szczytnicko-Bartoszewickiej. Przylegał do niego ogród ze stawem oraz letnia restauracja z piwiarnią. Obecnie znajduje się tam Wydział Fizjoterapii AWF.

Z poprawnym hasłem oraz informacją o jego dawnej lokalizacji zapraszamy do Infopunktu w Barbarze (ul. Świdnicka 8b).

Na **12 osób** będą czekać nagrody:

- zaproszenie dla 2 osób na Galę Noworoczną 2022 do Narodowego Forum Muzyki (→ więcej na str. 43)
- plakaty „Park Hotel” autorstwa Joanny Plizgi (→ więcej na str. 15)
- zaproszenia dla 2 osób na dowolny seans repertuarowy w Kinie Nowe Horyzonty
- książki od Wydawnictwa Warstwy
- zaproszenia dla 2 osób na „Gwiazdeczkę” – spektakl dla dzieci oraz 104. Antykabaret „Dobry Wieczór we Wrocławiu” w Impart Cafe (→ więcej na str. 48, 49).

visual arts

sztuki wizualne

16.10–30.01.2022
„Long Lvive Lviv. Слава за Бреслава” – wystawa kolektywu Slavs and Tatars
Long Lvive Lviv. Слава за Бреслава
– an exhibition of works by Slavs and Tatars

 OP ENHEIM, pl. Solny 4
 śr. / Wed. 14:00–18:00
 czw., pt. / Thu., Fri. 14:00–19:00
 sob., niedz. / Sat., Sun. 13:00–19:00

Pierwsza we Wrocławiu indywidualna wystawa jednego z najbardziej rozpoznawalnych na świecie kolektywów artystycznych – Slavs and Tatars, którzy z gracją bawią się formą i literą. Ta wystawa jest jednak szczególnie ważna z perspektywy wspólnej historii Lwowa i Wrocławia. Odwiedzający spotykają się tutaj ze spuścizną dawnej Katedry Orientalistyki na Uniwersytecie Jana Kazimierza, który za sprawą artystów wskrzeszony jest w salach zabytkowej kamienicy.

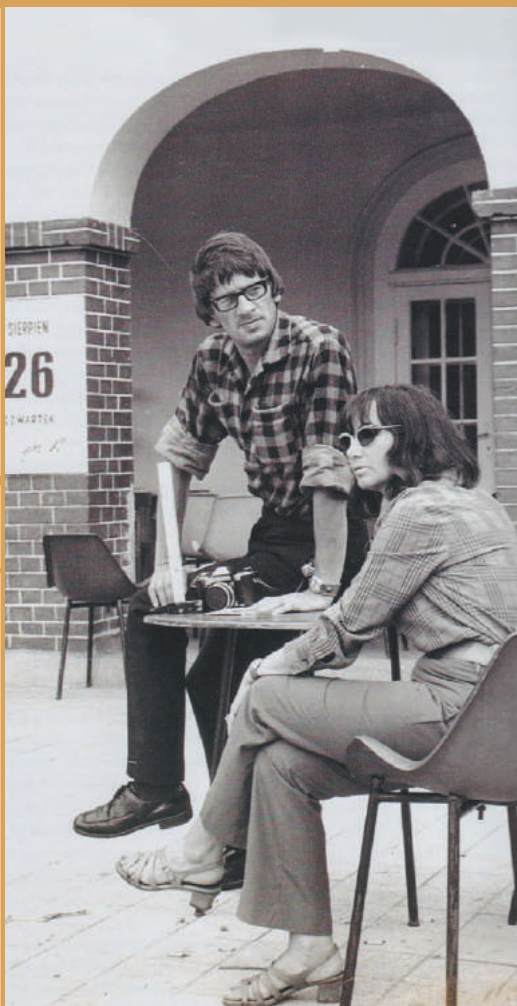
Dodatkowy język: angielski, ukraiński, niemiecki

Organizator: OP ENHEIM

www.openheim.org

Bilety: 8 PLN (normalny), 5 PLN (ulgowy)

For the first time in Wrocław, there is an opportunity to see the works of the Slavs and Tatars collective, who play with form and letter with grace. This exhibition is particularly important from the perspective of the shared history of Lviv and Wrocław. Guests of exhibition will meet here with the legacy of the former Department of Oriental Studies at the Jan Kazimierz University, which, thanks to artists, was revived in the halls of a historic tenement house.

 Additional language: English, Ukrainian, German
 / Organiser: OP ENHEIM / Tickets: 8 PLN (regular), 5 PLN (reduced)

6.11–23.01.2022
„Teraz, w Święta i po Świętach. Sztuka w Twoim domu” – wystawa
Now, on Christmas and after Christmas. Art in your home
– an exhibition

 Vivid Gallery, pl. Kościuszki 4
 wt.–pt. / Tue.–Fri. 11:00–18:00
 sob. / Sat. 11:00–16:00

To przedświąteczna wystawa, podczas której Vivid Gallery zaprezentuje szeroki wybór unikatowych obiektów idealnych na prezent – począwszy od obrazów na płótnie, grafik i plakatów, poprzez rzeźbę, szkło oraz porcelanę. Ideą organizatorów stało się zaprezentowanie obiektów artystycznych dostępnych dla każdego, dlatego na wystawie zobaczyć można propozycje w przystępnych cenach, zróżnicowanym gabarycie i różnorodnym stylu.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Vivid Gallery

www.vividgallery.pl

Wstęp wolny

The pre-Christmas exhibition during which Vivid Gallery will present a wide selection of unique objects perfect for a gift – from paintings on canvas, graphics and posters, through sculpture, glass and porcelain. The idea for this Christmas is to present artistic objects available to everyone.

 Additional language: English
 / Organiser: Vivid Gallery / Free entrance

12.11–8.01.2022
„Wielowymiarowość” – wystawa prac Marcina Berdyszaka
Multidimensionality – an exhibition of works by Marcin Berdyszak

 Galeria Foto-Gen / Foto-Gen Gallery, pl. Nankiera 8
 wt.–sob. / Tue.–Sat. 10:00–18:00

Zakorzeniony w XX-wiecznej awangardzie profesor jest autorem fotografii, fotoobiektywów, fotoinstalacji intermedialnych, performance'ów, w których podejmuje dyskurs z kulturowymi stereotypami, standaryzującą emocji i zachowań czy też ze współczesnym wartościowaniem rzeczywistości. Fotografia służy artyście zarówno do rejestracji kreatywnie inscenizowanych sytuacji dokamerowych, jak i do dokumentowania zmieniających się w czasie instalacji o charakterze procesualnym, a więc i efemerycznym.

Organizator: OKiS Wrocław

www.okis.pl

Bilety: 10 PLN (normalny), 5 PLN (ulgowy), wtorki – wstęp wolny

Individual exhibition of photographs, photo objects and photo installations by Marcin Berdyszak. Rooted in the 20th-century Avant-garde professor is the author of objects, intermedia installations, performances in which he undertakes a discourse with cultural stereotypes, the standardization of emotions and behaviour, with contemporary valuation of reality.

Organiser: OKiS Wrocław / Tickets: 10 PLN (regular), 5 PLN (reduced), Tuesdays – free entrance

29.10–9.12
„Układ współrzędnych” – wystawa
The Coordinate System
– an exhibition

 Galeria Mieszkanie Gepperta / Geppert's Apartment, ul. Ofiar Oświęcimskich 1/2
 pon., śr., czw. / Mon., Wed., Thu. 15:00–18:00

W kameralnej galerii Mieszkanie Gepperta wystawa „Układ współrzędnych” konfrontuje twórczość artystów wrocławskiej awangardy – Marii Michałowskiej i Zdzisława Jurkiewicza z dziełami współczesnych twórców – Danieli Tagowskiej i Przemka Pintała. Dopełnia ją ekspozycja w ulicznej galerii Szewska przedstawiająca m.in. reprodukcje prac członków legendarnej Grupy Wrocławskiej.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Fundacja Art Transparent

www.arttransparent.org

Wstęp wolny

The Coordinate System exhibition continues a series of presentations confronting the oeuvre of the classics of Wrocław avant-garde with contemporary artists' works. In the most recent instalment of the series, which has been carried out at Geppert's Apartment for several years now, projects by Daniela Tagowska and Przemek Pintał enter into a dialogue with selected works by the late artists Zdzisław Jurkiewicz and Maria Michałowska.

 Additional language: English
 / Organiser: Art Transparent Foundation
 / Free entrance

19.11–16.01.2022**„Wyobrażenia funeralna. Polskie prawo pogrzebowe 1959–2021” – wystawa****Funerary Imagination. Polish Funeral Law 1959–2021 – an exhibition**galeria Dizajn BWA Wrocław
/ Dizajn Gallery, ul. Świdnicka 2-4wt.–pt. / Tue.–Fri. 14:00–18:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 11:00–18:00

Wystawa jest analizą praktyk i rytuałów pogrzebowych w Polsce, w okresie od 1959 do 2021 roku oraz próbą nakreślenia możliwych scenariuszy zmian w tym obszarze w XXI wieku. Kurator wystawy Jakub Mazurkiewicz przygląda się obecnemu obrazowi tego rytuału w Polsce, na którego historyczne kształtowanie się, wpływ miało mnóstwo czynników, m.in. kulturowe różnice w podejściu do śmierci, urbanizacja i rozwój technologiczny, ale przede wszystkim przyjęta 60 lat temu ustawa prawna regulująca obszar około pogrzebowy – dziś przestarzała, nieprzystająca do współczesności i społeczeństwa, które różni się w wielu aspektach od tego z końca lat 50. XX wieku.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: BWA Wrocław

 www.bwa.wroc.pl Wstęp wolny

The exhibition is an analysis of funeral practices and rituals in Poland from 1959 to 2021 and an attempt to outline possible scenarios for changes in this area in the 21st century. The curator of the exhibition, Jakub Mazurkiewicz, looks at the current image of this ritual in Poland, the historical development of which has been influenced by cultural differences in the approach to death, urbanisation and technological advancements.

Additional language: English
/ Organiser: BWA Wrocław / Free entrance

The latest exhibition at the WRO Art Center compiles 9 premiere presentations of international video works and installations with unique objects and documentation of events that made up the individual program sections of the ongoing 19th WRO Media Art Biennale “Reverso”.

Additional language: English
/ Organiser: WRO Art Center / Free entrance**20.11–29.01.2022****„przeT/rwanie” – wystawa prac grupy Twożywo****rem\ander – an exhibition of works by Twożywo group**66P, ul. Księcia Witolda 66
wt.–sob. / Tue.–Sat. 11:00–18:00

Wystawa „przeT/rwanie” to wybór prac grupy Twożywo, które Mariusz Libel i Krzysztof Sidorek zgodzili się wspólnie ułożyć i zakomponować w przestrzeni 66P. Ekspozycja oparta na literach opowiada historię widzenia nas samych przez pryzmat szablonów, naklejek, billboardów, animacji i murali. Impulsem do powstania wystawy był album „Płandrujemy ruiny rzeczywistości” (2020) stanowiący podsumowanie działalności grupy Twożywo (1994–2011).

Organizator: 66P – Subiektywna Instytucja Kultury

 www.66p.pl Wstęp wolny

A selection of works by the Twożywo group, which Mariusz Libel and Krzysztof Sidorek agreed to arrange and compose together in the space of 66P. The letter-based exhibition tells the story of seeing ourselves through the prism of stencils, stickers, billboards, animations and murals. The starting point for the exhibition was the album *Plundering Reality's Ruins* (2020) – a summary of Twożywo's activities in 1994–2011.

Organiser: 66P / Free entrance

25.11–31.12**Poza Tabu VIII: „Początek i koniec” – wystawa****Beyond Taboo VIII: Beginning and ending – an exhibition**Galeria ArtBrut, podwórko Ruska 46
/ ArtBrut Gallery, Ruska 46 backyardwt., czw. / Tue., Thu. 15:00–18:00
śr. / Wed. 13:00–16:00
pt. / Fri. 14:00–17:00

Od 8 lat na wystawach z cyklu „Poza Tabu” prezentowane są projekty i prace artystyczne grupy twórców związanych z galerią i pracownią ArtBrut. Artyści podejmują wrażliwe tematy osobiste związane z emocjami, rozterkami, uczuciami, cielesnością i sensualnością. Poprzez trudne i nieoczywiste relacje ze światem zewnętrznym nawiązują do historii wykluczeń, walki o przełamywanie stereotypów oraz różnorodnych tabu, wciąż obecnych w życiu społecznym.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Stowarzyszenie Świat Nadziei

 www.artbrut.com.pl
www.swiatnadziei.org Wstęp wolny

For 8 years, the exhibitions in the “Beyond Taboo” series have presented projects and artistic works by a group of artists associated with the ArtBrut Gallery and Studio. The artists take up sensitive personal topics related to emotions, dilemmas, feelings, corporeality and sensuality. Through difficult and non-obvious relations with the outside world, they refer to the history of exclusion, the struggle to break stereotypes and various taboos still present in social life.

Additional language: English
/ Organiser: The World of Hope Association
/ Free entrance**19.11–17.12****„Nie chcę odpowiadać na to pytanie” – wystawa****I prefer not to answer – an exhibition**Centrum Sztuki WRO / WRO Art Center, ul. Widok 7
wt.–pt. / Tue.–Fri. 12:00–18:00

Najnowsza wystawa w Centrum Sztuki WRO zestawia 9 premierowych prezentacji międzynarodowych prac wideo i instalacji z unikalnymi obiektami i dokumentacją wydarzeń, które tworzyły poszczególne odsłony programowe trwającego 19. Biennale Sztuki Mediów WRO. Ekspozycja nie jest jednak podsumowaniem, lecz kontynuacją odkrywania idei „Reverso”. Jedną z możliwych form odpowiedzi na natarczywe pytania współczesności jest buntowniczy zwrot: „nie chcę odpowiadać na to pytanie”.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Centrum Sztuki WRO

 www.wro2021.wrocenter.pl Wstęp wolny

26.11–19.02.2022**„Mon chéri Soviétique” – wystawa prac Karola Radziszewskiego****Mon chéri Soviétique – an exhibition of works by Karol Radziszewski**

galeria Studio BWA Wrocław, podwórko Ruska 46 / Studio Gallery, Ruska 46 backyard

śr.–pt. / Wed.–Fri. 14:00–18:00
sob. / Sat. 12:00–16:00

Wystawa Karola Radziszewskiego, podczas której artysta zaprezentuje swój najnowszy film. Radziszewski animuje szczególnie znalezisko Stowarzyszenia Lambda Warszawa (kilkaset fotografii przekazanych przez anonimową osobę), wracając po piętnastu latach do Lubiewa, Wrocławia i wojskowych koszarów. W swojej pracy przygląda się ponownie figurze żołnierza – nie walecznego rycerza, który pilnuje polskich granic, ale rozbrogonego młodzieńca ściągniętego mundur przed obiektywem aparatu. Radziszewski drwi z normatywności i męskości kojarzonej z wojskiem; w filmowej opowieści jest to grupa kochanków, towarzyszy zabaw, pracowników seksualnych.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: BWA Wrocław

 www.bwa.wroc.pl Wstęp wolny

Karol Radziszewski's exhibition, featuring the artist's latest film. Radziszewski animates a special find of the Lambda Warsaw Association – several hundred photographs donated by an anonymous donor – returning after fifteen years to Lubiewo, Wrocław and the military barracks. In his work, he takes a closer look at the figure of the soldier – not the brave knight who guards the Polish borders, but the disarmed young man who takes off his uniform in front of the camera. Radziszewski mocks normativity and masculinity associated with the military; in the film's story, it is a group of lovers, playmates, and sex workers.

Additional language: English

/ Organiser: BWA Wrocław / Free entrance

1–31.12**„Spojrzenia” – wystawa prac Elżbiety Horbacewicz****Looks – an exhibition of works by Elżbieta Horbacewicz**

Ośrodek Działań Twórczych Światowid, ul. Sempolowskiej 54a

pon.–wt., czw.–pt. / Mon.–Tue., Thu.–Fri. 15:30–18:00

Elżbieta Horbacewicz fotografowała niemal od zawsze, ale wymagało to czasu, by pamiętkowe zdjęcia robione telefonem zamieniły się w precyzyjnie zakomponowane aparatem kadry. W fotografii najbardziej interesuje ją światło, lubi jego grę cieni i załamania – buduje nimi nastroj swoich prac. W architekturze docenia minimalizm, szuka rytmów: interesujących załamania linii okien, dachu czy elewacji. Jej spojrzenia na naturę tchną zachwytem nad światem, tajemniczością i romantyzmem.

Organizator: ODT Światowid

 www.swiatowid.net.pl Wstęp wolny

Elżbieta Horbacewicz has been taking photographs for many years, but it took her a lot of time before she managed to turn photos taken with a phone into meticulously composed shots. She is particularly interested in light, she likes its play of shadows and refractions, using them to build the mood and atmosphere of her works. In architecture, she focuses on minimalism, while looking for rhymes – interesting breaks in the lines of windows, roof or façades. Her views of nature are filled with awe towards the world, as well as mystery and romanticism.

Organiser: ODT Światowid / Free entrance

1.12–2.01.2022**„Granice inscenizacji” – wystawa****The Limits of Staging – an exhibition**

Sztuka na Miejscu, ul. Łaciarska 4

wt.–niedz. / Tue.–Sun. 12:00–22:00

Wystawa Pracowni Fotografii Inscenizowanej wchodzącej w skład Katedry Sztuki Mediów w ramach Wydziału Grafiki i Sztuki Mediów. Intencją wystawy, której kuratorami są Ewa Martyniszyn i Piotr Komorowski, jest między innymi przedstawienie przykładów realizacji studenckich wykorzystujących techniki inscenizacyjne. Przedstawione prace są zazwyczaj fragmentami większych całości wykonanych na okoliczność ćwiczeń czy prac dyplomowych realizowanych w pracowni. Wystawa obejmuje realizacje zarówno studentów, jak i dydaktyków prowadzących pracownię.

Organizator: Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu

 www.asp.wroc.pl Wstęp wolny

An exhibition organised by the Staged Photography Studio, which constitutes a part of the Media Art Department of the Faculty of Graphic Arts and Media Art. The intention of the exhibition curated by Ewa Martyniszyn and Piotr Komorowski is to showcase examples of student photographs using staging techniques. The works presented here usually make up fragments of larger works made as practice or diploma theses at the studio. The exhibition includes works of both students and teachers running the studio.

Organiser: The Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design in Wrocław / Free entrance

1.12–13.12**„Obiekty” – wystawa prac Wojciecha Kaniowskiego****Objects – an exhibition of works by Wojciech Kaniowski**Galeria Neon / Neon Gallery, ul. Traugutta 19/21
pon.–pt. / Mon.–Fri. 10:00–18:00

Prezentowane na wystawie obrazy mają charakter refleksyjnego reportażu, bazują na fotografii, a także na realnych przedmiotach. Inspiracją dla artysty są bieżące aktualności polityczne i socjologiczne, ale również odległe mity i legendy. W prezentowanych pracach odnaleźć można i wątki bardziej osobiste, odniesienia do zapamiętanych utworów muzycznych czy wspomnienia wakacji w czasach pandemii.

Organizator: Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu

 www.asp.wroc.pl Wstęp wolny

The paintings presented at the exhibition have the character of a reflective reportage. They are based on photography and real objects. The artist draws inspiration from current political and sociological news, but also from distant myths and legends. In the presented works, one can also find more personal motifs, references to remembered pieces of music or memories of holidays in the times of pandemics.

Organiser: The Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design in Wrocław / Free entrance

2.12-8.01.2022

„Przekrój” – wystawa prac Kasi Kmity*Cross-section – an exhibition of works by Kasia Kmita*Galeria Geppart / Geppart Gallery,
ul. Księcia Witolda 68/2

wt.–sob. / Tue.–Sat. 11:00–18:00

Kasia Kmita posługuje się dopracowaną formą wycinanki. W barwnych kompozycjach zawiera spostrzeżenia na temat współczesnej kultury, trendów i stylu życia. Obserwuje przemiany zachodzące w społeczeństwie, analizuje pragnienia i mechanizmy rządzące zachowaniem człowieka. „Przekrój” jest pierwszą wystawą artystki prezentującą w sposób przekrojowy prace z różnych okresów – od tych najwcześniejszych, poprzez prace z okresu studiów na Wrocławskiej Akademii i dyplomu, po najnowsze realizacje.

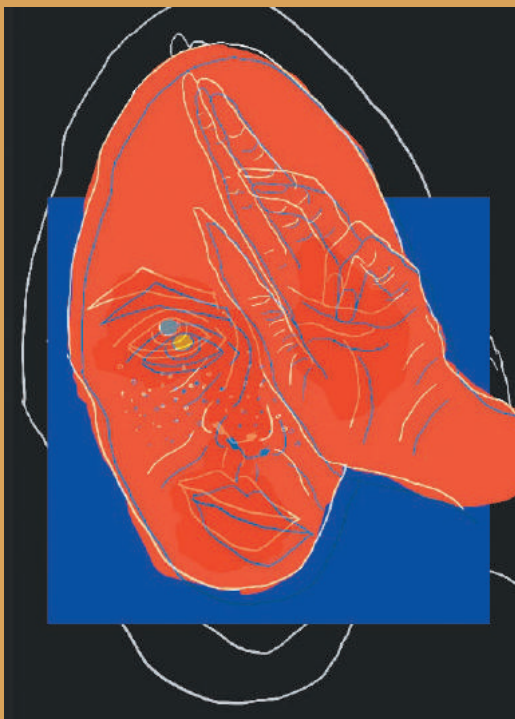
Organizator: Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu

www.asp.wroc.pl

Wstęp wolny

Kasia Kmita uses the elaborate form of cut-outs. Her colourful compositions contain observations on contemporary culture, trends and lifestyles. She observes the transformations taking place in society, analyses the desires and mechanisms governing human behaviour. *Cross-section* is the artist's first exhibition presenting in a cross-sectional manner works from different periods – from the earliest ones, through the works from the period of her studies at the Wrocław Academy of Art and Design and diploma, to the latest realisations.

Organiser: The Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design in Wrocław / Free entrance

3-19.12

3.12 | 19:00 wernisaż / opening

„Samowolka” – wystawa prac Asi Momot*Lawlessness – an exhibition of works by Asia Momot*

Galeria u Agatki, Wyspa Tamka 2

wt. / Tue. 15:30–17:30

czw. / Thu. 18:30–20:00

pt. / Fri. 15:00–17:30

„Samowolka” – wystawa dobytku projektowego Asi Momot – jest drugą indywidualną wystawą, podczas której będzie można obejrzeć grafiki wektorowe, digital paintingi oraz obrazy analogowe namalowane za pomocą farb akrylowych, markerów oraz tuszu. Prace artystki zainspirowane są szeroko pojętą popkulturą z nutką psychodelii i turpizmu. W obrazach analogowych stara się wykorzystywać materiały z odzysku oraz propagować ideę upcyklingu.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Galeria u Agatki

galeriauagatki

Wstęp wolny

Lawlessness – an exhibition of Asia Momot's designs – this is the second individual exhibition, during which you will be able to see vector graphics, digital paintings and analog paintings painted with acrylic paints, markers and ink. Asia's works are inspired by broadly understood pop culture with a hint of psychedelia and turpism. In analog paintings, artist tries to use recycled materials and promote the idea of upcycling.

Additional language: English / Organiser:
Galeria u Agatki / Free entrance

4.12 | 14:00–15:00

„Oko poety” – oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Pan Tadeusz Różewicz”*Eye of the Poet – curatorial guided tour of the Pan Tadeusz Różewicz exhibition*Muzeum Pana Tadeusza
/ Pan Tadeusz Museum, Rynek 6

Podczas oprowadzania Maria Marszałek skupi się przede wszystkim na warstwie wizualnej wystawy „Pan Tadeusz Różewicz” i spróbuje rozszyfrować obecne w niej metafory. Co oznaczają ślad po krucyfiksie, spalone książki, stare zabawki? Jakie zagadki kryją obrazy artystów z II Grupy Krakowskiej? Skąd wiadomo, że normalni ludzie mają w głowie trójkąty i kwadraty, a poeci kule?

Organizator: Zakład Narodowy im. Ossolińskich

www.muzeumpanatadeusza.ossolineum.pl

Wstęp wolny (liczba miejsc ograniczona, wejściówki do odbioru w kasach muzeum)

During the guided tour, Maria Marszałek will focus primarily on the visual layer of the Pan Tadeusz Różewicz exhibition and will try to decipher the metaphors embedded in it. What do the crucifix marks, the burned books, the old toys mean? What mysteries wait to be discovered in the paintings of the artists from the 2nd Krakow Group? How do we know that normal people have triangles and squares in their heads, while poets have spheres?

Organiser: Ossoliński National Institute
/ Free entrance (the number of places is limited, tickets are available at the museum box office)

6.12-31.01.2022

11.12 | 17:00 wernisaż / opening

„Zagubione słowo” – wystawa prac Jana Pogány*Lost word – an exhibition of works by Jan Pogána*

Klub Pod Kolumnami, pl. św. Macieja 21

pon.–pt. / Mon.–Fri. 14:00–20:00

Wrocławski Klub Pod Kolumnami zaprasza na wystawę obrazów utytułowanego polskiego malarza oraz jednocześnie muzyka. Tak jak jego utwory muzyczne są dźwiękowymi obrazami, tak i w jego obrazach można usłyszeć dźwięk. Na wystawie odwiedzający zobaczą prace inspirowane krajobrazami, światłem, kolorem czy pięknem natury.

Organizator: Klub Pod Kolumnami

www.kolumny.art.pl

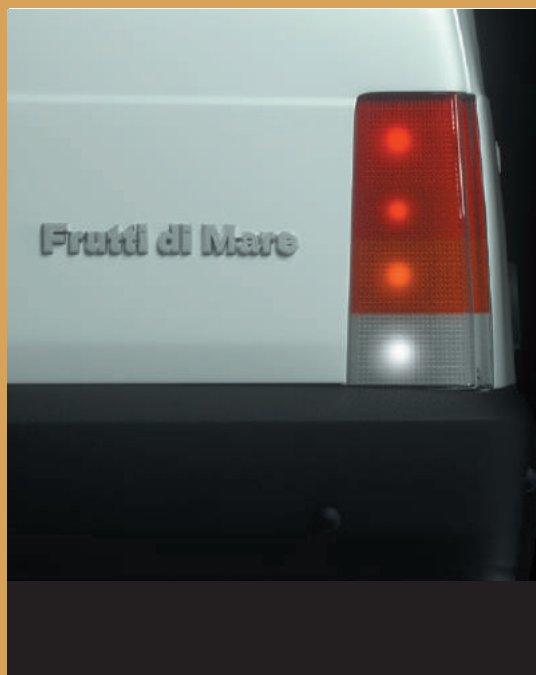
Wstęp wolny

An exhibition of paintings by distinguished Polish painter and musician at the same time. Just as his musical works are sound images – so you can hear sound in his paintings... The exhibition presents works inspired by landscapes, light, colour and the beauty of nature.

Organiser: Klub Pod Kolumnami / Free entrance

9.12-7.03.2022

„Frutti di mare” – wystawa prac Ady Zielińskiej

Frutti di mare – an exhibition of works by Ada Zielińska

Muzeum Współczesne Wrocław / Wrocław Contemporary Museum, pl. Strzegomski 2a

śr.–pt., niedz.–pon. / Wed.–Fri., Sun.–Mon. 12:00–18:00
sob. / Sat. 12:00–20:00

Gdy w 1980 roku z taśm produkcyjnych zjeżdżały pierwsze egzemplarze Fiata Panda, a włoska motoryzacja była w doskonałej kondycji, przez Polskę przetaczała się fala strajków. Giorgetto Giugiaro, projektant Pandy, pytany o pomysł na to auto, odpowiadał: *Panda jest jak para dżinsów: prosta, praktyczna odzież bez ozdób, racjonalna i zoptymalizowana do określonego celu.* W tym samym czasie dla przeciętnego Polaka para markowych dżinsów była nieuchwytnym pragnieniem, podobnie jak wyjazd do słonecznej Italii dostępny był tylko dla wybranych. Frutti di mare mogło co najwyżej występować w karcie dań hotelu Victoria, a większości musiała wystarczyć lorneta z meduzą w stołecznym barze.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Muzeum Współczesne Wrocław

 www.muzeumwspolczesne.pl

 Bilety: 16 PLN (normalny), 8 PLN (ulgowy), czwartki – wstęp wolny

In 1980, when the first Fiat Panda rolled off the production lines and the Italian car industry was in excellent shape, Poland was swept by a wave of protests. When asked about the concept behind his car, Giorgetto Giugiaro, the designer of the Panda, replied: *“The Panda is like a pair of jeans: simple, practical clothing without embellishments, rational and optimised for a specific purpose.”* At that time, an average Pole could only dream of a pair of designer jeans, just like a trip to sunny Italy was available only to a select few. Frutti di mare was something that could be seen in the menu at the Victoria Hotel, while most had to make do with a shot of vodka and jelly at the bar.

Additional language: English

/ Organiser: Wrocław Contemporary Museum / Tickets: 16 PLN (regular), 8 PLN (reduced), Thursdays – free entrance

9.12-7.01.2022

9.12 | 18:00 wernisaż / opening

„Oczko wodne” – wystawa prac Kasi Banasiak

The Water Eye – an exhibition of works by Kasia Banasiak

Kontury Kultury, ul. Jagiellończyka 10a

pon.–czw. / Mon.–Thu. 10:00–19:00

pt. / Fri. 14:00–18:30

„Oczko wodne” jest pamiętnikiem z dorastania, śmiania się na zielono i chlipania na niebiesko. Kasia Banasiak – urodzona w 2000 roku, absolwentka Szkoły Plastycznej w Lublinie, obecnie studentka grafiki na wrocławskiej ASP oraz członkini kolektywu Zbiór Pusty – zajmuje się fotografią, malarstwem i grafiką warsztatową. Tworzy wokół tematów kobiecości, natury i ekologii.

Organizator: Kontury Kultury Strefa Edukacji Twórczej

 www.konturykultury.art.pl

 Wstęp wolny

The exhibition entitled *The Water Eye* shows work made by Kasia Banasiak. The artist was born in 2000. She graduated of the School of Art in Lublin, currently she's a graphic arts student at the Academy of Fine Arts in Wrocław and a member of the Empty Collection collective. She works with photography, painting and graphic arts. She focuses on the subject of femininity, nature and ecology.

Organiser: Kontury Kultury Strefa Edukacji Twórczej / Free entrance

10-31.12

10.01-5.02.2022

„Co nas uratuje?” – wystawa

What will save us? – exhibitions

Galeria Exit / Exit Gallery, ul. Hubska 44-48

śr.–czw. / Wed.–Thu. 11:00–16:00

pt. / Fri. 13:00–18:00

sob. / Sat. 11:00–16:00

Czy w obecnej skomplikowanej sytuacji mamy szansę na ratunek? Czy w czasie pandemii, w niesprzyjających warunkach, jakie stały się udziałem nas wszystkich, możemy oczekiwać pomocy? Czy paradoksalnie powinniśmy sami odnaleźć odpowiednie rozwiązanie? Do cyklu wystaw indywidualnych zostali zaproszenie twórcy, którzy chcieli podzielić się swoją koncepcją wyjścia z impasu. Cykl „Co nas uratuje?” został zapoczątkowany przez Milenę Lubach i jest odpowiedzią na złożoną sytuację pandemiczno-polityczną. Tytuł jest pretekstem do poszukiwań oraz dowolnego diagnozowania problemów, stawianych przez niełatwą rzeczywistość. W grudniu zostaną zaprezentowane prace IIoannis Annastasiou, zaś w styczniu i na początku lutego – Karoliny Szymanowskiej.

Organizator: Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu

 www.asp.wroc.pl

 Wstęp wolny

In the current complex situation, do we have a chance of being rescued? At a time of pandemic, under the adverse conditions that have befallen us all, can we expect help? Or, paradoxically, should we find a solution ourselves? For the series of individual exhibitions, the organisers invited artists to share their concept of a way out of the impasse. The series *What will save us?* was initiated by Milena Lubach and is a response to a complex pandemic-political situation. The title is a pretext for exploration and free diagnosis of the problems posed by a difficult reality. In December there will be presentation of works by IIoannis Annastasiou, and in January and at the beginning of February – by Karolina Szymanowska.

Organiser: The Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design in Wrocław / Free entrance

10.12 | 16:00

O czwartej pod kopułami – oprowadzanie po wystawie stałej w trakcie „cichych godzin”

At 4 o'clock under the domes – a guided tour of the permanent exhibition during “quiet hours”

Pawilon Czterech Kopuł / Four Domes Pavilion, ul. Wystawowa 1

To oprowadzanie po stałej wystawie jest przeznaczone dla widzów wysoko wrażliwych, osób ze spektrum autyzmu oraz tych, którzy cenią spokój i ciszę w muzeum. W trakcie spaceru po wystawie muzyka, filmy i inne multimedia zostaną wyłączone. Spotkanie dotyczyć będzie twórczości klasyków abstrakcji zaprezentowanych na wystawie stałej w Pawilonie Czterech Kopuł. Uczestnicy przyjrzą się, w jaki sposób zmieniła się twórczość Tadeusza Brzozowskiego, Kazimierza Mikulskiego, Marii Jaremy oraz Tadeusza Kantora.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Wstęp z biletem na wystawę stałą

This guided tour of the permanent exhibition is designed for highly sensitive viewers, viewers on the autism spectrum, and those who appreciate the peace and quiet of the museum. During the tour, music, films and other multimedia elements will be turned off. The meeting will focus on the works by three doyens of abstraction presented at the permanent exhibition in the Four Domes Pavilion. The participants will look at how the work of Tadeusz Brzozowski, Kazimierz Mikulski, Maria Jarema and Tadeusz Kantor has changed over time.

Organiser: The National Museum in Wrocław / Entrance with the ticket for permanent exhibition

10.12–6.02.2022

„Sztuka Przejścia. Najlepsze Dyplomy Akademii Sztuk Pięknych 2021” – wystawa

The Best Graduation Diplomas of 2021 Academy of Fine Arts – an exhibition

galeria BWA Wrocław Główny, ul. Piłsudskiego 105
śr.–Wed. 12:00–20:00
czw.–niedz. / Thu.–Sun. 12:00–18:00

Po raz siedemnasty w BWA Wrocław zostaną pokazane dyplomy absolwentów wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych ze wszystkich wydziałów i kierunków prowadzonych przez uczelnię. Wystawa w przestrzeni galerii to często pierwsze zetknięcie się studentów z tak dużą instytucją i jej publicznością, dla widzów zaś to szansa, by skonfrontować się z myśleniem młodego pokolenia artystów i projektantów.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: BWA Wrocław

 www.bwa.wroc.pl

 Bilety: 8 PLN (normalny), 4 PLN (ulgowy),
środy – wstęp wolny

For the 17th time, BWA Wrocław will showcase diplomas by the graduates of all the faculties and courses of the Academy of Art and Design in Wrocław. An exhibition in a gallery space is in many cases the first opportunity for students to experience such a large institution and its audience, while for the audience it is a chance to encounter the thinking of the young generation of artists and designers.

Additional language: English / Organiser:
BWA Wrocław / Tickets: 8 PLN (regular),
4 PLN (reduced), free entrance on Wednesdays

11.12 | 16:00

„Izrael: witraże Marca Chagalla w jerozolimskim szpitalu Hadassah i bogactwo tradycji kulturowych Ziemi Świętej” – wykład

Israel: stained-glass windows by Marc Chagall in Jerusalem's Hadassah Hospital and the wealth of cultural traditions in the Holy Land – a lecture

Muzeum Narodowe we Wrocławiu / The National Museum in Wrocław, pl. Powstańców Warszawy 5

Marc Chagall nie umieścił swych znakomitych witraży na głównym szlaku turystycznym, lecz w miejscu intymnym – w kaplicy oddalonego od centrum szpitala. Zamontował tam dzieła sztuki współtworzone przez światło, inne o każdej porze dnia, a przedstawiające dwanaście pokoleń Izraela. To symboliczna panorama historii wzmacniająca w odwiedzających synagogę poczucie przynależności do wielowiekowej tradycji i do ziemi, która w Jerozolimie – jak nigdzie indziej na świecie – przemawia do pielgrzymów barwną polifonią. Wykład dr Beaty Lejman w ramach cyklu „Wyjątkowe zjawiska w sztuce pozaeuropejskiej”.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Wstęp wolny

Marc Chagall decided not to place his exquisite stained glass windows on the main tourist route, but in an intimate location – in the chapel of a hospital, removed from the city centre. There he installed works of art that are made possible by light, different at every time of day, representing the twelve generations of Israel. This symbolic panorama of history strengthens the sense of belonging to the centuries-old tradition and to

the land among the visitors to the synagogue. In Jerusalem – like nowhere else in the world – this speaks to the pilgrims, thanks to its colourful polyphony. The lecture will be presented by Dr Beata Lejman as a part of the “Exceptional Phenomena in Non-European Art” series.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Free entrance

11.12 | 11:00

Kurs historii sztuki. Work in progress: „Picasso w pigułce!” – warsztaty

Art history course. Work in progress: Picasso in a nutshell – a workshop

Pawilon Czterech Kopuł / Four Domes Pavilion,
ul. Wystawowa 1

Warsztaty Iwony Gołąj dla dorosłych będą doskonałą okazją do zmierzenia się z praktykami twórczymi Pabla Picassa. Jego dzieła są bowiem zwierciadłem, w którym odbijają się losy sztuki w XX wieku.

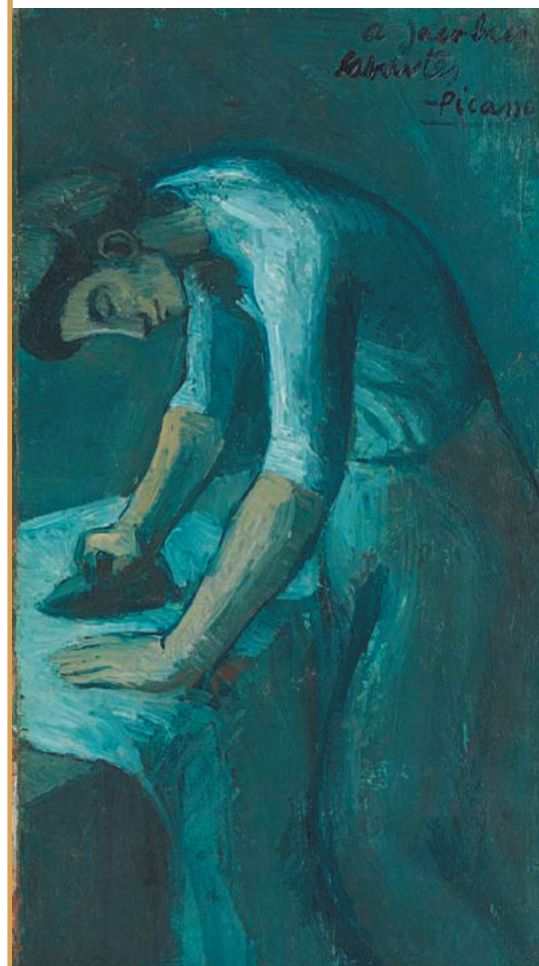
Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Bilety: 10 PLN
Zapisy: edukacja.pawilon@mnwr.pl

Iwona Gołąj's workshop for adults will be an excellent opportunity to try your hand at the creative practices of Pablo Picasso. His works are a mirror reflecting the history of art in the 20th century.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN / Registration:
edukacja.pawilon@mnwr.pl

12.12 | 11:00

Kurs historii sztuki. Klasyki nowoczesności: „Pablo Picasso – ojciec nowoczesności” – wykład**Art history course. Modernist Classics: Pablo Picasso – the father of modernity – a lecture**

online via Teams

Bohaterem wykładu Iwony Gołaj będzie Pablo Picasso (1881–1973) – najwybitniejszy artysta XX stulecia, który jako jeden z pierwszych przełamał iluzjonistyczny i figuratywny styl obowiązujący w malarstwie i rzeźbie od czasów renesansu. Osiemdziesiąt lat aktywności twórczej pokazuje wszechstronność Picassa żyjącego dla sztuki i poprzez sztukę.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Bilety: 10 PLN

The lecture by Iwona Gołaj will be devoted to Pablo Picasso (1881–1973) – the most eminent artist of the 20th century, who was one of the first to break away from the illusionist and figurative style that had been a staple in painting and sculpture since the Renaissance. 80 years of creative output shows the versatility of Picasso, who lived for and through art.

Organiser: The National Museum in Wrocław / Tickets: 10 PLN

17.12 | 16:00

O czwartej pod kopułami – oprowadzanie po wystawie stałej w j. angielskim**At 4 o'clock under the domes – a guided tour of the permanent exhibition in English**

Pawilon Czterech Kopuł / Four Domes Pavilion, ul. Wystawowa 1

W trakcie oprowadzania uczestnicy obejrzą wspólnie prace polskich kolorystów, dzieła artystów wrocławskich: Józefa Hałasa i Alfonsa Mazurkiewicza, a także obraz „Pod wodą – Dno II” Alfreda Lenicy. W ten sposób prześledzą, jak motyw natury może być prezentowany w sztuce współczesnej.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Wstęp z biletem na wystawę stałą

During the guided tour the participants will take a closer look at the works by Polish colourists, Wrocław artists: Józef Hałas and Alfons Mazurkiewicz, as well as the painting *Pod wodą – Dno II* by Alfred Lenica, as a way to see how the theme of nature can be presented in contemporary art.

Additional language: English

/ Organiser: The National Museum in Wrocław / Entrance with the ticket for permanent exhibition

16.12–15.01.2022

16.12 | 18:00 wernisaż / opening

„Kto chce niech wierzy, Kosałka Jerzy” – wystawa**If you want – believe, Kosałka Jerzy – an exhibition**Galeria Miejska we Wrocławiu / The City Gallery in Wrocław, ul. Kiełbaśnicza 28
pon.–pt. / Mon.–Fri. 10:00–18:00
sob. / Sat. 12:00–16:00

„Kto chce niech wierzy, Kosałka Jerzy” to retrospektywna prezentacja wybranych prac artysty, który w 1995 roku debiutował w Galerii Miejskiej solowym pokazem. Aktualna ekspozycja gromadzi dzieła ilustrujące przede wszystkim to, jak Jerzy Kosałka interpretuje termin „post-sztuka”. Kuratorką wystawy jest Katarzyna Zahorska.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Galeria Miejska we Wrocławiu

www.galeriamiejska.pl

Wstęp wolny

A retrospective presentation of selected works by the artist, who had his debut at the City Gallery with a solo exhibition in 1995. The new exhibition showcases works illustrating how Jerzy Kosałka interprets “post-art” as a term. The exhibition is curated by Katarzyna Zahorska.

Additional language: English

/ Organiser: The City Gallery in Wrocław / Free entrance

17.12–14.01.2022

„To, co jest i to, czego nie można sobie przypomnieć” – wystawa**That which is and that which cannot be remembered – an exhibition**Galeria Entropia / Entropia Gallery, ul. Rzeźnicza 4
pon.–pt. / Mon.–Fri. 12:00–18:00

Honorata Mochalska – absolwentka wrocławskiej ASP, artystka znana dotychczas z multimedialnych instalacji, obiektów, projektów scenograficznych, niekonwencjonalnych akcji w duecie z Andrzejem Błachutem („Obiekty miłe”) – od kilkunastu lat ogranicza swoje poszukiwania tylko do rysunku. Rysuje w zeszytach o różnych formatach, na różnych papierach, wciąż poszuku-

jąc idealnego podkładu. Ten niesamowity świat wykreowany w kolejnych zeszytach po raz pierwszy będzie miał publiczną odsłonę na wystawie w Galerii Entropia.

Organizator: Galeria Entropia

www.entropia.art.pl

Wstęp wolny

Honorata Mochalska – a graduate of the Wrocław Academy of Art and Design, known for her multimedia installations, objects, stage design projects, as well as unconventional activities carried out together with Andrzej Błachut has been limiting her artistic endeavours to drawings for more than a decade. She draws in notebooks of different sizes, on different kinds of papers, constantly looking for the perfect background. This amazing world created in subsequent notebooks will be presented in public for the first time during the exhibition at the Entropia Gallery.

Organiser: Entropia Gallery / Free entrance

19.12–28.08.2022

„Abakanowicz. Totalna” – wystawa
Total Abakanowicz – an exhibition

Pawilon Czterech Kopuł / Four Domes Pavilion, ul. Wystawowa 1

wt.–czw. / Tue.–Thu. 10:00–16:00
pt. / Fri. 12:00–18:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 10:00–18:00

To pierwsza tak duża prezentacja dorobku artystycznego Magdaleny Abakanowicz – jednej z najbardziej znanych na świecie współczesnej polskiej artystki. Na wystawie można będzie zobaczyć również materiały dokumentalne przedstawiające aktywność rzeźbiarki na przestrzeni kilku dekad w rozmaitych miejscach globu. Abakanowicz zostanie zaprezentowana jako artystka skupiona na badaniu „kondycji ludzkiej”, będąca w bliskiej jej relacji z naturą, wykorzystująca w sposób oryginalny naturalne tworzywa takie jak: włókna szalowe, jutowe, drewno; artystki, która doskonale wpisuje się w aktualny w sztuce współczesnej sposób myślenia recyklingowego i proekologicznego.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Bilety: 20 PLN (normalny), 15 PLN (ulgowy), 10 PLN (grupowy)

The first extensive showcase of the artistic output of Magdalena Abakanowicz – one of the world's best known contemporary Polish artists. The exhibition will also include documentary materials showing the artist's activity over several decades in various places around the world. Abakanowicz will be presented as an artist focused on exploring the human condition in a close relationship with nature, using natural materials such as sisal fibre, jute fibre, and wood in an original way. She will also be shown as an artist who fits into the current recycling and green trend in contemporary art.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 20 PLN (regular), 15 PLN (reduced), 10 PLN (group)

14.01–22.02.2022

„Fenomen miłości” – wystawa prac Małgorzaty Frącek

The Phenomenon of Love
– an exhibition of works by Małgorzata Frącek

Centrum Kultury Zamek, pl. Świętojański 1
pon.–pt. / Mon.–Fri. 12:00–20:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 10:00–18:00

Synteza malarstwa, rysunku i rzeźby, która poprzez ciekawą kolorystykę, różnorodne formy, techniki i materiały oraz oryginalne kompozycje podkreśla istotne wartości, pojęcia i stany w życiu każdego człowieka. Kreatywność artystki, surrealistyczne, abstrakcyjne i biomorficzne klimaty to magia, bo wszystko, co tworzy, to ogrom emocji i czułości.

Organizator: Centrum Kultury Zamek

 www.zamek.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

A synthesis of painting, drawing and sculpture, which highlights important values, concepts and states in the life of every human being through interesting colours, various forms, techniques and materials, as well as original compositions. The artist's creativity, the surreal, abstract and biomorphic atmospheres are magical, as everything she creates features an immense amount of emotion and tenderness.

Organiser: Centrum Kultury Zamek
/ Free entrance

21.01–11.02.2022

„Ciężar gatunkowy 4.0” – wystawa prac Jarosława Słomskiego

Weight of Existence 4.0
– an exhibition of works by Jarosław Słomski

Galeria Entropia / Entropia Gallery, ul. Rzeźnicza 4
pon.–pt. / Mon.–Fri. 12:00–18:00

Jarosław Słomski to jeden z najciekawszych młodych artystów, tegoroczny absolwent rzeźby wrocławskiej ASP. W swojej najnowszej realizacji próbuje unaocznic coś, co wymyka się łatwej definicji: obecność. Obiekty, rzeźby odnoszą widza do realnej rzeczywistości, będąc jednocześnie przysłowiowym kamieniem, o który można się potknąć doświadczając poczucia obecności.

Organizator: Galeria Entropia

 www.entropia.art.pl

 Wstęp wolny

Jarosław Słomski is one of the most interesting young artists, graduate of this year's class of sculpture at the Wrocław Academy of Art and Design. In his latest exhibition, he attempts to visualise something that escapes easy definition – presence. Objects and sculptures show the actual reality, while being a stumbling stone, which one can trip over while experiencing a sense of presence.

Organiser: Entropia Gallery / Free entrance

OGŁOSZENIE WYDAWCY

37

RECEPCJA

ZAMELDUI SIĘ W RECEPCJI W GRUDNIU

1.12 – 31.12

- 1.12 – 31.12 **Wystawa: Wczesna Jagiellnicka „Kosmos Miasto Kosmos”**
- 2.12 **Legendarny Afrojax. Koncert**
- 3.12 **Funk vs Hip-Hop #11: DJ Mono, DJ Skipless**
- 4.12 **Vintage Market**
- 4.12 **Etnobotanika LIVE, DJ Duch (Superkasety Showcase)**
- 10.12 **Dyżur Nocny: Adam Jakub, Yanee**
- 11.12 **Święta na Antoniego: Koncert Kapeli Timingeriu i kiermasz sztuki**
- 11.12 **Dziś Wieczorem w Dyskotece: Ines Bloom, Boryn, Dom Grooves**
- 12.12 **Święta na Antoniego: kiermasz sztuki**
- 15.12 **SocjoPercepcja vol. 22**
- 17.12 **Klub Festiwalowy AfryKamera: African Techno Karate**
- 18.12 **Klub Festiwalowy AfryKamera: Recepcja All Stars**
- 25.12 **Disco Disco Disco #5: Normalny Typ**
- 31.12 **Pan Sylwester**

Strefa
Kultury
Wrocław

Klubokawiarnia Recepcja, ul. Rуска 46A (podwórko neonów)

 KlubokawiarniaRecepcja

 strefakultury.pl

 [recepcja_ruska46](https://www.instagram.com/recepcja_ruska46)

Wrocław
miasto spotkań

Honorata Mochalska
To co jest
i to czego nie można
sobie przypomnieć

17.12.2021 – 14.01.2022

Galeria ENTROPIA Wrocław ul. Rzeźnicza 4 | www.entropia.art.pl Wrocław miasto spotkań

REKLAMA

WYJĄTKOWY PROJEKT NA POLSKIEJ SCENIE MUZYCZNEJ

NATALIA KUKULSKA

CZUŁE STRUNY

KONCERTY

29.01.2022 · ICE KRAKÓW

31.01.2022 · NFM WROCŁAW

FRYDERYK CHOPIN

TOMASZEWSKI · SZTABA · HERDZIN

KOŁODZIEJCZYK · SMOczyński

ORKIESTRA AKADEMII BEETHOVENOWSKIEJ

Prestige
MJM

bs BILET
SERWIS

Classic

TYGODNIK
POWSZECHNY

VIXON
muzycy

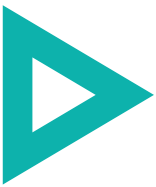
TIDAL

PRESS
SERVICE

VIVA!

BILETY: BILETSERWIS.PL

music

muzyka

music

3.12 | 19:00

„Młodzieńcze arcydzieło” – koncert A Youthful Masterpiece – a concert

Narodowe Forum Muzyki
/ National Forum of Music, pl. Wolności 1

To jeden z ostatnich w tym roku kalendarzowym koncertów NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą Christiana Vásqueza. Będzie okazją do wysłuchania utworu z altówką w rzadko spotykanej roli instrumentu solowego, a zagra na niej Artur Tokarek. Następnie zabrzmi napisana przez zaledwie kilkunastoletniego kompozytora symfonia, której historia powstania jest zadziwiająca i niecodzienna.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

Bilety: 20–65 PLN

This is one of the last concerts of the year for the the NFM Wrocław Philharmonic under the baton of Christian Vásquez. It will be an opportunity to listen to a composition that places the viola in the rare role of solo instrument, played by Artur Tokarek. This piece will be followed by a composition written by a teenage composer, with a surprising and unusual story behind its creation.

Additional language: English

/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 20–65 PLN

4.12 | 17:00

IV Inspiracje-Interpretacje: „Herbatka w oparach nostalgii... Wspomnienie o Annie Szałapak” – spotkanie

4th Inspirations-Interpretations:
Tea party in the fumes of nostalgia...
A memory of Anna Szałapak
– a meeting

Ośrodek Działań Twórczych Światowid,
ul. Sempolowskiej 54a

Związana z krakowską Piwnicą pod Baranami śpiewała teksty poetyckie najwyższej próby: Czesława Miłosza, Ewy Lipskiej, Michała Zabłockiego, Agnieszki Osieckiej. Na scenie doceniała rolę gestu i rekwizytu – rozpuszczenie włosów, zerknięcie w lustro, otulenie chustą, zapalenie świecy, biel sukni, błysk w oku. Podczas IV Inspi-

racji-Interpretacji w Światowidzie Anną Szałapak wspominać będą jej „piwnicznymi” przyjaciele: pianista i akompaniator Konrad Mastyło oraz wokalista Jacek Wójcicki. Spotkanie poprowadzi Teresa Drozda.

Organizator: ODT Światowid

www.swiatowid.net.pl

Wstęp wolny

Associated with the Cracow Piwnica pod Baranami, she sang poetic texts of the highest quality: Czesław Miłosz, Ewa Lipska, Michał Zabłocki, Agnieszka Osiecka. On stage, she appreciated the role of gesture and prop – letting her hair down, glancing in the mirror, wrapping herself in a headscarf, lighting a candle, the whiteness of her dress, the glint in her eye.

Organiser: ODT Światowid / Free entrance

4.12 | 18:00

IV Inspiracje-Interpretacje – konkurs na interpretację piosenek z repertuaru Anny Szałapak

4th Inspirations-Interpretations
– competition for the interpretation
of songs from the repertoire
of Anna Szałapak

Ośrodek Działań Twórczych Światowid,
ul. Sempolowskiej 54a

Inspiracje-Interpretacje to czwarta edycja konkursu na interpretację piosenek. W tym roku pochodzą one z repertuaru Anny Szałapak. Młodzi wokaliści uczestniczący w konkursie pochodzą z różnych miejsc w Polsce, ale dla wszystkich z nich to właśnie muzyka jest największą pasją, a piosenka literacka zajmuje w niej miejsce szczególne. Towarzyszyć im będą akompaniatory: Dominik Mąkosa i Tomasz Kaczmarek. Wśród wybranych do programu piosenek śpiewanych przez Annę Szałapak znalazły się m.in.: „Zaklęcie, czarowanie”, „Kołysanka”, „Uciszyć serce”, „Grajmy Panu” czy „Żywa woda”.

Organizator: ODT Światowid

www.swiatowid.net.pl

Wstęp wolny

Inspirations-Interpretations is the fourth edition of the song interpretation contest. This year, they come from the repertoire of Anna Szałapak. Young vocalists participating in the competition come from different places in Poland, but for all of them music is their greatest passion, and the literary song has a special place in it. They will be accompanied by accompanists: Dominik Mąkosa and Tomasz Kaczmarek.

Organiser: ODT Światowid / Free entrance

4.12 | 18:55

The Metropolitan Opera Live: „Eurydyka” – transmisja przedstawienia

The Metropolitan Opera Live:
Eurydice – a broadcast
of performance

Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

Wielka sztuka na wielkim ekranie. Przenieś się do Nowego Jorku i zobacz spektakularne przedstawienie z jednej z najsłynniejszych scen operowych na świecie. Z początkiem grudnia Kino Nowe Horyzonty zaprasza wszystkich miłośników opery i kinowych doświadczeń na transmisję „Eurydyki” z desek nowojorskiej Metropolitan Opera. Kompozytor widowiska, Matthew Aucoin, wprowadza klasyczną opowieść w XXI wiek i proponuje nowe, świeże spojrzenie na znane motywy. W tytułowej roli sopranistka Erin Morley – a u jej boku baryton Joshua Hopkins i kontratenor Jakub Józef Orliński.

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

www.kinonh.pl

Bilety: 70 PLN

Great art on the big screen. Let's move straight to New York and watch a spectacular performance from one of the world's most famous opera houses. New Horizons Cinema invites all opera and cinema lovers to the broadcast of *Eurydice* – live from the Metropolitan Opera's stage. The spectacle's composer, Matthew Aucoin, has brought the classic story into the 21st century and proposes a new, fresh look at familiar themes. The title role is played by the soprano Erin Morley – along with the baritone Joshua Hopkins and countertenor Jakub Józef Orliński.

Organiser: New Horizons Cinema / Tickets: 70 PLN

4.12 | 19:00

Idzie nowe! Leszek Możdżer przedstawia: Remigiusz Knapik – koncert

New things are coming!
Leszek Możdżer presents:
Remigiusz Knapik – a concert

Impart Cafe, ul. Mazowiecka 17

Leszek Możdżer zaprasza na nowy cykl spotkań ze zdolnymi pianistami. W rodzinnej atmosferze w najbardziej kameralnej z impartowych przestrzeni, którą tak polubił wieloletni dyrektor artystyczny Jazzu nad Odrą. Gościem grudniowej odsłony będzie Remigiusz Knapik – kompozytor, pianista i muzyczny uniwersalista. Inspiruje go różnorodne operowanie barwą brzmienia, które w ostatnich latach stanowi połączenie akustycznego fortepianu z prastarą, wzbogacającą rezonans strun polifoniczną elektroniką.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl

Bilety: 30 PLN (ulgowy), 40 PLN (normalny)

Leszek Możdżer invites you to a new series of meetings with talented pianists. A family atmosphere in the most intimate of the Impart spaces, which the long-standing artistic director of Jazz on the Odra festival liked the most. Remigiusz Knapik, a composer, pianist and musical universalist, will be the guest of the December edition. He is inspired by a diverse use of sound colour, which in recent years has been a combination of acoustic piano with ancient polyphonic electronics that enrich the resonance of strings.

Organiser: Culture Zone Wrocław
/ Tickets: 30 PLN (reduced),
40 PLN (regular)

5.12 | 17:00

IV Inspiracje-Interpretacje – koncert finałowy

4th Inspirations-Interpretations – final concert

Ośrodek Działań Twórczych Światowid,
ul. Sempolowskiej 54a

Poetyckimi tekstami śpiewała o tym, co najważniejsze: pięknie świata, miłości, szczęściu, przemijaniu, stracie, życiu i śmierci. Na scenie doceniała rolę rekwizytu, potrafiąc z piosenki uczynić minispektakl. Repertuar Anny Szałapak jest tematem IV edycji Inspiracji-Interpretacji. W finale usłyszycie nagrodzonych w konkursie wokalistów. Gościnnie z utworami śpiewanymi przez artystkę wystąpią także: Jacek Wójcicki i Jarosław Wasik. Koncert ilustratorskim komentarzem oprawi Tomasz Broda.

Organizator: ODT Światowid

www.swiatowid.net.pl

Bilety: 50 PLN

With poetic lyrics, she sang about the most important things: the beauty of the world, love, happiness, passing, loss, life and death. On stage, she appreciated the role of props, being able to turn a song into a mini-performance. Anna Szałapak's repertoire is the subject of the fourth edition of Inspirations-Interpretations. In the final, you will hear the vocalists awarded in the competition. Guest performers with works sung by the artist will also include: Jacek Wójcicki and Jarosław Wasik. The concert will be provided with an illustrative commentary by Tomasz Broda.

Organiser: ODT Światowid / Tickets: 50 PLN

7.12 | 18:00–20:00

Dogrywki: Ralph Kamiński – spotkanie

Shuffle: Ralph Kamiński – a meeting with musician

Barbara, ul. Świdnicka 8b

Na winylu, z kaset magnetofonowych, płyt CD i w wersjach zdigitalizowanych – tak podczas Dogrywek uczestnicy spotkań słuchają utworów wybranych przez zaproszonych muzyków. To punkt wyjścia do rozmowy o inspiracjach, etapach tworzenia i najlepszych, a czasem najgorszych koncertach, na których byli lub które sami zagrali zaproszeni artyści. Gościem grudniowego spotkania będzie Ralph Kamiński – wokalista, autor tekstów oraz kompozytor tworzący autorską muzykę stylistyką nawiązującą do artystycznego popu z elementami muzyki filmowej.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl/Barbara

Wstęp wolny

On vinyl, from cassette tapes, CDs and in digitised versions – this is how the participants of the meetings listen to pieces selected by the invited musicians. This is the starting point for a conversation about inspirations, stages of creation and the best, and sometimes worst, concerts where the invited artists have been or played themselves. The guest of the December meeting will be Ralph Kamiński – a singer, songwriter and composer who creates his own music in a style referring to artistic pop with elements of film music.

Organiser: Culture Zone Wrocław / Free entrance

9.12 | 18:00

Przed premierą: Agata Łabno – koncert

Before the Premiere:
Agata Łabno – a concert

Impart Cafe, ul. Mazowiecka 17

Bohaterami cyklu są najzdolniejsi polscy wykonawcy młodego pokolenia, którzy znakomicie sprawdzają się w repertuarze piosenki literackiej i aktorskiej. Tym razem w roli głównej wystąpi Agata Łabno – aktorka nie tylko filmowa, ale również teatralna. Współpracuje z Narodowym Teatrem Starym im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie oraz studiuje na V roku Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie na wydziale wokalnno-aktorskim.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl

Wstęp wolny

The protagonists of the cycle are the most talented Polish performers of the young generation, who excel in the repertoire of literary and actor songs. This time, the main role will be played by Agata Łabno – not only a film, but also a theatre actress. She cooperates with the Helena Modrzejewska National Old Theatre in Kraków and studies at the fifth year of the Stanisław Wyspiański Academy of Theatre Arts in Cracow at the faculty of vocal and acting.

Organiser: Culture Zone Wrocław / Free entrance

9.12 | 19:00

„Ariadna na Naxos” – koncert

Ariadne auf Naxos – a concert

Narodowe Forum Muzyki

/ National Forum of Music, pl. Wolności 1

Program koncertu NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą Giancarla Guerrero przedstawia się wręcz sensacyjnie! W pierwszej części słuchacze poznają interpretację jednego z koncertów Fryderyka Chopina w wykonaniu Alexandra Gadjeva – laureata II nagrody XVIII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina, w drugiej zaś zabrzmiała błyskotliwa suita z opery „Ariadna na Naxos”, której autorem był niekwestionowany mistrz orkiestracji – Richard Strauss.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki
im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

Bilety: 40–110 PLN

The NFM Wrocław Philharmonic concert conducted by Giancarlo Guerrero, is simply sensational! In the first part, you will listen to an interpretation of one of Fryderyk Chopin's concertos performed by the winner of the 2nd prize at the 18th International Frederic Chopin Piano Competition, while the second will feature a brilliant suite from *Ariadne auf Naxos* by Richard Strauss, the undisputed master of orchestration.

Additional language: English

/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 40–110 PLN

9.12 | 20:00–22:00

10.12 | 15:00–22:00

Biennale WRO 2021: „Reverso Redux #4” – koncerty

WRO Media Art Biennale 2021: Reverso Redux #4 – a series of concerts

Centrum Sztuki WRO / WRO Art Center, ul. Widok 7

Dwudniowy program performatywny wypełniony koncertami z udziałem lokalnych i międzynarodowych artystów z programu Biennale Sztuki Mediów WRO 2021 „Reverso”. Działania obejmują zarówno interwencje w planie żywym, jak i w sieci. Program obejmuje powrót na WRO po 20 latach legendarnej grupy Mikro Orchestra, łączenia z Paryżem i Fukuoką, DJ-sety z niedostępnego dotychczas dla publiczności biura WRO, wizualny spektakl Kanadyjczyka Martina Messiera oraz koncert wrocławskiego ensemble Kompopolex.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Centrum Sztuki WRO

www.wro2021.wrocenter.pl

Wstęp wolny

Ahead is a two-day performative programme filled with concerts featuring local and international artists from the WRO 2021 Media Art Biennale programme. Activities include both live set and online interventions.

Additional language: English

/ Organiser: WRO Art Center / Free entrance

12.12 | 18:00

Wernisaż z muzyką: Katarzyna Polic-Patkowska & Nikola Warda – wystawa i koncert

Opening with Music: Katarzyna Polic-Patkowska & Nikola Warda – an exhibition and concert

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Podczas grudniowego „Wernisażu z muzyką” uczestnicy spotkają się z twórczością wrocławskiej artystki Katarzyny Polic-Patkowskiej w ramach jej wystawy „Vermeil – w jego blasku” oraz wysłuchają Nikoli Wardy z zespołem. Koncert „Muzyka jest kobietą” poświęcony będzie twórczości cenionych autorek takich jak: Agnieszka Osiecka, Magdalena Czaplińska, Renata Przemek czy Anna Saraniecka. Wydarzenie będzie muzycznym i kobiecym spojrzeniem na świat i przeżywanie emocji. Nikola Warda wystąpi z towarzyszeniem muzyków: Marcina Gołdy (gitara) oraz Konrada Możdżenia (perkusja).

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

www.wkformaty.pl

Wstęp wolny
Zapisy: m.bober@wkformaty.pl

During December “Opening with Music” you will meet the works of Wrocław artist Katarzyna Polic-Patkowska during her exhibition *Vermeil – in its splendor* and listen to a performance of Nikola Warda with her band. A concert titled *Music is a Woman* will be devoted to the works of respected authors, such as: Agnieszka Osiecka, Magdalena Czaplińska, Renata Przemek, and Anna Saraniecka. It will be a musical, female view of the world and experiencing emotions. Nikola Warda will perform with the accompaniment of musicians: Marcin Gołda (guitar) and Konrad Możdżeń (drums).

Organiser: Wrocławski Klub Formaty
/ Free entrance / Registration:
m.bober@wkformaty.pl

17.12 | 18:00

„Rodzinne kolędowanie – zakolęduj z nami!” – koncert interaktywny

Family caroling – carol with us! – an interactive concert

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum,
ul. Traugutta 111/113

Uczestnicy spotkania obejrzą kolorowe stroje prawdziwych kolędników i usłyszą tradycyjne kolędy oraz pastorałki. Repertuar kolędników to również kolędy życzące, więc poprzez muzykę uczestnicy będą mogli złożyć sobie nawzajem życzenia na świąteczny czas i Nowy Rok. Interaktywny koncert dla dzieci zagra Kukaj Kukawko – grupa pasjonatów folkloru, muzykantów i animatorów tworzących autorskie piosenki i programy dla dzieci oparte o muzykę tradycyjną oraz teorię uczenia muzyki E. E. Gordona.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Bilety: 10 PLN

Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

Participants will see colourful costumes of real carol singers and will hear traditional carols and pastorals. The carol singers' repertoire also includes well-wishing carols, so through the music the participants will be able to wish each other for the Christmas time and the New Year. An interactive concert for children will be given by Kukaj Kukawko – a group of folk enthusiasts, musicians and animators who create original songs and programmes for children based on traditional music and E. E. Gordon's theory of teaching music.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN / Registration:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

17.12 | 19:00**„Magnificat” – koncert**
Magnificat – a concert

Narodowe Forum Muzyki / National Forum of Music, pl. Wolności 1

Koncert obchodzącej 15. rocznicę powstania Wrocławskiej Orkiestry Barokowej i Chóru NFM pod dyktando Andrzeja Kosendiaka poświęcony został twórczości Johanna Sebastiana Bacha. Dorobek artystyczny lipskiego kantora na wiele stuleci stał się wzorem doskonałości dla kolejnych pokoleń kompozytorów.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

Bilety: 40–110 PLN

This concert by the Wrocław Baroque Orchestra, celebrating fifteen years of its existence, the NFM Choir and the NFM Boys' Choir under the baton of Andrzej Kosendiak is dedicated to the works of Johann Sebastian Bach. The artistic output of the Leipzig cantor became the model of perfection for subsequent generations of composers for many centuries.

Additional language: English

/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 40–110 PLN

2, 9, 16.01 | 17:00
6, 7, 13, 14.01 | 19:00
15.01 | 18:00**„Gala światowych musicali”**
– koncert**Gala of world musicals – a concert**

Teatr Muzyczny Capitol / The Capitol Musical Theatre, ul. Piłsudskiego 67

Największe musicalowe przeboje w wykonaniu artystek i artystów Teatru Muzycznego Capitol – dwugodzinny koncert złożony z ponadczasowych broadwayowskich hitów. Te utwory łączy jedno: absolutna ekstraklasa muzyczna i światowa popularność. Niektóre zabrzmiały w oryginalnych wersjach językowych, inne – te, które wystawiał Capitol – w znakomitych polskich tłumaczeniach. W programie m.in.: między innymi „Mamma Mia!”, „Hair”, „Les Misérables”, „Cabaret”, „Evita”, „West Side Story”, „Koty” i wiele więcej...

Organizator: Teatr Muzyczny Capitol

www.teatr-capitol.pl

Bilety: 60–110 PLN (normalny), 40–90 PLN (ulgowy)

The greatest musical hits performed by Capitol Musical Theatre artists – a two-hour concert of timeless Broadway hits. These songs have one thing in common: absolute musical excellence and worldwide popularity. Some will sound in their original language versions, others – performed by the Capitol – in excellent Polish translations. The programme includes, among others: *Mamma Mia!*, *Hair*, *Les Misérables*, *Cabaret*, *Evita*, *West Side Story*, *Cats* and many more...

Organiser: The Capitol Musical Theatre / Tickets: 60–110 PLN (regular), 40–90 PLN (reduced)

9.01 | 18:00**Koncert noworoczny:**
Natalia Szczypuła z zespołem**New Year's Concert:**
Natalia Szczypuła with band

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Podczas koncertu noworocznego, który poprowadzi Natalia Szczypuła, słuchacze będą mogli rozkoszować się ciepłymi melodiami znanych międzynarodowych standardów świątecznych, ale nie zabraknie również polskich kolęd w zupełnie nowych aranżacjach. Na scenie Natalii towarzyszyć będzie zespół w składzie: Mateusz Witkowski, Żenia Betlińska oraz Mateusz Maniak, a także zaproszone wokalistki: Paulina Cynkar, Anna Nguyen, Martyna Szczepaniak.

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

www.wkformaty.pl

Wstęp wolny

Zapisy: m.bober@wkformaty.pl

During the New Year's Concert, hosted by Natalia Szczypuła, you will be able to enjoy the warm melodies of well-known international Christmas standards, but there will also be Polish Christmas carols in completely new arrangements.

Organiser: Wrocławski Klub Formaty / Free entrance / Registration: m.bober@wkformaty.pl

19.12 | 17:00**Piotr Bartyś i jego goście:**
Paweł Gołębski – spotkanie**Piotr Bartyś and his guests:**
Paweł Gołębski – a meeting

Impart Cafe, ul. Mazowiecka 17

Od kilku lat Piotr Bartyś jest gospodarzem cyklu rozmów „Muzyczne ja” w Radiu RAM, do którego zaprasza fascynujących mieszkańców Wrocławia. Program wyróżnia intymna atmosfera, ciepło, nietuzinkowe pytania. Teraz – raz w miesiącu – dziennikarz i jego goście spotkają się w Impart Cafe z udziałem publiczności, która będzie mogła nie tylko przysłuchiwać się rozmowie na żywo, ale także zadawać pytania. W kolejnej odsłonie pojawi się Paweł Gołębski – konferansjer, prezen-ter, dziennikarz i producent.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl

Wstęp wolny

For several years Piotr Bartyś has been the host of the series of talks “Muzyczne ja” on Radio RAM, to which he invites fascinating citizens of Wrocław. The programme is distinguished by its intimate atmosphere, warmth and unusual questions. Now, once a month, the journalist and his guests will meet at the Impart Cafe with the participation of the audience, who will be able not only to listen to the conversation live, but also ask questions. The next edition will feature Paweł Gołębski – an announcer, presenter, journalist and producer.

Organiser: Culture Zone Wrocław / Free entrance

14.01 | 19:00

„Gala Noworoczna 2022” – koncert
New Year Gala 2022 – a concert

Narodowe Forum Muzyki
/ National Forum of Music, pl. Wolności 1

Pierwszy koncert w nowym roku to znakomita okazja do hucznego i radosnego świętowania. Będzie to także sposobność do rozkoszowania się pięknem ludzkiego głosu – program bowiem wypełnią melodie z arii i duetów XIX-wiecznych oper (m.in. z „Tosci”, „Makbeta” czy „Aidy”), cieszących się niesłabnącą popularnością. NFM Filharmonię Wrocławską poprowadzi Piotr Sułkowski, zaś partie solowe wykonają międzynarodowej sławy sopranistka Ewa Płonka oraz wybitny gruziński tenor Giorgi Sturua.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki
im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

 Bilety: 105–180 PLN

The first concert in the new year is an excellent opportunity for a lavish and joyful celebration. There also will be an opportunity to enjoy the beauty of the human voice. The programme will be filled with melodies of arias and duets from 19th-century operas (including *Tosca*, *Macbeth* and *Aida*), which enjoy unflagging popularity. The NFM Wrocław Philharmonic will be conducted by Piotr Sułkowski, while an internationally renowned soprano Ewa Płonka and an outstanding Georgian tenor Giorgi Sturua will perform the solo parts.

Additional language: English
/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 105–180 PLN

16.01 | 18:00

Wernisaż z muzyką:
Piotr Olejarsz & Wiktoria Bińczyk
– wystawa i koncert

Opening with Music:
Piotr Olejarsz i Wiktoria Bińczyk
– wystawa i koncert

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Na pierwszym w roku 2022 „Wernisażu z muzyką” uczestnicy będą mieli przyjemność poznać twórczość Piotra Olejarsza, a także posłuchać recitalu Wiktorii Bińczyk. Piotr Olejarsz ukończył studia na Wydziale Malarstwa i Rzeźby na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Zajmuje się grafiką użytkową, a najbliższą mu dziedziną

projektowania graficznego jest plakat. Jego prace prezentowane były w kraju i za granicą, m.in. w Katowicach i Poznaniu, a także w Finlandii, Boliwii, Meksyku, Rosji czy Chinach. Wiktoria Bińczyk ma 22 lata, pochodzi z Wrocławia, jest studentką medycyny, a także wrocławską wokalistką, znaną m.in. z 12. edycji programu „The Voice of Poland”.

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

www.wkformaty.pl

 Wstęp wolny
Zapisy: m.bober@wkformaty.pl

During the first “Opening with Music” in 2022, you will have the pleasure of getting to know the work of Piotr Olejarsz, as well as listening to a recital by Wiktoria Bińczyk. Piotr Olejarsz graduated from the Faculty of Painting and Sculpture at the Academy of Art and Design in Wrocław. He deals with applied graphics, and the field of graphic design closest to him is poster. His works have been presented in Poland and abroad, incl. in Katowice and Poznań, as well as in Finland, Bolivia, Mexico, Russia and China. Wiktoria is 22 years old, comes from Wrocław, is a medical student, and a Wrocław vocalist, known, among others, from the 12th edition of *The Voice of Poland*.

Organiser: Wrocławski Klub Formaty
/ Free entrance / Registration:
m.bober@wkformaty.pl

28.01 | 19:00

„Wariacje koncertowe” – koncert
Concert variations – a concert

Narodowe Forum Muzyki
/ National Forum of Music, pl. Wolności 1

Koncert NFM Filharmonii Wrocławskiej pod batutą szefa artystycznego orkiestry, wybitnego dyrygenta Giancarla Guerrero. Muzycy zaprezentują barwne kompozycje dwóch klasyków XX wieku: Alberta Ginastery i Maurice’a Ravela, natomiast organista Paul Jacobs, zdobywca nagrody Grammy, wykona dwa dzieła na organy i orkiestrę autorstwa mniej znanych twórców.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki
im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

 Bilety: 45–85 PLN

The NFM Wrocław Philharmonic’s concert under the baton of the orchestra’s artistic director, eminent conductor Giancarlo Guerrero. The musicians will present colourful compositions of two 20th century classics: Albert Ginaster and Maurice Ravel, while the organist Paul Jacobs, winner of a Grammy award, will perform two works for organ and orchestra by less known composers.

Additional language: English

/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 45–85 PLN

30.01 | 18:00

Dresdner Philharmonie & Marek Janowski – koncert

Dresdner Philharmonie & Marek Janowski – a concert

Narodowe Forum Muzyki
/ National Forum of Music, pl. Wolności 1

Koncert orkiestry Dresdner Philharmonie będzie spotkaniem ze sztuką wykonawczą dwóch wybitnych artystów. Jeden z najbardziej cenionych pianistów naszych czasów, Marc-André Hamelin, zaprezentuje intrygujący, mało znany „Koncert fortepianowy f-moll” Maxa Regera, zaś w drugiej części wieczoru zabrzmie „VI Symfonia Pastoralna” Ludwiga van Beethovena – jeden z najbardziej popularnych utworów tego kompozytora. Koncert poprowadzi wybitny niemiecki dyrygent Marek Janowski.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Narodowe Forum Muzyki
im. Witolda Lutosławskiego

www.nfm.wroclaw.pl

 Bilety: 40–110 PLN

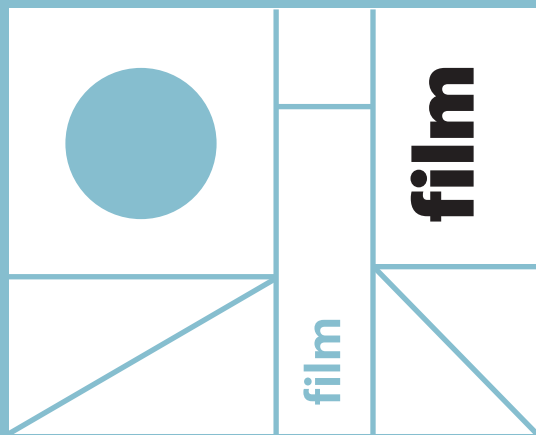
The concert of the Dresdner Philharmonie will be an encounter with the performing arts of two outstanding artists. One of the most acclaimed pianists of our time, Marc-André Hamelin, will present an intriguing, little-known *Piano Concerto in F minor* by Max Reger, while the second part of the evening will feature Ludwig van Beethoven’s *Symphony n° 6 Pastoral* – one of the composer’s most popular works. The concert will be conducted by the outstanding German conductor Marek Janowski.

Additional language: English

/ Organiser: The Witold Lutosławski National Forum of Music / Tickets: 40–110 PLN

8.11–31.01.2022

**„Kartka z Powstania”
– pokaz filmu w technologii VR**

Postcard from the uprising
– a film screening in VR technology

Centrum Historii Zajezdnia / Depot History Centre,
ul. Grabiszyńska 184

wt.–śr. / Tue.–Wed. 9:00–17:00
czw. / Thu. 10:00–17:00
pt.–niedz. / Fri.–Sun. 10:00–18:00

To pierwsze fabularyzowane widowisko historyczne zrealizowane w technologii wirtualnej rzeczywistości w Polsce. Technologia VR umożliwi doświadczenie wirtualnej przestrzeni „tu i teraz”. Za pośrednictwem specjalnych gogli oszukuje ludzkie zmysły, dzięki czemu można przenieść się w inny świat.

Organizator: Centrum Historii Zajezdnia

www.zajezdnia.org

Bilety: 5 PLN

This is the first fictionalized historical spectacle made in virtual reality technology in Poland. VR technology enables the experience of virtual space “here and now”. Through special goggles, it deceives the human senses, thanks to which you have the opportunity to move to another world.

Organiser: Depot History Centre
/ Tickets: 5 PLN

3–9.12 | 20:00

**„7x Jarmusch” – przegląd
kultowych filmów Jima Jarmuscha**
Jim Jarmusch review

Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a–21

Amerykański buntownik o europejskiej wrażliwości, egzystencjalista, poeta, kinofil, muzyk rozkochany w jazzie i rocku, twórca obdarzony abstrakcyjnym poczuciem humoru – Jim Jarmusch to król kina niezależnego, którego wczesne filmy już wkrótce ponownie zagoszczą na wielkim ekranie. W ramach przeglądu „7x Jarmusch” widzowie Kina Nowe Horyzonty będą mogli przypomnieć sobie siedem filmów amerykańskiego mistrza – począwszy od „Nieustających wakacji” (pierwszego pełnometrażowego filmu Jima Jarmuscha) po „Kawę i papierosa” (jeden z najbardziej rozpoznawalnych dzieł reżysera).

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

www.kinonh.pl

Bilety: 16 PLN (klubowy), 22 PLN (normalny)

An American rebel with European spirit, poet, filmmaker, jazz and rock lover, an artist with an peculiar sense of humour – Jim Jarmusch is the king of independent cinema, whose early films will soon appear on the big screen again. As part of the *7x Jarmusch* review, viewers of the New Horizons Cinema will be able to recall seven movies of the American master – from *Permanent Vacation* – the first full-length film by Jim Jarmusch, to *Coffee and Cigarettes* – one of the director’s most recognizable works.

Organiser: New Horizons Cinema
/ Tickets: 16 PLN (club members), 22 PLN (regular)

6–20.12 | 19:00

każdy poniedziałek / each Monday

**Dyskusyjny Klub Filmowy
„Centrum”**

“Centrum” Film Discussion Club

Dolnośląskie Centrum Filmowe
/ Lower Silesian Film Centre, ul. Piłsudskiego 64a

Poniedziałkowe seanse w ramach DKF-u to okazja do rozmowy o ambitnych produkcjach, dostrzeżonych na najważniejszych światowych festiwalach filmowych. Programowane przez Adama Kruka spotkania z prelekcjami podzielone są na miesięczne cykle tematyczne. Tematem grudniowych dyskusji będzie baśniowa Italia.

PROGRAM:

6.12 – „Pentameron”, reż. Matteo Garrone (2015)

13.12 – „Złe baśnie”, reż. Damiano i Fabio D’Innocenzo (2020)

20.12 – „Sekret bogini fortuny”, reż. Ferzan Özpetek (2019)

Organizator: Dolnośląskie Centrum Filmowe

www.dcf.wroclaw.pl

Bilety: 13 PLN

Monday screenings taking place as part of the events of the Film Discussion Club are an opportunity to talk about ambitious productions recognised at the most important world film festivals. Programmed by Adam Kruk, the meetings with lectures are divided into monthly thematic series. The December discussions will revolve around fabulous Italy.

PROGRAMME:

6.12 – *Pentameron*, dir. Matteo Garrone (2015)

13.12 – *Bad Fales*, dir. Damiano and Fabio D’Innocenzo (2020)

20.12 – *The Goddess of Fortune*, dir. Ferzan Özpetek (2019)

Organiser: Lower Silesian Film Centre
/ Tickets: 13 PLN

8.12 | 18:00–21:00

**Depesza z... Birmy: „Wielebny W.”
– pokaz filmu i dyskusja**

A dispatch from... Burma:
The Venerable W. – a film screening
and a debate

Barbara, ul. Świdnicka 8b

Ostatnie w tym roku spotkanie z cyklu „Depesza z...” dotyczyć będzie Birmy. Punktem wyjścia do rozmowy Adama Kruka i dr. hab. Michała Lubiny, pracownika Instytutu Bliskiego i Dalekiego Wschodu UJ, specjalizującego się w tematyce związanej ze współczesną Birmą (Mjanmą), stanie się film dokumentalny „Wielebny W.” (2016, reż. B. Schroeder). Obraz opowiada o Wielebnym Wirathu, szanowanym mnichu z Birmy, który od lat rozpowszechnia antymuzułmańską retorykę nienawiści i podżega do etnicznych czystek. Jego działania zebrały krwawe żniwo, wywołując śmiertelne zamieszki, w tym pobicia i podpalenie muzułmańskich meczetów, sklepów i domów.

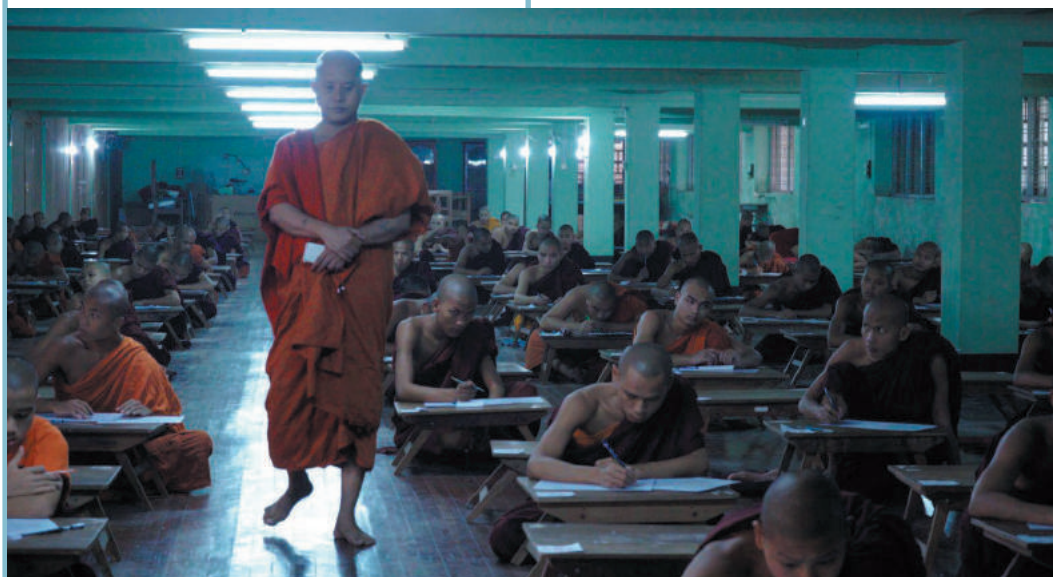
Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl/Barbara

Wstęp wolny
Zapisy: strefakultury.pl/zapisy-barbara

The last meeting in this year’s “A dispatch from...” series will be devoted to Burma. The starting point for the conversation between Adam Kruk and Dr. Michal Lubina, an employee of the Institute of Middle and Far East at the Jagiellonian University, who specialises in issues related to contemporary Burma (Myanmar), will be *The Venerable W.* – a 2016 documentary directed by B. Schroeder. It tells the story of Reverend Wirathu, a respected Burmese monk who has been spreading anti-Muslim hate rhetoric and inciting ethnic cleansing for years. His actions have taken a bloody toll, sparking deadly riots, including beatings and arson of mosques, as well as Muslim shops and homes.

Organiser: Culture Zone Wrocław / Free entrance
/ Registration: strefakultury.pl/zapisy-barbara

9.12 | 19:00

„Powrót do tamtych dni” – pokaz filmu i spotkanie z reżyserem

Return to those days – a film screening and meeting with director

Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

Kino Nowe Horyzonty zaprasza na specjalny przedpremierowy pokaz realizowanego głównie we Wrocławiu jednego z najgłośniejszych filmów festiwalu w Gdyni. Początek lat 90. Czternastoletni Tomek, podobnie jak wielu rówieśników, wychowuje się bez ojca, który wyemigrował do USA. Gdy pewnego dnia Alek nieoczekiwanie staje w progu rodzinnego mieszkania, w życiu Tomka pojawia się dodatkowo kolorowy telewizor, klocki Lego, buty Nike i wymarzony magnetowid. Szczęście nie trwa jednak długo, bo wraz z powrotem ojca odżywają dawne problemy. Po seansie odbędzie się spotkanie z reżyserem filmu, Konradem Aksinowiczem.

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

 www.kinonh.pl

 Bilety: 22 PLN (klubowy), 25 PLN (normalny)

Special pre-premiere screening of one of the most famous movies of the festival in Gdynia. The beginning of the nineties. Fourteen-year-old Tomek, like many of his peers, grew up without a father. When one day Alek unexpectedly stands on the doorstep, in Tomek's life suddenly appears a color TV, Lego blocks, Nike shoes and a dream video recorder. However, happiness does not last long – with his father's return, old problems turn up again. The screening will be followed by a meeting with the movie's director, Konrad Aksinowicz.

Organiser: New Horizons Cinema
/ Tickets: 22 PLN (club members), 25 PLN (regular)

10.12 | 18:00–20:30

Kino Wędrujące: „Nazywam się Cukinia” – pokaz filmu dla dzieci w wieku 10+

Wandering Cinema: My Life as a Zucchini – a film screening for children aged 10+

Centrum Kultury Agora, ul. Serbska 5a

„Nazywam się Cukinia” opowiada o chłopcu, który po niespodziewanej śmierci uzależnionej od alkoholu matki trafia do domu dziecka. Miejsce to jest domem dla dzieci z różnymi przeżyciami i historiami. Film w mądry, wrażliwy, a zarazem humorystyczny sposób dotyka różnych aspektów życia: od tych najbardziej okrutnych i traumatycznych po te radosne i dające nadzieję. Po seansie odbędzie się rozmowa o filmie i emocjach z psychoterapeutkami Anną Mazurczyk i Agnieszką Helwing-Brodalą – twórczyniami podcastu „Rodzinne Manowce”.

Organizator: Centrum Kultury Agora

 www.kinowedrujace.pl

 Wstęp wolny

My Life as a Zucchini is a story about a boy who becomes an orphan after an unexpected death of his alcohol-addicted mother. He ends up in an orphanage, where he meets kids with various experiences. The movie in a wise, sensitive and humorist way touches different aspects of life – those cruel and traumatic but also those joyful and full of hope. After the screening, the audience will be invited for an open conversation about the film and emotions with Anna Mazurczyk and Agnieszka Helwing-Brodala – psychotherapists.

Organiser: Centrum Kultury Agora
/ Free entrance

17.12 | 18:30

Stacja Lem: „Solaris” – pokaz filmu i prelekcja

Lem Station: Solaris – a film screening and lecture

Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

Z okazji kończącego się Roku Lema, Kino Nowe Horyzonty zaprasza na pokaz jednej z najgłośniejszych adaptacji twórczości polskiego mistrza literatury science-fiction. „Solaris” w reżyserii wybitnego Andrieja Tarkowskiego wzbudził zachwyt widzów i krytyków, którzy porównali go do „2001: Odysei kosmicznej” Stanleya Kubricka. W gronie wielbicieli znaleźli się także jurorzy festiwalu w Cannes, którzy przyznali dziełu Tarkowskiego Nagrodę Specjalną. Seans poprzedzi prelekcja Wojciecha Orlińskiego – dziennikarza, publicysty i pisarza, autora książek o Stanisławie Lemie.

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

 www.kinonh.pl

 Bilety: 22 PLN (klubowy), 25 PLN (normalny)

Lem Years starts to end – by this occasion, New Horizon Cinema invites its viewers to the special screening of one of the most famous adaptations of Lem's book. *Solaris* directed by the outstanding Andrei Tarkowski aroused the admiration of viewers and critics who compared it to *2001: A Space Odyssey* by Stanley Kubrick. Not only they admired the movie – the jurors of the Cannes festival awarded Tarkowski's work with a Special Prize. The screening will be combined with a lecture by Wojciech Orliński, journalist, publicist and writer, author of books about Stanisław Lem.

Organiser: New Horizons Cinema
/ Tickets: 22 PLN (club members),
25 PLN (regular)

20.12 | 18:00–20:00

**„Człowiek z Wielkiej Płyty”
– pokazy filmów dokumentalnych****Man of the Block of Flats**
– documentary film screeningsOśrodek Podstaw Twórczych
/ Creative Arts Center, ul. Działkowa 15

Podsumowanie dwumiesięcznej pracy młodzieży z osiedla Gaj, która jesienią przygotowywała krótkometrażowe dokumenty poświęcone lokalnym bohaterom. Filmowe portrety zaprezentowane zostaną podczas Festiwalu Filmu Sąsiedzkiego w Ośrodku Podstaw Twórczych, w którym młodzież spotykała się także warsztatowo. Kogo wybrała na swoich lokalnych bohaterów? Jakimi pasjami podzielili się z młodymi dokumentalistami? Projekt realizowany jest we współpracy z Mikrograntami.

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław, Laura Lech

 www.strefakultury.pl/Mikrogranty Wstęp wolny
Zapisy: zwielkiejplyty.kontakt@gmail.com

A summary of a two-month-long work of youth from the Gaj district, who worked throughout autumn to prepare short documentaries devoted to local heroes. Who did they choose as their local heroes? What passions did they share with the young documentary film makers? The project is carried out in cooperation with the Microgrants programme.

Organisers: Culture Zone Wrocław, Laura Lech
/ Free entrance / Registration: zwielkiejplyty.kontakt@gmail.com

15.01 | 11:00

**Poranek Familijny – pokazy kina
sferycznego**

Family Morning – spherical cinema

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Kino sferyczne w Formatach to nowa, nietradycyjna forma rozrywki i kształcenia. Uczestnicy znacznie lepiej rozumieją i zapamiętują wiedzę przekazywaną im poprzez atrakcyjne widoki, niesamowite efekty dźwiękowe oraz przekonujące głosy lektorów. W trakcie pokazu trójwymiarowa przestrzeń zmienia u odbiorcy wizualne i fonetyczne odczucia. Kosmos, spadające gwiazdy, głębia oceanu, a do tego obracający się obraz tworzą realistyczne widowisko.

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

 www.wkformaty.pl Bilety: 15 PLN

Spherical cinema in Formaty Club is a new, non-traditional form of entertainment and education. Participants understand and remember much better the knowledge passed on to them through attractive views, amazing sound effects and convincing voices from the teachers. During the show, the three-dimensional space changes the visual and phonetic feelings of the viewer. The cosmos, shooting stars, the depths of the ocean, and the rotating picture, create a realistic spectacle.

Organiser: Wrocławski Klub Formaty
/ Tickets: 15 PLN

25.01 | 17:00

**Akademia Kina Światowego:
„Mechaniczna pomarańcza”
– pokaz filmu + wykład**World Cinema Academy:
A Clockwork Orange – a film screening Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a–21

Chuligan Alex doskonale bawi się kosztem innych: dokonuje rozbojów, gwałtów i kradzieży. Transformacja pozbawionego zasad moralnych łobuza w porządnego obywatela poprzez brutalne pranie mózgu stały się osnową przerażającej wizji Kubricka, zaczerpniętej z przełomowej powieści Anthony'ego Burgessa. Mimo upływu lat moc oddziaływania filmu nie słabnie, a „Mechaniczna pomarańcza” wciąż szokuje i pociąga jednocześnie. Pokaz kultowego dzieła Kubricka poprzedzone będzie wykładem o kinie kontestacji.

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

 www.kinonh.pl Bilety: 22 PLN

Hooligan Alex commits robberies, rapes and thefts. The transformation of a morally unprincipled bully into a decent citizen through brutal brainwashing was the basis of Kubrick's terrifying vision, drawn from Anthony Burgess's novel. Despite the passage of time, the power of the movie's impact does not diminish. The screening of Kubrick's cult work will be preceded by a lecture about contestation in cinema.

Organiser: New Horizons Cinema / Tickets: 22 PLN

**BAR
BAR**

Drodzy,
z okazji kończącego się roku dziękujemy za liczne odwiedziny, spotkania, ważne dyskusje, wspólne warsztaty, ciekawość i wsparcie.

le
MOC życzeń!

Ściskamy,
Lech, Asia, Adam, Olga,
Łukasz, Piotr, Bartek,
Kasia, Filip, Maciek

Strefa
Kultury
Wrocław [barbarakultura](https://www.facebook.com/barbarakultura) [barbarakultura](https://www.instagram.com/barbarakultura)Wrocław
miasto spotkań

theatre
+ performance

teatr
+ performance

1, 2, 3.12 | 19:00

„Powrót króla” – spektakl
The Return of the King – a play

Wrocławski Teatr Współczesny / Wrocław
Contemporary Theatre, ul. Rzeźnicza 12

Zwłoki znalezione w posiadłości Neverland w rzeczywistości należały bowiem do jego sobowtóra, w pełni odpowiedzialnego za wszelkie czyny pedofilskie, o które niesłusznie oskarża się Króla Popu. On sam postanawia wrócić do Polski – kraju, w którym był bezgranicznie uwielbiany – aby spełnić daną w latach 90. Polakom obietnicę. Obietnicę stworzenia Narodowego Parku Rozrywki Narodowej, który miałby zabawą zbawić podzielony dramatycznie na dwa plemiona polski naród. Tak przynajmniej on sam twierdzi...

Organizator: Wrocławski Teatr Współczesny

 www.wteatr.w.pl

 Bilety: 50 PLN (normalny), 35 PLN (ulgowy)

The corpse found at the Neverland estate, in fact, belonged to his doppelganger, fully responsible for all paedophile acts that the King of Pop is wrongly accused of. He decides to return to Poland – a country in which he was loved immeasurably – to fulfil the promise made to Poles in the 90s. The promise of creating a National Amusement Park that would save with entertainment the Polish nation divided dramatically into two tribes. At least that's what he says...

Organiser: Wrocław Contemporary Theatre
/ Tickets: 50 PLN (regular), 35 PLN (reduced)

2, 3, 8, 9, 10.12 | 10:30
4, 11.12 | 11:00
5.12 | 16:00

„Alicja” – spektakl
Alice – a play

Teatr Muzyczny Capitol / The Capitol Musical
Theatre, ul. Piłsudskiego 67

Nowa wersja przygód śpiącej dziewczynki znanych z książki „Alicja w Krainie Czarów”. Opowieść o ciekawości, o dojrzewaniu, towarzyszącej mu dezorientacji i buncie, ale też o współczesnej rodzinie, zajmująca dla widza w każdym wieku. Szczepionka na dosłowność i smutek rzeczywistości – świat marzeń sennych na Dużej Scenie Capitolu jest magiczny, piękny, śmieszny, dziwny i nieustannie zaskakujący.

Organizator: Teatr Muzyczny Capitol

 www.teatr-capitol.pl

 Bilety: 30–40 PLN (normalny),
20–30 PLN (ulgowy)

The play is based on Lewis Carroll's *Alice in Wonderland*. The authors of the script – Agnieszka Wolny-Hamkało and Martyna Majewska – change the plot a little bit – the girl's family will watch her dream and take part in it. It will be a story about curiosity, about the searching and creating one's own identity, about adolescence, confusion and rebellion, as well as about contemporary families – engaging for viewers of all ages.

Organiser: The Capitol Musical Theatre
/ Tickets: 30–40 PLN (regular), 20–30 PLN (reduced)

3, 9.12 | 19:00
4, 10, 11.12 | 18:00

„Mock. Czarna burleska” – spektakl
Mock. The Burlesque Noir – a play

Teatr Muzyczny Capitol / The Capitol Musical
Theatre, ul. Piłsudskiego 67

Spektakl na motywach powieści Marka Krajewskiego o komisarzu Eberhardzie Mocku. Bohaterowi słynnej serii kryminałów towarzyszą policjanci, bandyci, szaleńcy i prostytutki – to one poprowadzą burleskowy show o władzy, zbrodni i namiętnościach. Autorem scenariusza i reżyserem spektaklu jest Konrad Imiela, teksty piosenek napisali Roman Kołakowski i Konrad Imiela, muzykę skomponował Grzegorz Rdzak. W roli komisarza Mocka występuje Artur Caturian.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Teatr Muzyczny Capitol

 www.teatr-capitol.pl

 Bilety: 50–100 PLN (normalny),
30–80 PLN (ulgowy)

The play based on novels by Marek Krajewski about Inspector Eberhard Mock. The hero of the popular crime series will be accompanied on stage by policemen, bandits, madmen, and prostitutes – they will conduct a burlesque show about power, crime, and passion. The script-writer and director is Konrad Imiela, the lyrics were written by Roman Kołakowski and Konrad Imiela, the music was composed by Grzegorz Rdzak. In the role of Inspector Mock we will see Artur Caturian.

Additional language: English
/ Organiser: The Capitol Musical Theatre
/ Tickets: 50–100 PLN (regular),
30–80 PLN (reduced)

4, 5.12 | 15:00

**„Jaki ten świat jest wielki!”
– spektakl dla dzieci w wieku 6+**

How big this world is!
– a play for children aged 6+

Wrocławski Teatr Lalek / Wrocław Puppet Theater,
pl. Teatralny 4

Przedstawienie oparte jest na motywach siedmiu baśni Andersena. Twórcy potraktowali literacki oryginał jako punkt wyjścia, szukając odpowiedzi na pytania: co te historie znaczą dziś i czym są dla każdego z nas. Klamrą spektaklu jest baśń o Pasterce i Kominiarczyku – dwóch porcelanowych figurkach, które zakochują się w sobie – ale pojawiają się w niej także postacie z innych opowieści. „Jaki ten świat jest wielki!” to historia o przemijaniu, miłości, władzy i śmierci i wielkiej radości życia.

Organizator: Wrocławski Teatr Lalek

 www.teatrlalek.wroclaw.pl

 Bilety: 30 PLN (normalny), 27 PLN (ulgowy)

The performance is based on the motifs from seven fairy tales by Andersen. The authors treated the literary original as a starting point, looking for answers to the questions: what these stories mean today and what they are for each of us. The show's staple is the fairy tale about two porcelain figurines that fall in love with each other – but it will also feature characters from other stories. *How big this world is!* is a tale about passing, love, power and death and great joy in life.

Organiser: Wrocław Puppet Theater
/ Tickets: 30 PLN (regular), 27 PLN (reduced)

4, 5.12 | 19:00

**„Gwiazda” – spektakl
Star – a play**

Wrocławski Teatr Współczesny / Wrocław Contemporary Theatre, ul. Rzeźnicza 12

Gwiazda to aktor owładnięty obsesją roli, z którą całkowicie się utożsamia. Człowiek samotny, niespełniony, znajdujący się na skraju rozpacz i szaleństwa. Zmaga się on z uczuciami uwielbienia i zarazem zazdrości, uciekając od świata i porażając się w samotności i rozczarowaniu. Ideał i zarazem przekleństwo bohatera w spektaklu uosabia głos Tadeusza Łomnickiego, zaczerpnięty ze słynnej realizacji radiowej „Gwiazdy”.

Organizator: Wrocławski Teatr Współczesny

 www.wteatrw.pl

 Bilety: 50 PLN (normalny), 35 PLN (ulgowy)

A star is an actor possessed by an obsession with the role, with which they fully identify. A lonely, unfulfilled man on the brink of despair. Using spatial sound technology, the director offers the audience to “get into the head” of the protagonist. Surrounded by the sound, we not only witness the actions of the star, but also hear their thoughts. “Listening” to the voices in the protagonist’s head is possible thanks to the headphones that each viewer receives before walking in.

Organiser: Wrocław Contemporary Theatre
/ Tickets: 50 PLN (regular), 35 PLN (reduced)

5, 6.12 | 12:00

**„Gwiazdeczka” – spektakl
dla dzieci w wieku 3+**

*Little Star – a play
for children aged 3+*

Scena w galerii Impartu, ul. Mazowiecka 17

Kolorowa i pełna piosenek historia małej gwiazdki, która niespodziewanie otrzymuje do wykonania ważne zadanie. Próbuje przeszkodzić jej siły nieczyste, ale dzięki sprytowi trzech króli, radzie gwiazdy polarnej i odwadze małej gwiazdeczki wszystko kończy się szczęśliwie. To także spektakl o byciu odpowiedzialnym za mniejszych i słabszych od siebie oraz za środowisko, w którym przyszło nam żyć. Występują: Marek Kocot oraz Anna Skubik.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

 www.strefakultury.pl/Impart

 Bilety: 20 PLN (w cenie biletu wstęp dla dziecka i jednego opiekuna)

The Little Star is a colourful story of a little star who unexpectedly receives an important task to perform, filled with songs. Dark forces try to

prevent it, but thanks to the cunning of the three wise men, the advice of the polar star and the courage of the little star, everything ends well. It is also a play about being responsible for the smaller and weaker ones and for the environment we live in.

Organiser: Culture Zone Wrocław
/ Tickets: 20 PLN (admission for a child and one guardian included in the ticket price)

7.12 | 19:00

„Święto wiosny” – spektakl

The Celebration of Spring – a play

Instytut Grotowskiego (Studio Na Grobli)
/ The Grotowski Institute (Na Grobli Studio),
ul. Na Grobli 30/32

„Święto wiosny” Teatru A Part ma wymiar jak najbardziej doczesny, fizyczny, cielesny i ludzki. To spektakl o przezwyciężaniu smutku po utracie, po utracach, o momentach przesilenia i przejścia, o złości, o procesie odradzania się i nabierania siły. O cyklu natury i naturze cyklu, którego każda/y z nas jest lub będzie częścią. O zimach i wiosnach, których przeżywamy w życiu najwyżej kilkadziesiąt, a które są najoczywistszą metaforą ludzkiego losu.

Organizator: Instytut im. Jerzego Grotowskiego

 www.grotowski-institute.art.pl

 Bilety: 30 PLN (normalny), 20 PLN (ulgowy)

The Celebration of Spring by A Part Theatre has a temporal, physical, bodily and human dimension. It is a play about overcoming grief after loss, about moments of passage and transition, about anger, about the process of rebirth and gaining strength. It is about the cycle of nature and the nature of the cycle that each of us is or will be a part of. It touches winters and springs, which we experience several dozen times in our lives, and which are the most obvious metaphors of human fate.

Organiser: The Grotowski Institute
/ Tickets: 30 PLN (regular), 20 PLN (reduced)

9, 10, 11.12 | 19:15
12.12 | 18:15

„Pidżamowcy” – spektakl
The Pyjammers – a play

Wrocławski Teatr Współczesny / Wrocław
Contemporary Theatre, ul. Rzeźnicza 12

Życie pidżamowców koncentruje się wokół dwóch równie niedostępnych źródeł upragnionych leków: „świętej” szafki w gabinecie lekarskim i nielegalnych zasobów diler. Dni upływają na wypatrywaniu pielęgniarki z kolejną dawką leków. „Jeśli istnieje Bóg, musi być anesteziologiem” – mówi jeden z pacjentów. Niestety szanse na ingerencję sił wyższych są znikome. Pacjenci muszą wziąć sprawy w swoje ręce. Zapowiada się szpitalna rewolucja!

Organizator: Wrocławski Teatr Współczesny

 www.wteatrw.pl

 Bilety: 50 PLN (normalny), 35 PLN (ulgowy)

The life of the pyjammers revolves around the two equally inaccessible sources of the medication they desire so much: the “sacred” cabinet in the doctor’s room and the illegal supplies of the dealer. They spend their days looking out for the nurses approaching with another dose of their drugs. „If there is god, he must be an anaesthetist.”, says one of the patients. Unfortunately, the chances for a divine intervention are slim. The patients must take care of their own business. The hospital revolution is coming!

Organiser: Wrocław Contemporary Theatre
/ Tickets: 50 PLN (regular), 35 PLN (reduced)

10.12 | 17:00

„Poezjada” – spektakl
Poezjada – a play

Centrum Biblioteczno-Kulturalne Fama,
ul. Krzywoustego 286

„Poezjada” to kolaż etiud inspirowanych twórczością K.K. Baczyńskiego, T. Różewicza, C.K. Norwida i T. Kasprowicza w wykonaniu słuchaczy i słuchaczki Policealnego Studium Animatorów Kultury SKiBA we Wrocławiu. Spektakl ruchu i słowa reinterpreterujący klasyczne utwory polskich poetów. Przed spektaklem odbędą się występy laureatów Przeglądu Twórczości Zakazanej w PRL organizowanego przez Szkołę Podstawową nr 6 we Wrocławiu.

Organizator: Miejska Biblioteka Publiczna,
filia nr 11 – CBK Fama

 www.fama.wroc.pl

 Wstęp wolny
Zapisy: www.fama.wroc.pl

Poezjada is a collage of etudes inspired by the works of K.K. Baczyński, T. Różewicz, C.K. Norwid and T. Kasprovicz performed by students of the SKiBA Post-Secondary School of Cultural Animators in Wrocław. It is a performance of movement and words reinterpreting classic works by Polish poets.

Organiser: Municipal Public Library
/ Free entrance / Registration:
www.fama.wroc.pl

10, 11, 12.12 | 19:00

„Czas na mnie” – spektakl
Time for Me – a play

Teatr Polski we Wrocławiu / Polski Theatre
in Wrocław, ul. Zapolskiej 3

Poetycko-muzyczny spektakl na podstawie twórczości Tadeusza Różewicza, kończący cykl wydarzeń składających się na obchody Roku Różewiczowskiego w Teatrze Polskim we Wrocławiu. Scenariusz Jana Szurmieja opowiada historię człowieka (poety?); opisuje świat, w którym żyjemy, zarówno poprzez songi, jak i wrażliwość twórczą autora, który jest narratorem opowieści. Treścią spektaklu jest życie poety od narodzin aż po kres ostateczny.

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

 www.teatrpolski.wroc.pl

 Bilety: 50–70 PLN (normalny),
40–60 PLN (ulgowy)

A poetic and musical performance based on Tadeusz Różewicz’s work, concluding a series of events constituting part of the celebrations of the Różewicz Year at the Polish Theatre in Wrocław. Jan Szurmiej’s script tells the story of a man (a poet?); it describes the world we live in through both the songs and the creative sensitivity of the author, who is the narrator of the story. The play revolves around the poet’s life from birth to the demise.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław
/ Tickets: 50–70 PLN (regular), 40–60 PLN (reduced)

10.12 | 19:00

**„Kres i bezkres”
– 104. Antykabaret Dobry
wieczór we Wrocławiu**

End and Endlessness
– 104th Good Evening in Wrocław
Anti-Cabaret

Impart Cafe, ul. Mazowiecka 17

W duchu podsumowań, ale i z nadzieją na przyszłość, kolejne spotkanie z Antykabaretem zatytułowano: „Kres i bezkres”. Wystąpią ukochani przez publiczność wykonawcy: Tomasz Leszczyński, Wojciech Dereń, Justyna Szafran,

Marta Dzwonkowska, Ścibor Szpak. Czy jesteście ciekawi, jak ocenią mijający rok? Antykabaret to cykl comiesięcznych spotkań kulturalno-towarzystwiskich. Od 2011 roku stara się znaleźć naturalną równowagę pomiędzy piosenką literacką, subtelnym żartem i purnonsensowym poczuciem humoru.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl/Impart

 Bilety: 40 PLN (normalny), 30 PLN (ulgowy)

The end of the year is the time of summaries and looking into the future. That is why the upcoming meeting with the Anti-Cabaret was entitled *End and Endlessness*. This is a series of monthly cultural and social meetings. Since 2011, the group has been trying to find a natural balance between literary song, subtle jokes and pure-nonsense sense of humour.

Organiser: Culture Zone Wrocław
/ Tickets: 40 PLN (regular), 30 PLN (reduced)

11.12 | 11:00

Poranek Familijny – spektakl
Family Morning – a play

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Czy pamiętacie Zielonego Klauna, który pojawiał się w ramach Poranków Familijnych w Formatkach? To Jasiek Grządziela z Teatru JaSię! Jasiek wraca do Klubu z nowym, mikołajkowym programem artystycznym. Na scenie wystąpi zabawny Mikołaj, którego perypetie z pewnością wywołają uśmiech na twarzy każdego widza.

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

www.wkformaty.pl

 Bilety: 15 PLN

Do you remember the Green Clown who appeared as part of Family Mornings in Formaty club? This is Jasiek Grządziela from the JaSię Theater! Jasiek comes back to with a new, St. Nicholas’ art programme. On the stage you will see a funny Santa, whose adventures will surely bring a smile to every viewer’s face.

Organiser: Wrocławski Klub Formaty
/ Tickets: 15 PLN

11, 12.12 | 15:00

„Lalka Kafki” – spektakl dla dzieci w wieku 6+

Kafka's Doll – a play for children aged 6+

Wrocławski Teatr Lalek / Wrocław Puppet Theater, pl. Teatralny 4

Pewnego dnia Franz Kafka spacerował po berlińskim parku Steglitz, spotkał dziewczynkę z płaczem szukającą zagubionej lalki. Pisarz starał się jej pomóc, ale na próżno – zguby nie udało się odnaleźć. Nazajutrz Kafka wręczył jej list „napisany” przez lalkę: „Proszę, nie płacz. Pojechałam na wycieczkę, aby zobaczyć świat”. Tak rozpoczęła się niezwykła przyjaźń. Czy ta historia wydarzyła się naprawdę? Nie wiadomo – okazała się jednak tak inspirująca, że dała początek teatralnemu przedstawieniu.

Organizator: Wrocławski Teatr Lalek

www.teatrlalek.wroclaw.pl

Bilety: 30 PLN (normalny), 27 PLN (ulgowy)

One day, Franz Kafka was walking in Berlin's Steglitz Park, he met a toddler girl looking for a lost doll. The writer tried to help her, but in vain – the loss could not be found. The next day, Kafka handed her a letter “written” by the doll: “Please don't cry. I went on a trip to see the world.” This is how an unusual friendship began.

Organiser: Wrocław Puppet Theater / Tickets: 30 PLN (regular), 27 PLN (reduced)

12.12 | 12:00

Impart dzieciom: „Szydełkowa szopka Babci Klary” – spektakl dla dzieci w wieku 2+

Impart for Children: Granny Klara's Crochet Christmas Crib – a play for children aged 2+

Scena w galerii Impartu, ul. Mazowiecka 17

Są tacy, którzy uwielbiają święta Bożego Narodzenia; są też tacy, którzy nie cierpią świątecznego rozgardiaszu... Brat i Siostra w zawirowaniach

świętecznych przygotowań, przekomarzając się nieustannie, przypominają słuchaczom o gwiazdkowych tradycjach. Spotkacie tu wszystkie postaci znane z tradycyjnej szopki, wyczarowane przez Babcię Klarę przy pomocy włóczki i szydełka. Jest tu Dzieciątko, Maria, Józef, są Trzej Królowie, pasterze, zwierzęta i dużo aniołów.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl/Impart

Bilety: 20 PLN (w cenie biletu wstęp dla dziecka i jednego opiekuna)

There are those who love Christmas; there are those who hate the hustle and bustle of the holiday season... In the midst of the Christmas preparations, Brother and Sister remind the listeners of Christmas traditions with their constant banter. Children will meet all the characters known from the traditional nativity scene, made by Grandma Klara with the help of yarn and crochet – the Child, Mary, Joseph, Three Wise Men, shepherds, animals and hosts of angels.

Organiser: Culture Zone Wrocław / Tickets: 20 PLN (admission for a child and one guardian included in the ticket price)

16, 17.12 | 19:00

„Pogłosy” – spektakl

Echoes – a play

Wrocławski Teatr Współczesny / Wrocław Contemporary Theatre, ul. Rzeźnicza 12

Bohaterem „Pogłosów” jest człowiek przeżywający śmierć bliskiej osoby. W efekcie traumatycznego doświadczenia świat jawi mu się jako miejsce ciągle ponawiającego się doznania utraty, braku, odchodzenia, zanikania... Umiera żona, sąsiedzi zostają wygnani, krucha więź z ojcem zamiera, pragnienie posiadania dzieci nie spełnia się. Bohater stara się uporać z faktem śmierci ukochanej, ukoić cierpienie, przezwyciężyć poczucie utraty ale także chce poznać prawdę o sobie w tym doświadczeniu. Tego ostatniego pragnienia równie mocno pożąda jak i boi się.

Organizator: Wrocławski Teatr Współczesny

www.wteatrw.pl

Bilety: 50 PLN (normalny), 35 PLN (ulgowy)

The protagonist of *Echoes* is a man who lives through the death of a loved one. As a result of a traumatic experience, the world appears to him as a place of a constantly recurring experience of loss, passing away, disappearance... His wife dies, his neighbours are banished, the fragile bond with his father collapses and his desire to have children turns out to be a failure. The protagonist tries to cope with the fact of the death of his beloved one, soothe his suffering, overcome the sense of loss, but also wants to learn the truth about himself in this experience. This last desire he craves as much as he fears.

Organiser: Wrocław Contemporary Theatre / Tickets: 50 PLN (regular), 35 PLN (reduced)

17, 18, 19.12 | 19:00

„Kaligula” – spektakl

Kaligula – a play

Teatr Polski we Wrocławiu / Polski Theatre in Wrocław, ul. Zapolskiej 3

Futurystyczna rzeczywistość, niezwykle dekoracje, ponadczasowy język spektaklu. Tak jak dla Alberta Camusa antyk jest tu pretekstem dla wypowiedzi współczesnej i ogromnie aktualnej. W spektaklu reżyserowanym przez Roberta Czechowskiego główna postać to młody i współczesny chłopak, w jeansach i T-shircie, który znajduje się w metaforycznej klinice i staje przed klasycznymi pytaniami ludzi nadwrażliwych: jak skonstruowany jest świat? Po co w nim jest człowiek? Jakimi zasadami się kierować? Czy ten świat ma jakkolwiek sens wobec nicności?

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

www.teatrpolski.wroc.pl

Bilety: 50–70 PLN (normalny), 40–60 PLN (ulgowy)

Futuristic reality, unique decorations, timeless language of the play. Just like for Albert Camus, antiquity is just a starting point for a contemporary and highly topical statement. In a performance directed by Robert Czechowski, the main protagonist is a young and contemporary boy, wearing jeans and a T-shirt, who finds himself in a metaphorical clinic and is confronted with classic questions of hypersensitive people.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław / Tickets: 50–70 PLN (regular), 40–60 PLN (reduced)

17, 18, 19.12 | 19:00
21, 22, 23.01 | 19:00

„Białe małżeństwo” – spektakl
White Marriage – a play

Teatr Polski we Wrocławiu (Scena na Świebodzkim) / Polski Theatre in Wrocław (Świebodzki Train Station Stage), pl. Orłąt Lwowskich 20c

Jedna z bardziej kontrowersyjnych sztuk Różewicza w realizacji Martynty Łyko przyjmuje wyraźnie kobiece spojrzenie, ponieważ aktorki będzie można oglądać również w rolach męskich. Narrację prowadzą dorastające Bianka i Paulina, a fabuła opowiedziana ich okiem zwiastuje nieuchronne zmiany, które zawsze przynosi młode pokolenie. Dziewczyny poznają świat swoich emocji, próbują odnaleźć własną tożsamość i zrozumieć budzącą się w nich seksualność.

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

 www.teatrpolski.wroc.pl

 Bilety: 40 PLN (normalny), 30 PLN (ulgowy)

One of Różewicz's more controversial dramas stages by Martyna Łyko takes on a distinct woman's perspective – the actresses will also be seen playing men's roles. The narrative is led by the adolescent Bianka and Paulina, and the story told through their eyes heralds the inevitable changes that the young generation always brings.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław / Tickets: 40 PLN (regular), 30 PLN (reduced)

18, 19.12 | 15:00

„Lot przez tęczę” – spektakl dla dzieci w wieku 4+

Flight across the rainbow – a play for children aged 4+

Wrocławski Teatr Lalek / Wrocław Puppet Theater, pl. Teatralny 4

Mała myszka Piki ma wielkie marzenie: chciałaby popłynąć wysoko do nieba, zobaczyć świat z góry i przelecieć przez tęczę. Jej przyjaciele, Tipo i Chiki, robią wszystko, żeby mogła je spełnić. Nie powstrzyma ich nic i nikt, nawet wielki szczur Rydlak chcący zająć mysią norkę. Z pomo-

cą przychodzi mędrzec Ziba i jego wynalazki, a także tajemnicza latająca mysz, którą znają wszystkie dzieci... „Lot przez tęczę” to opowieść o sile przyjaźni i spełnianiu marzeń.

Organizator: Wrocławski Teatr Lalek

 www.teatrlalek.wroclaw.pl

 Bilety: 30 PLN (normalny), 27 PLN (ulgowy)

Little Pika's mouse has a big dream: she would like to fly high into the sky, see the world from above and fly across the rainbow. Her friends Tipo and Chiki go out of their way to fulfil them. Nothing will stop them and no one, not even the big rat Rydlak, wanting to take over the mouse hole. *Flight through the rainbow* is a story about the power of friendship and making dreams come true.

Organiser: Wrocław Puppet Theater / Tickets: 30 PLN (regular), 27 PLN (reduced)

18.12 | 19:15
19.12 | 18:15

„Nagasaki” – spektakl
Nagasaki – a play

Wrocławski Teatr Współczesny / Wrocław Contemporary Theatre, ul. Rzeźnicza 12

To historia dwojga bezdomnych ludzi. Bezdomność jako brak dachu nad głową dotyka Lokatorkę. Zrodzoną jest z poczucia wykorzenienia, niezagojonych blizn z przeszłości, poczucia niesprawiedliwości, nierozliczenia przeszłości. Shmura-san jest doświadczany bezdomnością w znaczeniu psychologicznym – brak mu woli, ma niechęć zmian graniczącą z lękiem, nerwicę natręctw. Obojga dotyka bezdomność duchowa, głębsza, bardziej bolesna, ukryta: bezdomność w sobie, bezdomność od siebie. Oboje uciekają od społeczeństwa. On zamyka się w domu twierdzy, ona żyje bez domu. To doświadczenie jest przekleństwem i nadzieją, bo w bezdomności można odkryć własne „ja”.

Organizator: Wrocławski Teatr Współczesny

 www.wteatr.wpl

 Bilety: 50 PLN (normalny), 35 PLN (ulgowy)

Nagasaki tells the story of two homeless people. Homelessness in its literal sense affects the Tenant. Shmura-san experiences homelessness in a psychological sense – he lacks the will, he experiences aversion to changes verging on fear and suffers from obsessive-compulsive disorder. Both experience spiritual homelessness, which is deeper, more painful, yet concealed – homelessness within oneself, homelessness from oneself. They both run away from society. He locks himself in his house, turned into a fortress, she lives without a home. This experience is simultaneously a curse and hope, because homelessness enables them to discover their true selves.

Organiser: Wrocław Contemporary Theatre / Tickets: 50 PLN (regular), 35 PLN (reduced)

18.12 | 18:00
19.12 | 17:00

„Frankenstein” – spektakl
Frankenstein – a play

Teatr Muzyczny Capitol / The Capitol Musical Theatre, ul. Piłsudskiego 67

Musicalowa wersja historii Doktora Frankenstein i Monstrum według scenarjusza i w reżyserii Wojciecha Kościelniaka. Znakomita rozrywka ze świetną muzyką Piotra Dziubka, zabawa konwencjami teatru grozy, komedii i horroru w jednym, zrealizowana z dystansem i poczuciem humoru. W rolach głównych występują: Mariusz Kiljan jako Doktor Frankenstein i Cezary Studniak jako Monstrum.

Organizator: Teatr Muzyczny Capitol

 www.teatr-capitol.pl

 Bilety: 40–90 PLN (normalny), 25–70 PLN (ulgowy)

A musical version of the story of Doctor Frankenstein and the Monster, written and directed by Wojciech Kościelniak. Excellent entertainment with great music by Piotr Dziubek, playing with the conventions of horror theatre, comedy and horror in one, realised with a distance and a sense of humour. Starring: Mariusz Kiljan as Doctor Frankenstein and Cezary Studniak as the Monster.

Organiser: The Capitol Musical Theatre / Tickets: 40–90 PLN (regular), 25–70 PLN (reduced)

19.12 | 16:00

Bolshoi Ballet Live: „Dziadek do orzechów” – spektakl

Bolshoi Ballet Live:
The Nutcracker – a play

Kino Nowe Horyzonty / New Horizons Cinema,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

W niektórych krajach trudno wyobrazić sobie święta bez gwiazdkowego spektaklu „Dziadka do orzechów”. Jeśli czujesz podobnie, wybierz się do Kina Nowe Horyzonty i zobacz na wielkim ekranie olśniewający blaskiem dawnej carskiej sceny klasyczny balet na podstawie opowiadania E.T.A. Hoffmanna. „Dziadek do orzechów” w wykonaniu tancerzy z najbardziej prestiżowej sceny baletowej na świecie – Teatru Bolszoi – to wspaniałe widowisko, które zabiera widzów w sam środek baśniowej historii, gdzie odwaga i dobre serce zwyciężają zły czar.

Organizator: Kino Nowe Horyzonty

 www.kinonh.pl

 Bilety: 60 PLN

In some countries, there is no Christmas without the story of *The Nutcracker*. If you feel the same, visit the New Horizons Cinema and watch on the big screen a classic ballet dazzling with the splendor of the former tsarist stage. *The Nutcracker* performed by dancers from the most prestigious ballet scene in the world – the Bolshoi Theater – is a wonderful show that takes viewers right in the middle of a fairy tale, where courage and a kind heart overcome the evil spell.

Organiser: New Horizons Cinema
/ Tickets: 60 PLN

19.12 | 20:00

Inner Stage: „Muzyka a sztuki performatywne” – rozmowa i głębokie słuchanie

Inner Stage: *Music and performing arts* – conversation and deep listening

IP Studio, podwórko Ruska 46 / Ruska 46 backyard

Pierwsze spotkanie w ramach cyklu Inner Stage skupiającego się na wybranych dziedzinach aktywności w sztukach performatywnych. Twórcy cyklu pragną przybliżyć różnorodne perspektywy pracy w teatrze i współtworzenia spektakli, odkrywając różne formy interakcji. Pierwsze spotkanie będzie skupione wokół roli muzyki i dźwięku w teatrze na podstawie rozmów z kompozytorami. W drugiej części spotkania w formule głębokiego słuchania uczestnicy wybiorą się w podróż po dźwiękowej wyobraźni twórców teatralnych.

Organizator: Fundacja IP Group

 [studioIPgroup](https://www.facebook.com/studioIPgroup)

 Wstęp wolny

The first event of the Inner Stage series, will be focusing on selected areas of activity in the performing arts. The organisers want to present various perspectives of working in theater and co-creating performances, discovering the diverse forms of interaction. Main focus of the meeting will be the role of music and sound in theater. In the second part of the meeting, in the formula of deep listening, the participants will go on a journey through the sound imagination of theater artists.

Organiser: IP Group Foundation / Free entrance

20, 21.12 | 19:00

„Planeta małp” – spektakl

Planet of the Apes – a play

Centrum Sztuk Performatywnych Piekarnia
/ Centre of Performing Arts "Bakery",
ul. Księcia Witolda 62-67

Co by było, gdyby ewolucja potoczyła się inaczej? Gdyby Ziemią zamiast homo sapiens zawiadnął pan sapiens, czyli rozumny szympan? To się mogło zdarzyć – ludzkie DNA różni się od szympaniego tylko o nieco ponad 1%. Przez miliony lat szliśmy w tym samym kierunku. Być może wysforowaniu się człowieka w wyścigu ewolucyjnym pomogło wykształcenie mowy, która jeszcze bardziej zacieśniła więzi wspólnotowe, pozwoliła rozkwitnąć myśleniu abstrakcyjnemu, przekazywać wiedzę o przeszłości, a w konsekwencji powiększyć mózg. Co jednak by się stało, gdyby małpy opanowały mowę? Co by nam powiedziały? Spektakl w reżyserii Marcina Libera zabiera w niezwykłą podróż do świata, który mógł się wydarzyć lub który dopiero czeka na swoją kolej.

Organizator: Teatr Polski – w podziemiu

 www.teatrpolskiwpodziemiu.pl

 Bilety: 50 PLN (normalny), 40 PLN (ulgowy)

What if evolution had taken a different turn? If instead of homo sapiens the Earth was taken over by pan sapiens – a thinking and intelligent chimpanzee? It could happen – human DNA differs from chimpanzee DNA by only a little over

1%. We've been going in the same direction for millions of years. Perhaps humans owe the lead in the evolutionary race to the development of speech, which further strengthened community ties. The play directed by Marcin Liber takes the audience on an extraordinary journey to the world which might have happened or which is still waiting to happen.

Organiser: Polski Theatre in the underground
/ Tickets: 50 PLN (regular), 40 PLN (reduced)

22.12 | 19:00

„Kantor. Burza” – spektakl taneczny

Kantor. The Tempest – a dance play

Institut Grotowskiego (Studio Na Grobli)
/ The Grotowski Institute (Na Grobli Studio),
ul. Na Grobli 30/32

Produkcja, która odnosi się do twórczości Tadeusza Kantora – osobistego doświadczenia i wpływu jego teatru na autorów spektaklu. Spektakl jest poszukiwaniem czasoprzestrzeni usytuowanej pomiędzy życiem a śmiercią, przeszłością a teraźniejszością. Czasoprzestrzeni, którą najlepiej oddaje zjawisko snienia. Konfrontacja tradycji z nowoczesnością oraz dziedzictwa Kantora ze współczesnymi metodami tanecznymi jest kluczem do stworzenia sztuki.

Organizator: Instytut im. Jerzego Grotowskiego

 www.grotowski-institute.art.pl

 Wstęp wolny (obowiązują zapisy)

The production refers to Tadeusz Kantor's work – his personal experience and the influence of his theatre on the authors of the show. The performance is a search for the space-time continuum situated between life and death, past and present. The continuum that is best represented by the phenomenon of dreaming. Confronting tradition with modernity and Kantor's heritage with contemporary dance methods is the key to creating art.

Organiser: The Grotowski Institute
/ Free entrance (registration is required)

29, 30.12 | 15:00

„Odd i Luna” – spektakl dla dzieci w wieku 5+

Odd and Luna – a play for children aged 5+

Wrocławski Teatr Lalek / Wrocław Puppet Theater, pl. Teatralny 4

Odd i Luna czują się samotni i nieakceptowani przez otoczenie. Codziennie rozmawiają z księżycem i czekają, aż w ich życiu coś się zmieni. Dopiero spotkanie z Innym pozwoli im uwierzyć w siebie i otworzyć na świat. Reżyser Przemysław Jaszczak postanowił połączyć w jednym przedstawieniu dwie norweskie opowieści Lisy Aisato, nie wiążąc ich fabularnie. Powstał baśniowy spektakl z minimalną liczbą słów, oparty na obrazie, mówiący o inności i poszukiwaniu przyjaźni oraz własnego miejsca w świecie.

Organizator: Wrocławski Teatr Lalek

www.teatrlalek.wroclaw.pl

Bilety: 30 PLN (normalny), 27 PLN (ulgowy)

Odd and Luna feel lonely and unaccepted by the environment. They talk to the moon every day and wait for something to change in their lives. Only the meeting with the Other will allow them to believe in themselves and open to the world. Director Przemysław Jaszczak decided to combine in one performance two Norwegian stories by Lisa Aisato, without tying them together in their plot. The result is a fairy-tale show with a minimum of words, based on an image.

Organiser: Wrocław Puppet Theater / Tickets: 30 PLN (regular), 27 PLN (reduced)

31.12 | 19:00, 22:00

1, 2.01.2022 | 19:00

„Mayday” – spektakl

Mayday – a play

Teatr Polski we Wrocławiu / Polski Theatre in Wrocław, ul. Zapolskiej 3

Historia o taksówkarzu bigamiście, który zgrabnie lawiruje między dwiema żonami i dwoma domami do czasu, gdy sprawnie ułożony grafik burzy wypadek. Najlepsza farsa Raya Cooneya zaskarbiła sobie sympatię widzów i od 29 lat cieszy się niesłabnącym powodzeniem.

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

www.teatrpolski.wroc.pl

Bilety: 70–150 PLN (normalny), 60–130 PLN (ulgowy)

A story about a bigamist taxi driver who successfully wrangles his life between two wives and two homes until his meticulous schedule is shattered by an accident. Ray Cooney's best farce has won the hearts of audiences worldwide and has been an enduring success for 29 years.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław / Tickets: 70–150 PLN (regular), 60–130 PLN (reduced)

14, 15, 16.01 | 19:00

„Bracia Karamazow” – spektakl

The Brothers Karamazov – a play

Teatr Polski we Wrocławiu / Polski Theatre in Wrocław, ul. G. Zapolskiej 3

„Bracia Karamazow” w reżyserii Stanisława Melskiego, który wykorzystał kongenialny przekład Aleksandra Wata, to spektakl o niezwykłym ładunku wizualnym. Zaskakująca plastycznie, a symboliczna scenografia oraz kostiumy autorstwa Małgorzaty Żak, dodają stylu tragicznym tonom prozy Dostojewskiego. Na scenie oglądamy ponad 20 postaci, a wśród nich zarówno doświadczonych aktorów, jak i bardzo młodych, zdolnych debiutantów. Ukazana przez nich opowieść to wędrówka przez świat kipiący miłością, przemocą i krwią, poszukiwanie winnych zbrodni i próba analizy obyczajowości carskiej Rosji.

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

www.teatrpolski.wroc.pl

Bilety: 45–55 PLN (normalny), 35–45 PLN (ulgowy)

The Brothers Karamazov directed by Stanisław Melski, who used the ingenious translation by Aleksander Wata, is a spectacle with extremely powerful visuals. Surprisingly designed and symbolic scenography as well as costumes by Małgorzata Żak add style to the tragic tones of Dostoevsky's prose. There are over 20 performers on the scene – including experienced actors and aspiring, talented first-timers. The story presented by the actors involves a journey through a world teeming with love, violence, and blood, as well as a search for those guilty of crimes, and an attempt to analyse the customs of tsarist Russia.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław / Tickets: 45–55 PLN (regular), 35–45 PLN (reduced)

21, 22, 23.01 | 19:00

„Małe zbrodnie małżeńskie” – spektakl

Partners in Crime – a play

Teatr Polski we Wrocławiu (Scena Kameralna) / Polski Theatre in Wrocław (Chamber Stage), ul. Świdnicka 28

Co dzieje się, gdy małżeństwo z piętnastoletnim stażem przekracza granice wzajemnej wrogości? W tej historii jest jak w życiu – najbardziej banalne chwile wspólnej codzienności dwójga ludzi mogą okazać się najbardziej przewrotne, śmiech przedziera się przez łzy, a próba zbrodni okazuje się próbą uczuć. Poszukiwanie rozwiązania kryzysu dojrzałego związku jest równie trudne, co pełne zabawnych niespodzianek. Może wyjściem z sytuacji okaże się szokowy wypadek? Na deskach Teatru Kameralnego komedię ludzką prezentuje znakomita para aktorów: Grażyna Krukówna i Jerzy Schejbal.

Organizator: Teatr Polski we Wrocławiu

www.teatrpolski.wroc.pl

Bilety: 40–50 PLN (normalny), 30–40 PLN (ulgowy)

What happens when a married couple of fifteen years crosses the line into mutual hostility? The story reflects life – the most banal moments of everyday life of two people can turn out to be the most perverse, laughter sounds despite tears, and an attempt at a crime turns out to be an attempt at feelings.

Organiser: Polski Theatre in Wrocław / Tickets: 40–50 PLN (regular), 30–40 PLN (reduced)

17-19.12.2021

WROCŁAW

Dolnośląskie Centrum Filmowe
ul. Piłsudskiego 64A

#BLACK
FILMS
MATTER

AfryKamera

BILETY: 20 zł – normalny | 16 zł – ulgowy |
12 zł – przy zakupie 4 i więcej biletów jednorazowo
*obowiązują zapisy: wroclaw@afrykamera.pl

Klub festiwalowy:

Klubokawiarnia Receptja, ul Ruska 46C
(aftery didżejskie: African Techno Karate)

CZWARTEK 16 grudnia | Klub Surowiec,
ul. Ruska 46A

19:00 Before AfryKamera - prelekcje i spotkanie

20:00 Koncert Afrotuba

PIĄTEK 17 grudnia | Sala Lalka

17:30 Makongo: Gaşienice, reż. Elvis Sabin Ngaibino,
Republika Środkowej Afryki / Argentyna / Włochy 2020,
72 min.

Brave Cinema | Panel dyskusyjny. Prowadzenie Adam Kruk

20:30 Moffie, reż. Oliver Hermanus, RPA 2019, 103 min.
| Gala Otwarcia

SOBOTA 18 grudnia | Sala Lalka

11:00-12:00 Kreatywne warsztaty
międzykulturowe dla dzieci w wieku 6-10 lat
(Fundacja Przyjaźń Sztuka Edukacja)* | Piano Bar

15:00 Przestańcie nas filmować

reż. Joris Postema, Holandia 2021, 95 min. Brave
Cinema | Panel dyskusyjny. Prowadzenie Adam Kruk

18:00 To nie pogrzeb, tylko zmartwychwstanie
reż. Lemohang Jeremiah Mosese, Lesotho 2020, 120 min.

20:30 Lingui, reż. Mahamat-Saleh Haroun, Niemcy /
Belgia 2021, 87 min.

NIEDZIELA 19 grudnia | Sala Lalka

11:00-12:00 Kreatywne warsztaty
międzykulturowe dla dzieci w wieku 6-10 lat
(Fundacja Przyjaźń Sztuka Edukacja)* | Piano Bar

13:30-15:00 Warsztat „Jak mówić o Afryce?”
(dla studentów, dziennikarzy, bloggerów)* | Piano Bar

15:00 Spotkanie z artystami zespołu
„Désiré Dauphin Rasolomampionona i Joseph”
prowadzenie Adam Kruk | Chill room

16:00 Pewnego razu w Ugandzie, reż. Cathryne
Czubek, USA / Uganda 2020, 93 min.

18:00 Amira, reż. Mohamed Diab, Egipt / Jordania / ZEA /
Saudi Arabia 2021, 108 min.

20:15 Haingosoa, reż. Edouard Joubeaud, Madagaskar /
Francja 2021, 72 min. BRAVE FILM / Brave Cinema

21:45 Koncert duetu Désiré Dauphin
Rasolomampionona i Joseph Rakoto*
| muzyka magalska | Piano Bar

ORGANIZATOR

WSPÓLORGANIZATOR

MECENASI

PARTNERZY

RECEPCJA

MOJEKINO.PL

J.P.Morgan

literature

literatura

2.12 | 16:00

„Braterstwo poezji” – premiera książki i spotkanie

The Brotherhood of Poetry
– a book premiere and a meeting

Hala Stulecia / Centennial Hall, ul. Wystawowa 1

„Braterstwo poezji” (Wyd. Literackie i Wyd. Warstwy) prezentuje w dużej części nieznaną korespondencję Czesława Miłosza i Tadeusza Różewicza, a także wybór innych utworów, które poeci dedykowali sobie nawzajem. O tym niewątpliwie ważnym dla historii polskiej poezji tomie porozmawiają Emil Pasierski, redaktor książki i Andrzej Franaszek, autor wstępu. Spotkanie poprowadzi Piotr Śliwiński. Z pewnością nie zabraknie pytań o istotę poezji i zażyłą relację obu twórców.

Organizator: Wrocławski Dom Literatury

 www.literatura.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

The Brotherhood of Poetry (Literackie and Warstwy Publishing Houses) presents the largely unknown correspondence of Czesław Miłosz and Tadeusz Różewicz, as well as a selection of other works the poets dedicated to each other. Emil Pasierski, the book's editor, and Andrzej Franaszek, who wrote the preface, will talk about this volume which is undoubtedly important for the history of Polish poetry. The meeting will be hosted by Piotr Śliwiński. There will be no shortage of questions about the essence of poetry and the heartfelt relationship between the two artists.

Organiser: Wrocław Literature House
/ Free entrance

2-5.12

Salon zdobywców 2021 – cykl spotkań

2021 Winners' Salon
– a series of meetings

Hala Stulecia / Centennial Hall, ul. Wystawowa 1

Już po raz czwarty odbędzie się cykl spotkań z laureatami najważniejszych polskich nagród literackich, tym razem przyznanych w 2021 roku. Przez cztery dni Michał Nogaś rozmawiać będzie z poetami i twórcami prozy, a także tłumaczami. Wśród gości m.in.: Zyta Rudzka, Mira Marcinów, Zbigniew Rokita, Anna Adamowicz, Bohdan Zadura, Natalia Malek i Marta Grzywacz.

Organizator: Wrocławski Dom Literatury

 www.literatura.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

The series of meetings with winners of the most important Polish literary awards will take place for the fourth consecutive time – this time, it will be devoted to the winners of 2021. Over the course of four days, Michał Nogaś will talk to poets, prose writers and translators, including Zyta Rudzka, Mira Marcinów, Zbigniew Rokita, Anna Adamowicz, Bohdan Zadura, Natalia Malek and Marta Grzywacz.

Organiser: Wrocław Literature House
/ Free entrance

2.12 | 12:00–19:00
3, 4.12 | 11:00–19:00
5.12 | 11:00–17:00

29. Wrocławskie Targi Dobrych Książek

29th Wrocław Good Books Fair

Hala Stulecia / Centennial Hall, ul. Wystawowa 1

Wrocławskie Targi Dobrych Książek gromadzą najlepsze wydawnictwa z całej Polski i są znakomitą okazją do zrobienia świątecznych prezentów. To także liczne spotkania z pisarzami, warsztaty i panele dyskusyjne. Część programu stanowi cykl „Salon zdobywców” – spotkania z laureatami najważniejszych polskich nagród literackich przyznanych w 2021 roku. Targom towarzyszy także przyznanie Nagrody Edytorskiej Pióro Fredry za najlepiej wydaną książkę dla dorosłych oraz Nagrody Edytorskiej Dobre Strony za najpiękniejszą książkę dla dzieci.

Organizator: Wrocławski Dom Literatury

 www.literatura.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

The 29th Wrocław Good Books Fair will once again bring together all the best publishing houses from all over Poland – it will be an excellent opportunity to get your holiday gifts for your loved ones. The event will also offer numerous meetings with writers, workshops and panel discussions. Its programme will be complemented by The Winners' Salon – a series of meetings with the winners of the most important Polish literary awards presented in 2021.

Organiser: Wrocław Literature House
/ Free entrance

2.12 | 18:00

**Obiad czwartkowy:
Kamil Figas – spotkanie**

Thursday Dinner:
Kamil Figas – an author’s meeting

Macondo, ul. Pomorska 19

Obiady czwartkowe to spotkania przy wspólnym stole, do którego są zapraszani wszyscy wygłodniałi dyskusji o sprawach istotnych, by wspólnie zajadać się poezją, literaturą, sztuką i filozofią. Królem grudniowego obiadu będzie Kamil Figas – wrocławski poeta młodego pokolenia studiujący (w międzyczasie) filozofię oraz historię sztuki. Jego twórczość przesycona jest mieszanką patosu z prostotą absurda i rzeczywistości.

Organizator: Fundacja Macondo

www.macondofundacja.weebly.com

Wstęp wolny

Thursday Dinners are meetings at a shared table, which bring together all the people hungry for discussions on important matters, poetry, literature, art and philosophy. The star of the December meeting will be Kamil Figas – Wrocław-based poet of the young generation, who studies (in the meantime) philosophy and art history. His work is filled with a mixture of pathos and the simplicity of absurd reality.

Organiser: Macondo Foundation
/ Free entrance

4.12 | 18:00–20:00

**„Dziewczyny z Gross-Rosen”
– spotkanie autorskie
z Agnieszką Dobkiewicz**

Girls from Gross-Rosen
– an author’s meeting

Centrum Historii Zajeżdźnia / Depot History Centre,
ul. Grabiszyńska 184

Agnieszka Dobkiewicz to dziennikarka związana z Dolnym Śląskiem. Jej najnowsza książka opowiada historię sześciu młodych dziewczyn, które połączył jeden los. Wszystkie miały swoje marzenia, plany, ambicje, lecz trafiły tam, gdzie granica między człowieczeństwem a bestialstwem była bardzo cienka. Każda z nich przetrwała piekło Gross-Rosen. Każda z nich została bezdusznie pognana w Marszu Śmierci. Niestety nie każda z nich przeżyła pochód w środku zimy...

Organizator: Centrum Historii Zajeżdźnia

www.zajezdźnia.org

Wstęp wolny

Meeting with Agnieszka Dobkiewicz, a Polish journalist associated with Lower Silesia. Her latest book tells the story of six young girls who share one fate. They all had their dreams, plans, ambitions... but they ended up where the line between humanity and bestiality was very thin. Each of them survived Gross-Rosen hell. Each of them was heartlessly chased in the Death March. Unfortunately - not all of them survived the march in the middle of winter...

Organiser: Depot History Centre / Free entrance

REKLAMA

B BIURO. Słowniczek instytucji
Wydawca: BWA Wrocław
Galerie Sztuki Współczesnej
Premiera: grudzień 2021

Chcesz nowe BIURO?
Szczegóły na: bwa.wroc.pl/publikacje

A Dofinansowano ze środków Ministra Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.
Dofinansowano ze środków Gminy Wrocław.

8.12 | 19:00

**„Brzydko tną twoje noże?”
– premiera książki i spotkanie
z Jakubem Kornhauserem**

Brzydko tną twoje noże? – a book
release and an author's meeting

Klub Proza, Przejście Garncarskie 2

Jakub Kornhauser – autor m.in. „Drożdżowni”, za którą otrzymał Nagrodę im. Wisławy Szymborskiej czy „Premii górskich najwyższej kategorii” nagrodzonych na Festiwalu Literackim Znaczenia – debiutuje jako autor Wydawnictwa Warstwy. Tym razem przedstawia czytelnikom hybrydyczny świat reklamy, mediów społecznościowych, prasy i telewizji, gdzie pęknięty język powołuje do życia oryginalną przestrzeń komunikacyjną. „Brzydko tną twoje noże?” to tom poetycki, w którym autor przygląda się temu, jak język nie nadąża za rozbuchanym kapitalizmem. O książce z autorem rozmawiać będzie Waldek Mazur.

Organizatorzy: Wrocławski Dom Literatury,
Wydawnictwo Warstwy

 www.literatura.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

Jakub Kornhauser – author of *Drożdżownia*, for which he received the Wisława Szymborska Award, as well as the *Premie górskie najwyższej kategorii*, which brought him a prize at the Znaczenia Literary Festival, debuts as the author writing for the Warstwy Publishing House. This time, he introduces readers to the hybrid world of advertising, social media, print and television, where fractured language brings to life an original communicative space. *Brzydko tną twoje noże?* is a volume of poetry in which the author looks at how language has failed to keep up with rampant capitalism.

Organisers: Wrocław Literature House,
Warstwy Publishing House / Free entrance

9.12 | 19:00

**Salon Silesiusa:
Barbara Klicka – spotkanie
Silesius Salon: Barbara Klicka
– an author's meeting**

Klub Proza, Przejście Garncarskie 2

Bohaterką ostatniego w 2021 spotkania w ramach Salonów Silesiusa będzie Barbara Klicka, poetka i prozaička, która w tym roku powróciła książką „Allel”. Wybór Klickiej na gościńię Salonu Silesiusa nie jest podyktowany tylko i wyłącznie faktem, że kilka miesięcy temu ukazał się jej najnowszy tom poetycki. Autorka jest także zdobywczynią Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius z 2016 roku, kiedy to za sprawą książki „Nice” rozbiła bank poetyckich nagród w Polsce. Czy to właśnie sukces poprzedniego tomu sprawił, że na kolejny musieliśmy czekać aż 6 lat? Możliwe, że m.in. o to autorkę zapyta literaturoznawczyni Agnieszka Waligóra.

Organizator: Wrocławski Dom Literatury

 www.literatura.wroclaw.pl

 Wstęp wolny

Barbara Klicka – poet and prose writer, who returned this year with her book *Allel*, will be the key focus of the final meeting in the 2021 Silesius Salon series. This choice is not dictated solely by the fact that several months ago her latest volume of poetry was released – she also won the 2016 Wrocław Silesius Poetry Award, as well as many other prizes that she won with her book *Nice*. Was it the success of the previous volume that made us have to wait 6 years for the next one? Perhaps Agnieszka Waligóra – a literary scholar and a host of our meeting, will ask the author about this.

Organiser: Wrocław Literature House
/ Free entrance

11.12 | 16:00

**„Różewicz. Rekonstrukcja (tom 1)”
– spotkanie autorskie z Magdaleną
Grochowską**

Różewicz. A Reconstruction (vol. 1)
– an author's meeting

Muzeum Pana Tadeusza / Pan Tadeusz Museum,
Rynek 6

Na pytanie „kim jesteś?” Tadeusz Różewicz odpowiedział przed laty: „kto mnie uważnie czyta, ten wie”. Z jego utworami w rękę Magdaleny Grochowskiej podąża za nim przez krajobrazy, wśród których wzrastał; idee, które go kształtowały, i przez historię, która przełamała jego los. W pierwszym tomie „Różewicz. Rekonstrukcja” – reporterskiej biografii poety, autorka wnika w dzieje jego rodziny. Grochowska opowiada o Różewiczu mężu, ojcu, synu. Ukazuje jego uwikłanie w socrealizm i uwolnienie, narodziny Różewicza dramaturga. Autorka nie odpowiada wprost na pytanie o to, jakim był człowiekiem, ale odsłania jego nieznane dotąd twarze.

Organizator: Zakład Narodowy im. Ossolińskich

 www.muzeumpanatadeusza.ossolineum.pl

 Wstęp wolny (liczba miejsc ograniczona,
wejściówki do odbioru w kasach muzeum)

Being asked “*Who are you?*” many years ago, Tadeusz Różewicz answered with: “*He who carefully reads my works, knows me.*” With his works in hand, Magdalena Grochowska followed him through the landscapes among which he grew up; the ideas that shaped him, and the history that changed his fate. In the first volume of *Różewicz. A Reconstruction* – a reporter’s biography of the poet, the author goes through the history of his family. Grochowska talks about Różewicz as the husband, father, and son, showing his ties to socialist realism the birth of Różewicz the playwright. The author does not directly answer the question of what kind of man he was – instead, she reveals his faces we did not know before.

Organiser: Ossoliński National Institute
/ Free entrance (the number of places is limited, tickets are available at the museum box office)

16.12 | 17:00–18:30

„Człowiek, który wynalazł internet” – spotkanie autorskie z Wojciechem Orlińskim

The Man Who Invented the Internet
– an author’s meeting

Muzeum Pana Tadeusza / Pan Tadeusz Museum,
Rynek 6

Spotkanie z Wojciechem Orlińskim poświęcone książce „Człowiek, który wynalazł internet. Biografia Paula Barana” poprowadzi Marcin Szyjka. Autor opowiada o życiu inżyniera pochodzącego spod Grodna, który opracował techniczne założenia internetu. Pierwsze łącze sieci według pomysłu Paula Barana uruchomiono w 1969 roku w Kalifornii, a było to możliwe ponieważ inżynier przekonał do zainwestowania w swój pomysł amerykańskich generałów. Zanim wprowadzono w życie jego pomysły, Paul Baran przewidział wideokonferencje, internetowe zakupy, a także powszechność prywatnych urządzeń interaktywnych z dostępem do wielkich baz wiedzy, dziś znanych jako laptopy i smartfony.

Organizator: Zakład Narodowy im. Ossolińskich

 www.muzeumpanatadeusza.ossolineum.pl

 Wstęp wolny (liczba miejsc ograniczona, wejściówki do odbioru w kasach muzeum)

A meeting with Wojciech Orliński, which will revolve around his latest book – *The Man Who Invented the Internet. A Biography of Paul Baran* (Agora Publishing House, Warsaw, 2019). Host: Marcin Szyjka.

Organiser: Ossoliński National Institute
/ Free entrance (the number of places is limited, tickets are available at the museum box office)

18.12 | 18:00
29.01 | 18:00

Dyskusyjny Klub Książkowy „Kronopio” – cykl spotkań

“Cronopio” Book Discussion Club
– a series of meeting

Macondo, ul. Pomorska 19

Czytanie książek to zajęcie z natury swej dość introwertyczne. Założyciele klubu dyskusyjnego chcą mu nadać charakter bardziej gromadny,

o lekkim wręcz zabarwieniu ekshibicjonistycznym. To dlatego, że odczuwają, palącą potrzebę dyskusji o książkach ważnych, głośniejszych i kontrowersyjnych. Traktujących o sprawach tak aktualnych, jak i uniwersalnych, tematycznie obejmujących zagadnienia zarówno im bliskie, jak i te z pozoru dalekie i abstrakcyjne, ale jednak w jakiś dziwny sposób także mocno ich dotyczące. Wymiana poglądów w wewnętrznym zróżnicowanym towarzystwie może wzbogacić uczestników spotkań – pozwoli spojrzeć na kwestie poruszane w literaturze z wielu unikalnych perspektyw.

HARMONOGRAM:

18.12 – „Książeczka o człowieku” Romana Ingardena
29.01 – „Biegnąca z wilkami” Clarissy Pinkoli Estés

Organizator: Fundacja Macondo

 www.macondofundacja.weebly.com

 Wstęp wolny

Reading books is an introverted activity – and that is by design. The founders of the discussion club want to make it a bit more social, with a slight exhibitionist overtone. This is because they feel a burning need to talk about important, high-profile and controversial books that deal with current and universal issues, which the hosts consider important, as well as the seemingly distant and abstract ones that are linked to them in strange ways. Exchanging ideas in a diverse group can enrich everybody involved, allowing them to look at issues raised by literature from many unique points of view.

SCHEDULE:

18.12 – *Little Book on Man* by Roman Ingarden
29.01 – *Women Who Run with the Wolves*
by Clarissa Pinkola Estés

Organiser: Macondo Foundation
/ Free entrance

architecture
+design

architektura
+design

22.10-31.12

**„Czasoprzestrzeń zbioru”
- wystawa**

The Collection Space-Time
- an exhibition

Muzeum Architektury we Wrocławiu
/ Museum of Architecture in Wrocław,
ul. Bernardyńska 5

wt., śr., sob., niedz. / Tue., Wed., Sat., Sun. 10:00-17:00
czw., pt. / Thu., Fri. 12:00-19:00

Magdalena Abakanowicz, Tadeusz Kantor,
Henryk Stażewski, Maria Jarema – to tylko wy-
brani artyści sztuki polskiej XX wieku, których
dzieła pokazuje obecnie Muzeum Architektury.
Zaprezentowane prace – obrazy, rzeźby i obiekty
przestrzenne – pochodzą z wyjątkowej kolekcji,
gromadzonej w muzeum od lat 60. Łączy je jed-
no: przekonanie o podobieństwach i wzajemnym
oddziaływaniu sztuk wizualnych i architektury.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Muzeum Architektury we Wrocławiu

 www.ma.wroc.pl

 Bilety: 20 PLN (normalny), 14 PLN (ulgowy)

The exhibition will take you to the 1960s and
70s, when art was collected in the “visual arts
related to architecture” section. The Museum
of Architecture collection of contemporary art,
which today numbers almost 1100 items, has
been created since 1966 on the basis of a belief in
the similarities and mutual influence of art and
architecture.

Additional language: English
/ Organiser: Museum of Architecture in Wrocław
/ Tickets: 20 PLN (regular), 14 PLN (reduced)

22.10-30.01.2022

„Naprawiacze” – wystawa

The Fixers – exhibition

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum,
ul. Traugutta 111/113

wt.-sob. / Tue.-Sat. 10:30-16:00
niedz. / Sun. 10:00-18:00

Wystawa opowiada o ludziach, których dzia-
łalność obrazuje różne aspekty naprawiania.
Podpowiada, jakie strategie postępowania
z rzeczami przyjąć, gdy nie chcemy godzić się na
świat obiektów jednorazowego użytku. Dawne
zasady wiejskiego i miejskiego gospodarowania
mogą być tu wzorem dla dzisiejszych wyznawców
idei zero waste. Recykling i upcykling są dziś
popularnymi trendami we wzornictwie. To nie
tylko chwilowa moda, lecz przede wszystkim
wymóg czasów wynikający ze złej kondycji naszej
planety. Kuratorki wystawy: Olga Budzan, Marta
Derejczyk.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Bilety: 10 PLN (normalny), 8 PLN (ulgowy),
5 PLN (grupowy)

The exhibition tells the story of people whose
work illustrates various aspects of repair. It
suggests strategies for dealing with things when
we do not want to accept the world of disposable
objects. The old principles of rural and urban
management may serve as a model for today’s
followers of the zero waste idea. Recycling and
upcycling are popular design trends today. It is
not just a fad, but above all a requirement of the
times resulting from the poor condition of our
planet. Curators of the exhibition: Olga Budzan,
Marta Derejczyk.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN (regular), 8 PLN (reduced),
5 PLN (groups)

22.10-30.01.2022

**„100. rocznica urodzin Czesława
Słania” – wystawa**

100th birthday of Czesław Słania
- an exhibition

Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu
/ Museum of Post and Telecommunications
in Wrocław, ul. Krasieńskiego 1

wt.-sob. / Tue.-Sat. 10:00-15:30
niedz. / Sun. 10:00-14:30

Wystawa poświęcona twórczości Czesława Sani
w związku z 100. rocznicą jego urodzin. Wydarze-
nie wpisuje się w obchody Roku Czesława Słania
oraz w 100. rocznicę powstania Muzeum Poczty
i Telekomunikacji, które od 2008 roku posiada
największą kolekcję znaczków, grafik, rysunków
i korespondencji artysty.

Organizator: Muzeum Poczty i Telekomunikacji
we Wrocławiu

 www.muzeum.wroclaw.pl

 Bilety: 15 PLN (normalny), 10 PLN (ulgowy)

An exhibition dedicated to Czesław Słania’s work
in connection with the 100th birthday. The event
is part of the celebrations of the Year of Czesław
Słania and the 100th anniversary of the establish-
ment of the Museum of Post and Telecommu-
nications, which since 2008 has had the largest
collection of stamps, graphics, drawings and
letters by the artist.

Organiser: Museum of Post and Telecommunication
/ Tickets: 15 PLN (regular), 10 PLN (reduced)

9.11-27.02.2022

**„Wrocław według Bacha”
– wystawa**

Wrocław according to Bach
– an exhibition

Muzeum Narodowe we Wrocławiu
/ The National Museum in Wrocław,
pl. Powstańców Warszawy 5
wt.–pt. / Tue.–Fri. 10:30-16:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 10:30-17:00

Pierwsza monograficzna wystawa Carla Daniela Davida Friedricha Bacha, na której zaprezentowany zostanie między innymi bezcenny zbiór 190 rysunków ukazujących najważniejsze budowle, pomniki, place Wrocławia, a także mosty, wykute w kamieniu rzeźby czy też portale domów mieszkańskich. Tworzące zestaw sześciu tek rysunki prezentują niezwykle portret miasta stojącego u progu nowoczesności, modernizacji i rozbudowy, uchwyconego ręką artysty w ostatnim momencie przed wynalezieniem i upowszechnieniem fotografii. Unikatowy zbiór wykorzystany był wielokrotnie do odtwarzania zniszczonych zabytków. Rysunki z jubilerską precyzją wykonali w latach 1823-1828 pod okiem pierwszego dyrektora Wrocławskiej Szkoły Sztuk – Carla Bacha – trzej studenci: Heinrich Mützel, Heinrich Hillebrandt i Ernst Wiedemann.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Bilety: 10 PLN (normalny),
7,50 PLN (ulgowy), 5 PLN (grupowy)

First monographic exhibition of works by Carl Daniel David Friedrich Bach, showcasing a priceless collection of 190 drawings depicting the most important buildings, monuments, squares of Wrocław, as well as bridges, stone carved sculptures, and portals of burgher townhouses. The drawings, which constitute a set of six volumes, present an extraordinary portrait of a city standing at the threshold of modernity, modernisation and expansion, captured by the artist's hand at the last moment before the invention and popularisation of photography. The unique collection has been used numerous times to aid restoration of damaged monuments. The drawings were meticulously made by three students in 1823-1828 under the supervision of the first director of the Wrocław School of Arts – Carl Bach. They were Heinrich Mützel, Heinrich Hillebrandt and Ernst Wiedemann.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN (regular), 7,50 PLN (reduced),
5 PLN (groups)

9.11-30.01.2022

**„Drewniane skarbczyki dam.
Historia kobiet w meblach
zapisana” – wystawa**

Ladies' wooden jewel boxes.
Women's history written in furniture
– an exhibition

Muzeum Narodowe we Wrocławiu / The National
Museum in Wrocław, pl. Powstańców Warszawy 5
wt.–pt. / Tue.–Fri. 10:30-16:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 10:30-17:00

Ślubna skrzyńeczka z XV w., przybornik do szycia o wyszukanej kształcie, pulpit, czyli przenośny pulpit do pisania – to niektóre z zabytków prezentowanych na tej wystawie. Ekspozycja pozwala prześledzić nie tylko dzieje meblarstwa, ale również historię kobiet i ich zmieniającą się rolę w społeczeństwie. Przykładami najpopularniejszych sprzętów kobiecych używanych od antyku aż do czasów współczesnych są różnego rodzaju niewielkich rozmiarów skrzyńeczki, kasety, szkatuły, pudełka lub puzderka. Występowały też najróżniejsze małe przyborniki do robótek, pisania lub dbania o urodę. Oprócz wymienionych funkcji pełniły przede wszystkim rolę skrytek kobiecych tajemnic. Wiele mówiły także o swoich właścicielkach – o ich upodobaniach i statusie społecznym. Najwięcej mebli i przyborników dla pań wykonywano w XVIII w., kiedy kobiety w hierarchii społecznej po raz pierwszy zaczęły zajmować ważne miejsce. W początkach XIX stulecia

produkowano ich znacznie mniej, ale już w połowie tego wieku, kiedy zaczęła wzrastać rola kobiety, ich liczba się zwiększyła. W II połowie XIX w. ograniczono się do robienia stolików do robótek ręcznych i drobnych przyborników. Z czasem damy, w wyniku ruchów emancypacyjnych, zyskiwały więcej praw i nie potrzebowały już sprzętów specjalnie dla nich produkowanych. Po prostu korzystały z mebli takich samych jak mężczyźni.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Bilety: 10 PLN (normalny),
7,50 PLN (ulgowy), 5 PLN (grupowy)

A wedding box from the 15th century, a sewing kit with an exquisite shape, a pulpit – a portable writing desk are just some of the artefacts presented at the exhibition. The exhibition traces not only the history of furniture making, but also the history of women and their changing role in society. The examples of the most popular utensils used by women since antiquity to modern times include small boxes, cases, caskets and chests. They also used all sorts of little toolboxes for knitting and writing utensils, as well as cosmetics. In addition to storing the above, they were primarily used as hiding places for women's secrets. They also said a lot about their owners regarding their tastes and social status.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN (regular), 7,50 PLN (reduced),
5 PLN (groups)

1.12–20.02.2022**1.12 | 14:00** wernisaż / opening**„Piękny Wrocław 2019 i 2020”
– wystawa****Beautiful Wrocław 2019 and 2020
– an exhibition**Muzeum Architektury we Wrocławiu
/ Museum of Architecture in Wrocław,
ul. Bernardyńska 5wt., śr., sob., niedz. / Tue., Wed., Sat., Sun. 10:00–17:00
czw., pt. / Thu., Fri. 12:00–19:00

Prezydent Wrocławia i Towarzystwa Miłośników Wrocławia zapraszają na uroczystość rozstrzygnięcia XXX i XXXI edycji konkursu Piękny Wrocław na najlepszą realizację architektoniczną w 2019 i 2020 roku. Celem konkursu jest promowanie nowej architektury Wrocławia i raz w roku uhonorowanie szczególnie wartościowych dokonań twórczych w tej dziedzinie. Ogłoszenie wyników konkursu połączone będzie z prezentacją nagrodzonych obiektów oraz otwarciem okolicznościowej wystawy w Muzeum Architektury.

Dodatkowy język: angielski

Organizatorzy: Urząd Miejski Wrocławia,
Towarzystwo Miłośników Wrocławia

www.wroclaw.pl

Bilety: 20 PLN (normalny), 14 PLN (ulgowy)

The Mayor of Wrocław and the Society of Wrocław Lovers would like to invite everybody to the award ceremony of the 30th and 31st editions of the Beautiful Wrocław competition for the best architectural project of 2019 and 2020. The aim of the competition is promoting new architecture in Wrocław and honour the most outstanding creative achievements in the field every year. The announcement of the competition results will be combined with the presentation of the winning designs, as well as the opening of a commemorative exhibition in the Museum of Architecture.

Additional language: English
/ Organisers: Wrocław City Hall, Society of Wrocław Enthusiasts / Tickets: 20 PLN (regular), 14 PLN (reduced)

4.12–4.02.2022**4.12 | 17:30** wernisaż / opening**„Budynki” – wystawa prac
Małgorzaty Sawickiej****Buildings – an exhibition of works
by Małgorzata Sawicka**Bemba Bar, ul. Uniwersytecka 1
niedz.–czw. / Sun.–Thu. 12:00–23:00
pt.–sob. / Fri.–Sat. 13:00–24:00

Zgromadzone grafiki na wystawie „Budynki” to inspiracje wybranymi budynkami architektury Wrocławia. Ukazują ich charakterystyczne cechy poprzez kolor, kompozycje, nawiązania do kadrów filmowych i zdjęć. Jako materiały edukacyjne stanowiły część warsztatów architektonicznych prowadzonych przez Małgorzatę Sawicką we Wrocławiu. Wernisażowi towarzyszyć będą warsztaty dla dzieci.

Dodatkowy język: angielski

Organizatorzy: Bemba Bar, Małgorzata Sawicka

gosiamałgorzatarysuje

Wstęp wolny

The graphics showcased at the *Buildings* exhibition were inspired by selected buildings in Wrocław. They highlight their characteristic features through colour, composition, references to film frames and photographs. They were used as educational materials during architectural workshops hosted by Małgorzata Sawicka in Wrocław. The opening will be accompanied by workshops for children.

Additional language: English
/ Organisers: Bemba Bar, Małgorzata Sawicka
/ Free entrance

4.12 | 12:00–20:00**Targi „Moda na Nadodrze”
The Nadodrze Fashion Fair**Infopunkt Nadodrze / Nadodrze Infopoint,
ul. Łokietka 5/1

Moda na Nadodrze to wydarzenie z długą tradycją i marką, pod którą udało się połączyć 30 wrocławskich projektantów i rękodzielników. „Moda na Nadodrze” odbywa się cyklicznie w Łokietka 5 – to nie tylko targi, ale realna współpraca twórców, wymiana doświadczeń, wiedzy i pomysłów. Projektanci wchodzą ze sobą w koprodukcje czy robią wspólne sesje zdjęciowe. Tworzenie wspólnej marki „Moda na Nadodrze” jest podyktowane potrzebą zintegrowania projektantów, krawców, rękodzielników.

Dodatkowy język: angielski

Organizatorzy: Infopunkt Nadodrze,
Fundacja Dom Pokoju

www.lokietka5.pl

Wstęp wolny

The Nadodrze Fashion Fair is an event with a long tradition. The exhibitors are local brands and craftsmen. Visitors have the opportunity to purchase unique products that are created in small workshops in Wrocław.

Additional language: English
/ Organisers: Nadodrze Infopoint, House of Peace Foundation / Free entrance

5, 11.12 | 11:00-14:00

„Poetyka nadodrzańskich szyldów i witryn” – warsztaty

Poetics of signs and shop windows in Nadodrze – workshops

Infopunkt Nadodrze / Nadodrze Infopoint,
ul. Łokietka 5/1

Warsztaty tworzenia plakatów, które nawiązywać będą do estetyki tzw. „Typo Polo”, czyli pojęcia opisującego estetyczny fenomen, jakimi były amatorskie projekty reklam, szyldów i napisów informacyjnych wykonywane w latach 90. na potrzeby małego handlu i rzemiosła. Czerpiąc inspiracje z wciąż znajdujących się na Nadodrze witryn i szyldów utrzymanych w tej estetyce, uczestnicy zaprojektują i stworzą specjalne plakaty zawierające hasła, które będą zachęcać do wspierania osiedlowych rzemieślników. Wspólnie z prowadzącymi zwrócą też uwagę na wyjątkowy wygląd tych miejsc i fakt, że często to, czego te firmy potrzebują, to nie modernizacja wizualna, a docenienie wartości i wsparcie poprzez korzystanie z ich usług. Projekt realizowany jest we współpracy z Mikrograntami.

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław,
Farnaz Ghasemi

www.strefakultury.pl/Mikrogranty

Wstęp wolny
Zapisy: poetykawitryn@gmail.com

Poster-making workshops, which will harken back to the style and aesthetics of the so-called “Typo Polo”, drawing inspiration from the windows and signs of stores in Nadodrze. Each participant will have an opportunity to design and create their own poster using the same aesthetics, adding slogans that will encourage people to support local craftsmen. The project is carried out in cooperation with the Microgrants programme.

Organisers: Culture Zone Wrocław, Farnaz Ghasemi
/ Free entrance / Registration:
poetykawitryn@gmail.com

18.12 | 16:00

Piękne i użyteczne: „Złote i nieskromne. Złotnictwo wczesnośredniowiecznych Germanów” – wykład

Beautiful and useful: Golden and immodest. Goldsmithing among early medieval Germanic people – a lecture

Muzeum Narodowe we Wrocławiu
/ The National Museum in Wrocław,
pl. Powstańców Warszawy 5

Złote medaliony i pierścienie dawane w podarunku, rogi opowiadające mitologiczne historie, fibule zdobiące paradne stroje, pozłacane hełmy z przedstawieniami wojowników i fantastycznych zwierząt oraz miniaturowe szkatułki z dekoracją tak ażurową, aż ocierającą się o absurd. Świat plemion, które określamy mianem Barbarzyńców, zaskakuje bogactwem, kunsztem i pomysłowością wykonania ozdób. Podczas wykładu Sylwia Błachowicz opowie o najciekawszych, a niekiedy najmniej praktycznych, przedmiotach wczesnośredniowiecznych Germanów wykonanych z najdroższych kruszców.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Wstęp wolny

Gold medallions and rings that were given as gifts, horns that told mythological stories, fibulae that adorned parade outfits, gilded helmets with representations of warriors and fantastic animals, and miniature boxes with decoration that was so intricate that it verged on absurdity. The world of the tribes we call refer to as Barbarians surprises us with the richness, craftsmanship and ingenuity of their ornaments. During the lecture Sylwia Błachowicz will talk about the most interesting, and sometimes the least practical, objects of the early medieval Germans made of the most expensive metals.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Free entrance

19.12 | 11:00

Kurs historii sztuki: „Sztuka gotycka – architektura i rzeźba” – wykład

*Art history course:
Gothic art – architecture
and sculpture – a lecture*

online via Teams

Grube i przysadziste mury, a może strzeliste wieże i wielkie witrażowe okna... Czy aby tylko? Wykład Agaty Stasińskiej będzie okazją do odkrycia różnych obliczy średniowiecznej architektury, poznania jej najważniejszych cech oraz pokrótce prześledzenia zmian towarzyszących rozwojowi. Omawiane budowle staną się również tłem dla historii rzeźby – podczas wykładu zaprezentowane zostaną bowiem wybitne przykłady średniowiecznej rzeźby kamiennej integralnie związane z architekturą, jak też dzieła snycerskie stanowiące jej nierzadko niezwykle bogate wyposażenie. Spotkania w cyklu „Kurs historii sztuki” pozwalają poznać najistotniejsze dla danej epoki kluczowe zagadnienia artystyczne, nurty i idee oraz najbardziej charakterystyczne dla prezentowanego okresu dzieła sztuki. Zajęcia prowadzi edukatorzy MNWr oraz zaproszeni wykładowcy.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

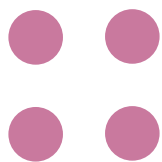
Bilety: 10 PLN

Thick and low walls, or soaring towers and huge stained glass windows... Is that it? Agata Stasińska's lecture will be an opportunity to discover the various facets of medieval architecture, to learn its most important features and trace the changes accompanying its development. The presented buildings will be used as a backdrop for showcasing the history of sculpture – throughout the lecture, the host will present outstanding examples of medieval stone sculpture, inextricably connected to architecture, as well as woodcarving works which often constitute the rich furnishings of the buildings.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Tickets: 10 PLN

education
+ animation

edukacja + animacja

22.10-27.02.2022

„Muzeum antropocenu” – wystawa *Museum of the Anthropocene* – an exhibition

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego
/ Museum of Natural History
at the University of Wrocław, ul. Sienkiewicza 21
wt.–pt. / Tue.–Fri. 9:00–15:00
sob.–niedz. / Sat.–Sun. 10:00–16:00

Wystawa przygotowana przez studentów Instytutu Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego we współpracy z Muzeum Przyrodniczym oraz Muzeum Współczesnym Wrocław. Studenci mieli za zadanie „interweniować” w ramach wystawy stałej Muzeum Przyrodniczego w kontekście antropocenu – postulowanej nowej epoki w dziejach Ziemi, w której człowiek stał się dominującym czynnikiem wpływającym na procesy biologiczne i geologiczne. „Muzeum antropocenu” opowiada historie powiązane z wymieraniem gatunków, zmianami klimatycznymi, zanieczyszczeniem środowiska.

Organizatorzy: Uniwersytet Wrocławski,
Muzeum Współczesne Wrocław

 www.muzeum-przyrodnicze.uni.wroc.pl

 Bilety: 14 PLN (normalny), 10 PLN (ulgowy)

The exhibition prepared by the students and staff of the Institute of Cultural Studies of the University of Wrocław in collaboration with the Natural History Museum and the Contemporary Museum in Wrocław. The students had the task to “intervene” in the framework of the permanent exhibition at the Natural History Museum. *The Museum of the Anthropocene* tells stories linked to species extinction, climate change, pollution.

Organisers: University of Wrocław, Wrocław Contemporary Museum / Tickets: 14 PLN (regular), 10 PLN (reduced)

8.11-31.12

„Wrocław 1945–2016” – wystawa *Wrocław 1945–2016* – an exhibition

Centrum Historii Zajezdnia / Depot History Centre,
ul. Grabiszyńska 184

wt.–śr. / Tue.–Wed. 9:00–17:00
czw. / Thu. 10:00–17:00
pt.–niedz. / Fri.–Sun. 10:00–18:00

Spacer po wystawie „Wrocław 1945–2016” to idealny sposób na to, by poznać powojenną historię miasta. Pięknie zaaranżowane, scenograficzne wnętrza wypełnione oryginalnymi eksponatami i materiałami audio-wideo opowiadają dzieje – od XX-lecia międzywojennego, przez II wojnę światową, lata powojenne i stalinizm, po narodziny Solidarności, upadek komunizmu i czasy współczesne. To tu zaczyna się Wrocław.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Centrum Historii Zajezdnia

 www.zajezdnia.org

 Bilety: 10 PLN (normalny), 5 PLN (ulgowy)

The exhibition *Wrocław 1945–2016* is the perfect way to learn about the post-war history of the city. Beautifully arranged, scenographic interiors with original exhibits and audio-video materials are telling the history – from the interwar period, through World War II, post-war years and Stalinism, to the birth of Solidarity, the fall of communism and modern times. This is where Wrocław starts.

Additional language: English
/ Organiser: Depot History Centre
/ Tickets: 10 PLN (regular), 5 PLN (reduced)

2.12 | 17:00–19:00

„HERstory. JEJ opowieść” – warsztaty

HERstory. JEJ opowieść
– a workshop

Infopunkt Nadodrze / Nadodrze Infopoint,
ul. Łokietka 5/1

Na przestrzeni dziejów historię tworzyli i spisywali głównie mężczyźni – najwyższy czas poznać ją z perspektywy feministycznej, uwzględniając dziejową rolę kobiet! Grudniowe spotkanie będzie składało się z dwóch części: miniwykładu historyczki oraz pracy aktywnej z uczestnikami wcielającymi się w członków Wyimaginowanej Komisji ds. Nazewnictwa, która ma wybrać patronkę ulicy lub skweru. Warsztat nie ma mocy prawnej, chodzi jedynie o możliwość pokazania sposobów, w jakie można wpłynąć na zmianę lub wprowadzić nową, a także osadzić postać kobiecą we współczesności. Projekt realizowany jest we współpracy z Mikrograntami.

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław,
Joanna Hytrek-Hryciuk

 www.strefakultury.pl/Mikrogranty

 Wstęp wolny
Zapisy: historyinprogress@gmail.com

Throughout the time, the history has been created and written down mainly by men – it is high time to learn about it from a feminist perspective, taking into account the historical role of women! The December meeting will consist of two parts: a mini-lecture by a historian and an active work with participants playing the roles of members of the Imaginary Naming Committee, which is to choose a patron for a street or a square. The workshop has no legal force, but it is merely an opportunity to show the ways in which one can influence change or introduce a new one, as well as embedding a female figure in contemporary times. The project is carried out in cooperation with Microgrants programme.

Organisers: Culture Zone Wrocław, Joanna Hytrek-Hryciuk / Free entrance / Registration: historyinprogress@gmail.com

2.12 | 18:30

**„Z sercem do historii.
O Stolpersteine powstających
w OP ENHEIM” – spotkanie**

*With a heart for history.
About Stolpersteine emerging
at OP ENHEIM – a meeting*

OP ENHEIM, pl. Solny 4

Rodzina Herz związana była z kamienicą przy placu Solnym 4 od 1894 roku, kiedy to Ludwig Herz otworzył na parterze słynny sklep obuwniczy. Teraz, po ponad 120 latach, w ich dawnym domu siedzibę ma OP ENHEIM – prywatna instytucja kultury, która stała się depozytariuszem pamięci o mieszkańcach tego miejsca. Na grudniowym spotkaniu zaprezentowane zostaną cztery Stolpersteine, czyli „kamienie pamięci”, które wkrótce zostaną wmurowane w posadzkę przed OP ENHEIM. Wydarzenie poprowadzi Aleksandra Janus.

Organizator: OP ENHEIM

 www.openheim.org

 Wstęp wolny
Zapisy: visit@openheim.org

The Herz family was associated with the tenement house at 4 Solny Square since 1894, when Ludwig Herz opened a famous shoe store on the ground floor. Now, after more than 120 years, their former house is home to OP ENHEIM – a private cultural institution that has become a depository of the memory of the inhabitants of this place. During December meeting the four Stolpersteines, or “memorial stones” will be presented.

Organiser: OP ENHEIM / Free entrance
/ Registration: visit@openheim.org

3.12 | 18:30

**Artysta – Artist – Kunstler
– Художник: „Tożsamość jako
konstrukt społeczny” – rozmowa**

**Artysta – Artist – Kunstler
– Художник: Identity as a social
construct – artist’s talk**

OP ENHEIM, pl. Solny 4

Makao to specjalny region administracyjny Chińskiej Republiki Ludowej i była portugalska kolonia. Jego mieszkańcy i mieszkanki używają trzech oficjalnych języków i mają odrębne od reszty kraju prawo. Kate Ngan Wa Ao przeprowadziła się z miejsca o tak skomplikowanej sytuacji geopolitycznej do Polski. Między innymi w celu odnalezienia siebie i lepszego zrozumienia własnej tożsamości. Na przykładzie jej twórczości i doświadczenia uczestnicy spotkania porozmawiają o tym, jak mogą rozumieć tożsamość, czy jest to coś stałego, czy może podlega nieustannym zmianom.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: OP ENHEIM

 www.openheim.org

 Wstęp wolny
Zapisy: visit@openheim.org

Macao is a special administrative region of the People’s Republic of China and a former Portuguese colony. Its inhabitants use three official languages and have laws separate from the rest of the country. Kate Ngan Wa Ao moved from the place with such a complicated geopolitical situation to Poland. Among other things, to find herself and better understand her own identity. Using the example of her work and experience, participants of the meeting will talk about how they can understand identity, whether it is something permanent, or whether it is constantly changing.

Additional language: English
/ Organiser: OP ENHEIM / Free entrance
/ Registration: visit@openheim.org

3.12 | 19:00

**„Sztuka bez wyjątku”
– wernisaż i koncert**

*Art without exception
– an opening and concert*

Wrocławski Klub Formaty, ul. Samborska 3–5

Wernisaż wieńczący nowy projekt artystyczny dla seniorów: „Sztuka bez wyjątku”. To cykl spotkań edukacyjnych (wykładów) i 8 warsztatów artystycznych (zajęć praktycznych), podczas których uczestnicy mieli okazję poznać nie tylko sylwetki wrocławskich artystów i kuratorów sztuki, ale również spróbować własnych sił w twórczości plastycznej. Przez dwa miesiące przygotowywali prace, które z radością zaprezentują już w grudniu. Atrakcją towarzyszącą wydarzeniu będzie występ senioralnego chóru Senior Gospel Choir działającego we Wrocławskim Klubie Formaty pod opieką Marty Mackiewicz-Dygni.

Organizator: Wrocławski Klub Formaty

 www.wkformaty.pl

 Wstęp wolny
Zapisy: wkf@wkformaty.pl

The art opening of the new artistic *Art without exception* project for seniors. This is a series of educational meetings (lectures) and 8 artistic workshops (practical classes), during which participants had the opportunity not only to learn about the profiles of Wrocław (and not only) artists and art curators, but also to try their hand at artistic creativity. During the two months of the project they’ve prepared works that will be presented in December. An accompanying attraction will be the performance of the Senior Gospel Choir.

Organiser: Wrocławski Klub Formaty
/ Free entrance / Registration: wkf@wkformaty.pl

3.12 | 10:00–13:00

**„Kultura dla wszystkich. Tylko
dobre praktyki” – konferencja**

*Culture for Everyone. Good
Practices – a conference*

online via Facebook (FundacjaKatarynka)

Konferencja poświęcona szeroko rozumianej dostępności kultury. Tematem przewodnim są dobre praktyki w pracy koordynatora dostępności i dostosowywanie instytucji do ustaw dostępnościowych. Wydarzenie skierowane jest do przedstawicieli instytucji kultury, edukatorów muzealnych, animatorów kultury, przedstawicieli samorządów oraz przedstawicieli środowiska osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowy język: Polski Język Mígowy

Organizator: Fundacja Katarynka

 www.fundacjakatarynka.pl

 Wstęp wolny

Conference devoted to widely understood accessibility of culture. The event is addressed to representatives of cultural institutions, museum educators, cultural animators, representatives of local governments and representatives of the community of people with disabilities.

Additional language: Polish Sign Language
/ Organiser: Katarynka Foundation / Free entrance

3.12 | 17:00–20:00

„Mapa ciała” – warsztaty
Body map – a workshop

CAL Psie Pole-Zawidawie, ul. Kielczowska 43/6

Ostatnie spotkanie skierowanego do mieszkank Psiego Pola cyklu warsztatów rozwojowych, na których poruszone zostały zagadnienia dotyczące świadomości ciała i jego relacji z otoczeniem. Tym razem, bazując na doświadczeniach wyniesionych z wcześniejszych spotkań, uczestniczki będą mogły stworzyć projekt mapy kobiecego ciała. Wykorzystają do tego technikę kolażu, czyli formowaniu kompozycji z różnych materiałów i tworzyw (wycinków z gazet, fragmentów tkanin, fotografii, drobnych przedmiotów codziennego użytku itp.). Finałnie prace zostaną wydrukowane w formie pocztówek i dystrybuowane na terenie całego osiedla. Projekt realizowany jest we współpracy z Mikrograntami.

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław,
Karolina Leontowicz

 www.strefakultury.pl/Mikrogranty

 Wstęp wolny
Zapisy: mapaciala.warsztaty@gmail.com

The last meeting of a series of development workshops addressed to female residents of Psie Pole during which issues concerning body awareness and its relationship with the environment were

raised. This time, based on their experiences from previous meetings, the participants will be able to create a project of a map of the female body. They will use the collage technique, i.e. forming compositions from various supplies and materials (newspaper clippings, fragments of fabric, photographs, small everyday objects, etc.). Finally, the works will be printed in the form of postcards and distributed throughout the housing estate. The project is carried out in cooperation with Microgrants programme.

Organisers: Culture Zone Wrocław,
Karolina Leontowicz / Free entrance
/ Registration: mapaciala.warsztaty@gmail.com

4.12 | 11:00–12:30

„Gwiazdkowe dekoracje” – warsztaty dla dzieci

Christmas decorations
– a workshop for children

Młodzieżowy Dom Kultury Śródmieście
/ Śródmieście Youth Cultural Centre, ul. Dubois 5

Kolejne warsztaty plastyczne, podczas których powstaną świąteczne dekoracje. W programie zajęć m.in. własnoręczne dekorowanie ekowianków, przygotowywanie złoto-srebrnych reliefów z makaronów i innych materiałów oraz zdobienie na zimno porcelany. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku szkolnym, poprowadzą je artyści i plastycy z MDK Śródmieście. Organizator zapewnia materiały i narzędzia.

Organizator: MDK Śródmieście

 www.mdkstromiescie.wroc.pl

 Cena: 20 PLN

Another art workshop during which Christmas decorations will be created. The programme of the workshop includes, inter alia, hand-decorating eco-garlands, preparing gold and silver reliefs from pasta and other materials, and cold-decorating porcelain. The classes are intended for school-age children and will be run by artists from the Śródmieście Youth Culture Centre. The organiser provides materials and tools.

Organiser: Śródmieście Youth Cultural Centre
/ Price: 20 PLN

4.12 | 11:00

„Choinka w Famie” – spotkanie *Christmas tree at Fama* – a meeting

Centrum Biblioteczno-Kulturalne Fama,
ul. Krzywoustego 286

Sąsiedzkie spotkanie w świątecznej atmosferze, które zacznie się spektaklem „Szydełkowa szopka babci Klary” w wykonaniu Wędrownego Teatru Lalek Małe Mi. Tego dnia Fama będzie pachniała piernikami i cynamonem, a na stanowiskach warsztatowych będzie można samodzielnie przygotować nietuzinkowe ozdoby choinkowe. Uczestnicy nauczą się też, jak przygotować tradycyjny zakwas na barszcz czerwony.

Organizator: Miejska Biblioteka Publiczna,
Filia nr 11 – CBK Fama

 www.fama.wroc.pl

 Wstęp wolny
Zapisy: www.fama.wroc.pl

A neighbourhood meeting in a festive atmosphere which will start with a performance of *Granny Klara's Crochet Christmas Crib* by Małe Mi Wandering Puppet Theatre. On that day, Fama will smell of gingerbread and cinnamon, there also will be an opportunity to create extraordinary Christmas tree decorations at the workshop stalls. Participants will also learn how to prepare a traditional sourdough starter for red borsch.

/ Organiser: Municipal Public Library
/ Free entrance / Registration: www.fama.wroc.pl

4.12 | 12:00

Z rodziną do muzeum: „Mikołajki w muzeum” – zabawa edukacyjna dla dzieci w wieku 3–12 lat

With the family to the museum: Saint Nicholas' Day in the museum
– an educational game for children aged 3–12

Muzeum Narodowe we Wrocławiu / The National Museum in Wrocław, pl. Powstańców Warszawy 5

Uczestnicy zabawy edukacyjnej Sławomira Ortyła samodzielnie wyruszą do muzealnych galerii, w których będą poszukiwać Świętego Mikołaja, rozwiązując po drodze liczne zadania, dzięki którym bliżej go poznają. O co Święty Mikołaj zapyta uczestników? Jakich udzieli rad? Pochwali czy może zaleci poprawę? Przyjdź i sam się przekonaj!

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Cena: 5 PLN
Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

The participants of Sławomir Ortył's educational game will go on their own to the museum galleries where they will look for Father Christmas, solving numerous tasks on the way, thanks to which they will get to know him better. What will St. Nicholas ask the participants? What advice will he give? Will he praise them or maybe advise to improve? Come and find out for yourself!

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Price: 5 PLN / Registration:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

6.12–31.01.2022 | 19:00–21:00

każdy poniedziałek / each Monday

„Sąsiedzkie gadki polsko-angielskie” – cykl spotkań

Neighbour's small talks
– series of meetings

CAL Psie Pole-Zawidawie, ul. Kiełczowska 43/6

Luźne konwersacje polsko-angielskie w sąsiedzkim gronie. Spotkania przeznaczone są dla osób, które chciałyby porozmawiać po angielsku i pomóc doskonalić polszczyznę sąsiadom, którzy przybyli do Wrocławia zza granicy.

Dodatkowy język: angielski

Organizator: Fundacja Opieka i Troska

 [calpsiepole](https://www.facebook.com/calpsiepole)

 Wstęp wolny
Zapisy: cal@opiekaitroska.pl

Casual Polish-English conversations in a neighbourly circle. The meetings are intended for people who would like to talk in English and help improve the Polish language skills of their neighbours who came to Wrocław from abroad.

Additional language: English
/ Organiser: Fundacja Opieka i Troska
/ Free entrance / Registration: cal@opiekaitroska.pl

9.12 | 17:00–19:00

Akademia Miejskiego Ogrodnika: „Floral extravaganza 4.0” – warsztaty

City Gardener Academy: Floral extravaganza 4.0 – a workshop

Barbara, ul. Świdnicka 8b

Podobno „święta, święta i po świętach”, ale kto nie lubi cieszyć się tym wyjątkowym grudniowym czasem! Ostatnia w tym roku Akademia Miejskiego Ogrodnika poświęcona będzie szalowym kompozycjom związanym z okresem Bożego Narodzenia. Każdy uczestnik warsztatów pod okiem Filipa Marka wykona własną świąteczną ozdobę. Będzie błyszcząco, brokatowo i pachnąco!

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

www.strefakultury.pl/Barbara

Cena: 30 PLN

The last City Gardener Academy this year will be devoted to crazy Christmas compositions. Each participant will make their own Christmas decoration under the guidance of Filip Marek. It will be shining, glittery and fragrant!

Organiser: Culture Zone Wrocław / Price: 30 PLN

prac. Po przeprowadzce na Śląsk artysta ten – jak wytrawny etnograf – obserwował surowe życie, pracę i obyczaje śląskich górali, które następnie uwieczniał w swoich grafikach i rysunkach. Pełne miłości do regionu prace Fuchsa są jednak przede wszystkim świetnymi dziełami sztuki, z których wiele znajduje się w zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Ich prezentacja pozwoli ożywić na moment miniony świat przedwojennych mieszkańców Sudetów.

Organizator: Zakład Narodowy im. Ossolińskich

www.muzeumpanatadeusza.ossolineum.pl

Wstęp wolny (liczba miejsc ograniczona, wejściówki do odbioru w kasach muzeum)

Ever since Erich Fuchs (1890–1983) visited the Sudety Mountains for the first time at the age of nineteen, their inhabitants have been the favourite subject of his works. After moving to Silesia, the artist, as a seasoned ethnographer, observed the harsh life, work and customs of the Silesian highlanders, which then he immortalised in his prints and drawings. However, Fuchs’s works, full of love for the region, are first and foremost excellent works of art, many of which can be found in the collection of the Ossolineum in Wrocław. Their presentation will make it possible to revive for a moment the bygone world of the pre-war inhabitants of the Sudety Mountains.

Organiser: Ossoliński National Institute / Free entrance (the number of places is limited, tickets are available at the museum box office)

9.12 | 17:00–18:00

Z ossolińskiej kolekcji. „Silesiaca”: „Życie i praca w cieniu gór. Przedwojenni mieszkańcy Sudetów w sztuce Ericha Fuchsa” – wykład

From the Ossolineum collection. “Silesiaca”: Life and work in the shadow of the mountains. Pre-war inhabitants of the Sudety Mountains in the art of Erich Fuchs – a lecture

Muzeum Pana Tadeusza / Pan Tadeusz Museum, Rynek 6

Odkąd Erich Fuchs (1890–1983) po raz pierwszy odwiedził Sudety w wieku dziewiętnastu lat, ich mieszkańcy stali się ulubionym tematem jego

10.12 | 18:00–20:00

**„Świąteczne Kontury” – warsztaty tworzenia biżuterii
A jewellery making workshop**

Kontury Kultury, ul. Jagiellończyka 10a

Warsztaty tworzenia biżuterii Aleksandry Niemiec-Dudek, podczas których uczestnicy wykonają bransoletki lub naszyjniki z kamieni naturalnych. Te produkty mogą stać się idealnym pomysłem na prezent świąteczny. Warsztaty zostaną przeprowadzone w ramach akcji „Prezent od rzemieślnika – praktykuj rzemiosło!” przy współpracy infopunktu Łokietka 5 i Akcji Miasto.

Organizator: Kontury Kultury – Strefa Edukacji Twórczej

www.konturykultury.art.pl

Wstęp wolny (obowiązują zapisy)

Aleksandra Niemiec-Dudek’s jewellery-making workshop during which participants will make bracelets or necklaces from natural stones. These products may become a perfect idea for a Christmas gift. The workshop will be held as part of the “Gift from a craftsman – practise your craft!” campaign, in cooperation with the Łokietka 5 infopoint and Akcja Miasto.

Organiser: Kontury Kultury / Free entrance (registration is required)

10.12 | 16:00–18:00

**„Podwórko” – wernisaż
Backyard – an opening of the exhibition**

Miejska Biblioteka Publiczna (filia nr 12) / Municipal Public Library, ul. Piłsudskiego 105

Wielki finał cyklu spotkań artystyczno-sentymentalnych skierowanych do seniorów z Wrocławia będzie okazją do tego, by premierowo zobaczyć powstałe w ich trakcie malarskie dzieła. W gronie twórców porozmawiać będzie można o pierwszych artystycznych doświadczeniach oraz książce – sentymentalnym przewodniku po Borku. A wszystko to przy ciepłych napojach i domowym cieście. Projekt realizowany jest we współpracy z Mikrograntami.

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław, grupa nieformalna „Zbiór pusty”

www.strefakultury.pl/Mikrogranty

Wstęp wolny
Zapisy: podworko.warsztaty@gmail.com

The grand finale of a series of artistic and sentimental meetings aimed at senior citizens of Wrocław will be an opportunity to see the premiere of paintings created during the meetings. Among the artists there will be an opportunity to talk about their first artistic experiences and about a book – a sentimental guide to Borek district. And all this with warm drinks and home-made cake. The project is carried out in cooperation with Microgrants programme.

Organisers: Culture Zone Wrocław, „Zbiór pusty” informal group / Free entrance / Registration: podworko.warsztaty@gmail.com

11.12 | 17:00–18:30, 18:30–20:00**„Pierwsza gwiazdka” – warsztaty****The First Star – workshops**

Kontury Kultury, ul. Jagiellończyka 10a

Gwiazdka jest niewątpliwie jednym z najbardziej rozpoznawalnych symboli Bożego Narodzenia i posłuży jako inspiracja do świątecznych kompozycji. Nie zabraknie elementów dekoracyjnych tj.: szyszki, bombeczki, pachnący cynamon, anizak oraz zielone gałązki. Warsztaty Aleksandry Niemiec-Dudek zostaną przeprowadzone w ramach akcji „Prezent od rzemieślnika – praktykuj rzemiosło!” przy współpracy infopunktu Łokietka 5 i Akcji Miasto.

Organizator: Kontury Kultury – Strefa Edukacji Twórczej

www.konturykultury.art.pl

Wstęp wolny (obowiązują zapisy)

The Star is undoubtedly one of the most recognisable symbols of Christmas and will serve as inspiration for Christmas compositions. There will be decorative elements such as pinecones, baubles, fragrant cinnamon, aniseed and green twigs. Aleksandra Niemiec-Dudek's workshop will be held as part of the "Gift from a craftsman – practice your craft!" campaign, in cooperation with the Łokietka 5 infopoint and Akcja Miasto.

Organiser: Kontury Kultury / Free entrance (registration is required)

12.12 | 10:30–12:00**19.12 | 11:00–12:30****Poranki w Zajezdni****Mornings Zajezdnia**

Centrum Historii Zajezdnia / Depot History Centre, ul. Grabiszyńska 184

Centrum Historii Zajezdnia zaprasza maluchy w wieku przedszkolnym i dzieci w wieku wczesnoszkolnym na niepowtarzalne niedzielne przedpołudnia. W trakcie „Bajkowych Poranków” (12.12) uczestnicy będą oglądać piękne polskie animacje, by zaraz po nich przenieść się do świata kreatywnej zabawy na warsztatach plastycznych. Z kolei w ramach „Akademii młodego naukowca” (19.12) będą wspólnie odkrywać, że nauka nie jest odległą abstrakcją, a wykonanie fascynujących chemicznych eksperymentów może być pełną pasją i radością zabawą.

Organizator: Centrum Historii Zajezdnia

www.zajezdnia.org

Cena: 10 PLN

Zapisy: wystawa@zajezdnia.org

Depot History Centre invites preschool and early school children to a unique Sunday mornings. At "Fairy Tale Mornings" (12.12) they will watch beautiful Polish animations and then move on to the world of creative play at art workshops. During the "Young Scientist Academy" (19.12) they will discover together that science is not a distant abstraction, and that chemical experiments can be a passionate and joyful play.

Organiser: Depot History Centre / Price: 10 PLN / Registration: wystawa@zajezdnia.org

12.12 | 11:00–16:00**„Manufaktura świąteczna” – rodzinne warsztaty****Christmas manufactory – a family workshop**

Centrum Kultury Zamek, pl. Świętojański 1

To wydarzenie to już zamkowa tradycja – tym razem będą to rodzinne warsztaty DIY. Uczestnicy przygotowanych warsztatów kreatywnych będą ozdabiać, dekorować i tworzyć. Nie zabraknie mini jarmarku, na którym będzie można zakupić świąteczne dekoracje, oryginalne prezenty i produkty regionalne. Odbędą się też najrozmaitsze warsztaty: malowania bombek, robienia stroików świątecznych, śnieżnych kul, malowania pierniczek i robienia makramowych ozdób ze sznurka.

Organizator: Centrum Kultury Zamek

www.zamek.wroclaw.pl

Cena: 15–55 PLN

This event is already a Castle tradition – this time it will be a family DIY workshop. Participants in the prepared creative workshop will ornament, decorate and create. There will also be a mini market where people can buy Christmas decorations, original gifts and regional products. Apart from that, a variety of workshops will take place: painting Christmas baubles, making Christmas wreaths and snow balls, decorating gingerbread men and knotting macramé string ornaments.

Organiser: Centrum Kultury Zamek / Price: 15–55 PLN

12.12 | 12:00**Etno w południe: „Wydmuszkowe pajacyki” – warsztaty dzieci w wieku 5–12 lat****Ethno at noon: Blown eggs puppet clowns – a workshop for children aged 5–12**

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum, ul. Traugutta 111/113

Zdobienie wydmuszek kojarzy się z okresem wielkanocnym, osobom bardziej zainteresowanym dawnymi tradycjami także z dekorowaniem gaika-maika. A tu w grudniu – niespodzianka! – wydmuszkowe zabawki choinkowe. Wykonane własnoręcznie mogą niedrogo ozdobić nawet dużą choinkę lub stać się miłym upominkiem dla gości na wigilijnej kolacji. Uczestnicy zajęć są proszeni o przyniesienie wydmuszek jaj kurzych (niekoniecznie białych). Warsztaty plastyczne poprowadzi Paulina Suchecka.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Cena: 5 PLN

Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

Decorating blown eggs is associated with Easter, and for those more interested in old traditions, also with decorating gaik-maika doll. But, in December – surprise! – Christmas tree toys made of egg shells. Hand-made, they can inexpensively decorate even a large Christmas tree or become a nice gift for guests at a Christmas Eve dinner. Participants are asked to bring empty eggs (not necessarily white). The art workshop will be led by Paulina Suchecka.

Organiser: The National Museum in Wrocław / Price: 5 PLN / Registration: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

13.12–15.01.2022

„Wrocław pamięta. Stan wojenny we Wrocławiu” – wystawa

Wrocław remembers. Martial law in Wrocław – an exhibition

Centrum Historii Zajezdnia / Depot History Centre,
ul. Grabiszyńska 184

Wystawa upamiętniająca ofiary stanu wojennego w Polsce. Plac przy zajezdni zamieni się w ulicę z epoki. Na wystawie oprócz oryginalnych pojazdów historycznych będzie można zobaczyć zaaranżowaną przestrzeń, która pomoże zrozumieć wydarzenia z grudnia roku 1981.

Organizator: Centrum Historii Zajezdnia

 www.zajezdnia.org

 Wstęp wolny

An exhibition commemorating the victims of martial law in Poland. The square by the depot will turn into a street from the era. At the exhibition, in addition to the original historical vehicles, you will see an arranged space that will help you understand the events of December 1981.

Organiser: Depot History Centre / Free entrance

14.12 | 18:00–20:00

To żyje!: „Niebo nad Wrocławiem, czyli o ptakach w mieście” – wykład

It's alive!: The sky above Wrocław, or about birds in the city – a lecture

Barbara, ul. Świdnicka 8b
+ online via Facebook (barbarakultura)

Jak w słynnym filmie Wima Wendersa o niebie nad Berlinem, tak i nad stolicą Dolnego Śląska latają pierzaste istoty. Ptaki – duże i małe, kolorowe i szarawe, drapieżne i roślinożerne. Trudno o drugą tak mocno zróżnicowaną, bogatą w gatunki grupę zwierząt. Podczas wykładu Łukasz Iwaniuk opowie o prawdziwych ptasich gwiazdach Wrocławia. Podpowie, gdzie i jak można je obserwować. Poradzi również, jak można pomóc ptakom w potrzebie, zwłaszcza w okresie zimowym.

Dodatkowy język: Polski Język Migowy

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

 www.strefakultury.pl/Barbara

 Wstęp wolny
Zapisy: strefakultury.pl/zapisy-barbara

Just like in Wim Wenders' famous film about the sky above Berlin, feathered creatures fly above the capital of Lower Silesia. Birds – large and small, colourful and grey, predatory and herbivorous. It is hard to find another group of animals so varied and rich in species. During the lecture, Łukasz Iwaniuk will talk about the true bird stars of Wrocław. He will tell where and how to observe them. He will also advise on how to help birds in need, especially during the winter period.

Additional language: Polish Sign Language
/ Organiser: Culture Zone Wrocław / Free entrance
/ Registration: strefakultury.pl/zapisy-barbara

15.12 | 18:00–20:00

**SocjoPercepcja vol. 22:
„Jak wybrać ścieżkę kariery i nie zwariować?” – dyskusja**

*SocioPerception vol. 22:
How to choose a career path and not go crazy? – a discussion*

Recepcja, podwórko Ruska 46
/ Reception, Ruska 46 backyard

W ostatnich latach badacze społeczni wykazują spore zainteresowanie wchodzeniem w dorosłość młodych ludzi, ich aspiracjami edukacyjno-zawodowymi oraz wyzwaniem związanym z przejściem od edukacji do pracy. Podczas grudniowego spotkania uczestnicy razem z ekspertami będą rozmawiać o tym, jaki jest rynek pracy w Polsce, w jakich zawodach i miejscach chcą obecnie pracować ludzie młodzi, jak przebiega proces przejścia ludzi młodych z edukacji na rynek pracy i jakie plany na życie mają ludzie młodzi?

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Socjologiczne o/Wrocław, Uniwersytet Wrocławski, Strefa Kultury Wrocław, Muzeum Współczesne Wrocław

 www.ptswroclaw.uni.wroc.pl

 Wstęp wolny

In the recent years, social researchers have shown considerable interest in young people's transition into adulthood, their educational and professional aspirations and the challenges of the transition from education to work. During the December meeting, participants together with experts will talk about the labour market in Poland, what professions and places young people currently want to work in, how the process of transition from education to the labour market works and what plans young people have for their lives.

Organisers: The Polish Sociological Association (branch in Wrocław), University of Wrocław, Culture Zone Wrocław, Wrocław Contemporary Museum / Free entrance

16.12 | 18:00–20:00

**Akademia Miejska:
„Jak odradzają się wsie?” – spotkanie**

City Academy: How are villages reborn? – a meeting

Barbara, ul. Świdnicka 8b
+ online via Facebook (barbarakultura)

Akademia Miejska wybiera się z wizytą do odradzających się polskich wsi. Grudniowe spotkanie będzie poświęcone przemianom mniejszych miejscowości położonym na Dolnym Śląsku, a dokładnie w Kotlinie Kłodzkiej. Jak zmienia się wiejska architektura i przestrzeń? Kim są nowi mieszkańcy Kotliny? Z jakich powodów zdecydowali się na wyprowadzkę z miasta? Odpowiedzi m.in. na te pytania poszukują: geografka dr hab. Agnieszka Latocha i socjolożka dr hab. Katarzyna Kajdanek wraz z Joanną Panciuchin, współtwórczynią cyklu.

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

 www.strefakultury.pl/Barbara

 Wstęp wolny
Zapisy: strefakultury.pl/zapisy-barbara

The City Academy is going on a visit to reviving Polish villages. The December meeting will be devoted to the transformation of smaller towns in Lower Silesia, specifically in the Kłodzko Valley. How are rural architecture and space changing? Who are the new inhabitants of the Valley? Why did they decide to move out of the city? Answers to the questions, among others, will be sought by the geographer PhD Agnieszka Latocha and the sociologist PhD Katarzyna Kajdanek, together with Joanna Panciuchin, the co-author of the series.

Organiser: Culture Zone Wrocław
/ Free entrance / Registration:
strefakultury.pl/zapisy-barbara

18.12 | 15:00–19:00**„Pieśni z Podlasia” – warsztaty**
Songs from Podlasie – a workshop

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum, ul. Traugutta 111/113

Warsztaty śpiewu dla dorosłych, które poprowadzi Julita Charytoniuk. Podczas 4-godzinnych warsztatów uczestnicy poznają pieśni po polsku i w gwarze, jedno- i wielogłosowe. Będą to przede wszystkim pieśni liryczne. Zarówno początkujący, jak i doświadczeni śpiewacy mają szansę poszerzyć swoje możliwości głosowe oraz odnaleźć radość ze wspólnego śpiewania i obcowania z mocą, jaką niesie ze sobą głos.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

www.mnwr.pl

Cena: 40 PLN

Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

A singing workshop for adults led by Julita Charytoniuk. During the 4-hour workshop, participants will learn songs in Polish and in dialect, with one or more voices. These will be mainly lyrical songs. Both beginners and experienced singers have a chance to expand their vocal abilities and find joy in singing together and communing with the power of the voice.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Price: 40 PLN / Registration:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

18.12 | 16:00–19:00**Mikrogranty**
– podsumowanie 2021 roku
Microgrants programme
– a summary of 2021 Stadion Olimpijski (sala konferencyjna)
/ Olympic Stadium, al. Paderewskiego 35
+ online via Facebook (Mikrogranty)

Jaki był to rok dla programu Mikrogranty i uczestniczących w nim osób? W trakcie spotkania koordynatorzy programu opowiedzą nie tylko o doświadczeniach i wyzwaniach organizowania wydarzeń w pandemicznej rzeczywistości, ale też spróbują zająrzeć i przewidzieć najbliższą przyszłość, która czeka Mikrogranty. Zaproszona na spotkanie gościnnie specjalna podzieli się też swoimi doświadczeniami w roli lokalnej aktywistki, która działa obecnie na ogólnomiejskiej arenie. Po oficjalnych wystąpieniach rozpocznie się część warsztatowa dla realizatorów tegorocznych projektów. Spotkanie w takim gronie z pewnością pozwoli na wejście w nowy rok z nowymi pomysłami na lokalne inicjatywy oddolne. Wydarzenie (oprócz części warsztatowej) będzie transmitowane na żywo na Facebooku.

Dodatkowy język: Polski Język Migowy

Organizatorzy: Strefa Kultury Wrocław,
Fundacja Umbrella

www.strefakultury.pl/Mikrogranty

Wstęp wolny (obowiązują zapisy)

What has this year been like for the MicroGrants programme and the people involved? During the meeting, the programme coordinators will talk not only about the experiences and challenges of organising events in a pandemic reality, but will also try to look into and predict the near future that awaits Microgrants programme. A special guest invited to the meeting will also share her experiences as a local activist who is now active in the city-wide arena. After the official speeches, the workshop part for the implementers of this year's projects will begin. A meeting in such a group will certainly allow us to enter the new year with new ideas for local grassroots initiatives. The event (apart from the workshop part) will be streamed live on Facebook.

Additional language: Polish Sign Language
/ Organisers: Culture Zone Wrocław, Umbrella
Foundation / Free entrance (registration is
required)

REKLAMA

Jarosław Słomski
CIĘŻAR GATUNKOWY 4.0**21.01–11.02.2022****Galeria ENTROPIA** Wrocław ul. Rzeźnicza 4 | www.entropia.art.pl

Wrocław miasto spotkań

18.12 | 11:00, 13:00

**Tektura i papier:
„Chcemy więcej śniegu!”
– warsztaty rodzinne**

**Cardboard and Paper: We want
more snow! – a family workshop**

Barbara, ul. Świdnicka 8b

Ostatnie spotkanie w 2021 roku z cyklu „Tektura i papier” uczestnicy spędzą, bawiąc się w zaspach papierowego śniegu. Pod okiem prowadzącej warsztaty, Katarzyny Bury, uczestnicy rodzinnymi siłami skonstruują niezwykłą makietę zimowego miasteczka, pełną kartonowych kamieniczek, bałwanów z bibuły oraz świecących świątecznych choinek. Ciekawe, kto pierwszy trafi na ślad św. Mikołaja! Zajęcia są adresowane do dzieci w grupach wiekowych 4–6 lat (11:00–11:45) oraz 6–10 lat (13:00–14:15).

Organizator: Strefa Kultury Wrocław

 www.strefakultury.pl/Barbara

 Cena: 20 PLN

During the last meeting of the “Cardboard and Paper” series in 2021 the participants will be able to play in snowdrifts made of paper. Under the watchful eye of workshop leader Katarzyna Bury, they will construct an extraordinary model of a winter town, full of cardboard houses, tissue paper snowmen and shining Christmas trees. It will be interesting to see who will be the first to find Santa’s footsteps! The classes are aimed at children in age groups 4–6 (11:00–11:45) and 6–10 (13:00–14:15).

Organiser: Culture Zone Wrocław
/ Price: 20 PLN

19.12 | 12:00

**„Świąteczny pająk” – warsztaty
dla dzieci w wieku 5–12 lat**

**Christmas spider – a workshop
for children aged 5–12**

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum,
ul. Traugutta 111/113

Pająki to ozdoby, którymi przystrajano izby w okresie świątecznym. Obok świateł, wycinanek i podłazniczek stanowiły w wielu regionach Polski nieodłączny element Bożego Narodzenia. Świąteczne pająki wykonywano z różnych materiałów, m.in. ze słomy, grochu czy bibuły – czyli takich, o które łatwo było na wsi. Podczas warsztatów będzie można wykonać pająka tarczowego z wełny. Warsztaty plastyczne poprowadzi Olgi Budzan.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Cena: 5 PLN
Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

Spiders are decorations which were used to adorn households during the festive period. Alongside Christmas lights, paper cut-outs and Christmas tree decorations, they were an integral part of Christmas in many regions of Poland. Christmas spiders were made of various materials, including straw, peas and tissue paper, which were easy to come by in the countryside. During the workshop it will be possible to make a disc spider from wool. The art workshop will be led by Olga Budzan.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Price: 5 PLN / Registration:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

19.12 | 15:00

**„Wielkie cerowanie skarpet”
– warsztaty**

Great sock mending – a workshop

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum,
ul. Traugutta 111/113

Warsztaty dla dorosłych towarzyszą wystawie „Naprawiacze” i poprowadzi je Olga Budzan. Gratka dla osób, które chciałyby nauczyć się podstaw reperacji odzieży, w szczególności cerowania skarpetek. Oprócz części praktycznej uczestnicy warsztatów będą mogli także posłuchać nieco teorii dotyczącej reperacji i konserwacji odzieży, przyjrzeć się cerowanym skarpetkom, spódnicy uszytej z resztek materiałów, łatanemu obrusowi oraz innym tkaninom i strojom znajdującym się na wystawie „Naprawiacze”. Na warsztaty należy przynieść zniszczoną odzież.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl

 Cena: 10 PLN
Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

A workshops for adults accompanies *The Fixers* exhibition and will be led by Olga Budzan. A treat for those who would like to learn the basics of garment mending, in particular sock mending. In addition to the practical part, workshop participants will also be able to hear a bit of theory about mending and clothing preservation, look at mended socks, a skirt sewn from leftover materials, a patched tablecloth, and other fabrics and outfits at the exhibition. Please bring your damaged clothes to the workshop.

Organiser: The National Museum in Wrocław
/ Price: 10 PLN / Registration:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

9.01 | 12:00**„Kukiełki z odzysku” – warsztaty dla dzieci w wieku 7–12 lat****Recycled puppets – a workshop for children aged 7–12**

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum, ul. Traugutta 111/113

Warsztaty Marty Derejczyk dla dzieci w wieku 7–12 lat towarzyszą wystawie „Naprawiacze”. Nowy Rok to najlepszy czas na to, by przynieść innym życzenia zdrowia i wszelkiej pomyślności. Jedną z form dawnego kolędowania było kolędowanie z szopką, w której wystawiano kukiełkowe przedstawienia podobne do jasełek i herodów. Na zajęciach uczestnicy obejrzą stroje, szopkę i kukiełki prezentowane na wystawie „Naprawiacze”, wykonają też własne figurki, wykorzystując materiały z odzysku – stare łyżki, sznurki i kolorowe kawałki tkanin.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl
 Cena: 5 PLN
Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

Marta Derejczyk's workshop for children aged 7–12 accompanies *The Fixers* exhibition. The New Year is the best time to wish others health and prosperity. One of the forms of carol singing in the past was carol singing at the crib where puppet shows similar to nativity plays and herods were staged. During the workshop, participants will see the costumes, the crib and the puppets on display at *The Fixers* exhibition, and make their own figures using recycled materials – old spoons, string and colourful pieces of fabric.

Organiser: The National Museum in Wrocław / Price: 5 PLN / Registration: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

18.01–15.05.2022**„Machiny Leonarda da Vinci” – wystawa****Machines of Leonardo da Vinci – an exhibition**

Centrum Historii Zajezdnia / Depot History Centre, ul. Grabiszyńska 184

wt.–śr. / Tue.–Wed. 9:00–17:00
czw. / Thu. 10:00–17:00
pt.–niedz. / Fri.–Sun. 10:00–18:00

Ekspozycja ukazuje wszechstronny geniusz Leonarda da Vinci, który już w XV wieku zaprojektował czołg, helikopter, rower czy łożysko kulkowe. Te oraz wiele innych obiektów zrekonstruowanych na podstawie oryginalnych szkiców mistrza można podziwiać w Centrum Historii Zajezdnia. Wystawa zawiera ekspozycje interaktywne, dzięki którym można samodzielnie poznać działanie wynalazków wyprzedzających swoją epokę o kilkaset lat i będących inspiracją dla współczesnej inżynierii.

Organizator: Centrum Historii Zajezdnia

 www.zajezdnia.org
 Bilety: 22 PLN (normalny),
18 PLN (ulgowy)

This exhibition shows the versatile genius of Leonardo da Vinci, who sketched out plans for a tank, helicopter, bicycle and the ball bearing as early as in the 15th century. These, as well as many others objects reconstructed on the basis of original Leonardo da Vinci sketches, can be admired at the Museum of Technology in the Depot History Center. The exhibition contains interactive exhibits.

Organiser: Depot History Centre / Tickets: 22 PLN (regular), 18 PLN (reduced)

20.01 | 20:00**„Jak przygotować trasę koncertową dla nieznannej kapeli, a przy tym nie zbankrutować i nie wyłysieć?” – warsztaty****How to organise a tour for an unknown band and at the same time not go bankrupt and not become bald? – workshops**

Ośrodek Działań Artystycznych Firlej, ul. Grabiszyńska 56

Warsztaty – skierowane do początkujących managerów i muzyków, którzy sami dbają o swoją karierę – są okazją do zdobycia cennej wiedzy oraz doświadczenia z zakresu organizacji koncertów i tras koncertowych. Poprowadzi je Bartek „Borówka” Borowicz – dziennikarz, który publikował m.in. w „Gazecie Wyborczej”, „Polityce” czy „Teraz Rocku”. Miał swoje programy w TVP3, Esce Rock czy Radiofonii. Rzucił pracę w mediach na rzecz organizacji koncertów.

Organizator: Agencja Koncertowa – Borówka Music

 [borowkamusic](https://www.facebook.com/borowkamusic)
 Cena: 60–70 PLN

Workshops for beginning managers and musicians who care about their careers themselves. This training is an opportunity to gain valuable knowledge and the scope of organization of concerts and tours. Led by: Bartek „Borówka” Borowicz – former journalist who quit his job in the media to organize concerts.

Organiser: Borówka Music / Price: 40–70 PLN

23.01 | 12:00**„Coś z niczego” – warsztaty dla dzieci****Something from nothing – a workshop for children**

Muzeum Etnograficzne / Ethnographic Museum, ul. Traugutta 111/113

Warsztaty Olgi Budzan dla dzieci w wieku 5–12 lat towarzyszą wystawie „Naprawiacze”. Czy wiecie, z czego dawniej dzieci robiły sobie zabawki? Jeśli chcecie zobaczyć misia ze słomy, konika z kartonu i lalkę ze szmatek, przyjdźcie na zajęcia w Muzeum Etnograficznym. W części praktycznej spotkania będzie można wykonać zwierzątko z kartonu.

Organizator: Muzeum Narodowe we Wrocławiu

 www.mnwr.pl
 Cena: 5 PLN
Zapisy: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

Olga Budzan's workshop for children aged 5–12 accompanies *The Fixers* exhibition. Do you know what toys children used to make in the past? If you want to see a teddy bear made of straw, a horse made of cardboard and a doll made of rags, come to the classes at the Ethnographic Museum. During the practical part of the meeting you will be able to make a cardboard animal.

Organiser: The National Museum in Wrocław / Price: 5 PLN / Registration: edukacja@muzeumetnograficzne.pl

BARBARA nadaje:

sprawdź program na grudzień!
Dołącz do naszych wydarzeń kulturalnych na żywo!

nee

7.12

18:00

Dogrywki: Ralph Kamiński
spotkanie wokół muzyki z artystą + online
zapisy od 23.11

8.12

18:00

Depesza z... Birmy | „Wielebny W.”, 2016, reż. B. Schroeder, 100'
pokaz filmowy i dyskusja tylko w Barbarze
gość: Michał Lubina • zapisy od 24.11

9.12

17:00

Akademia Miejskiego Ogrodnika: Floral extravaganza 4.0
szałowe świąteczne warsztaty tylko w Barbarze
bilet 30 zł • sprzedaż od 25.11

14.12

18:00

To żyje! Niebo nad Wrocławiem, czyli o ptakach w mieście
wykład z tłumaczeniem na PJM + online
o podniebnym życiu metropolii opowie Łukasz Iwaniuk
zapisy od 30.11

16.12

18:00

Akademia Miejska: Jak odradzają się wsie?
O przemianach Kotliny Kłodzkiej + online
wykład: dr hab. Agnieszka Latocha | UWr
gość: dr hab. Katarzyna Kajdanek | UWr • zapisy od 2.12

18.12

11:00

13:00

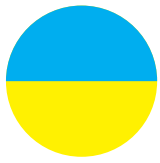
Tektura i papier: „Chcemy więcej śniegu!”
artystyczne warsztaty rodzinne
bilet 20 zł • sprzedaż od 3.12 tylko w Barbarze

Program kulturalny wrócił do przestrzeni Barbary i jest realizowany hybrydowo: spotkaniom na żywo towarzyszą transmisje online na profilu Facebook Barbary i Strefy Kultury Wrocław!

Rejestracja (www.strefakultury.pl/zapisy-barbara)
i zakup biletów (www.strefakultury.pl/kup-bilet)
rozpoczynają się na dwa tygodnie przed wydarzeniem.

#barbarakultura

ЗИМА У ВРОЦЛАВІ

22.10–30.01.2022

«Ремонтники» – виставка

Muzeum Etnograficzne, ul. Traugutta 111/113

вт.–сб. 10:30–16:00
нд. 10:00–18:00

Виставка розповідає про людей, діяльність яких ілюструє різні аспекти ремонту. Вона підказує, які стратегії поводження з речами прийняти, коли ми не хочемо погодитися зі світом одноразових предметів. Старі правила сільського та міського ведення господарства можуть бути зразком для сьогоdnішніх послідовників ідеї zero waste (нуль відходів). Переробка та вторинне використання – є популярними тенденціями сучасного дизайну. Це не тільки тимчасова мода, але, перш за все, вимога часу, що є результатом поганого стану нашої планети. Куратори виставки: Ольга Будзан, Марта Дерейчик.

 Квитки: 10 PLN (звичайний),
8 PLN (пільговий), 5 PLN (груповий)
Реєстрація:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl,
(71) 344 33 13

22.10–27.02.2022

«Музей антропоцену» – виставка

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego,
ul. Sienkiewicza 21

вт.–пт. 9:00–15:00
сб.–нд. 10:00–16:00

Виставку підготували студенти Інституту культурології Вроцлавського університету у співпраці з Музеєм Природознавства та Вроцлавським Сучасним Музеєм.

Завданням студентів було «втрутитися» в основну експозицію Природничого Музею в контексті антропоцену – постульованої нової епохи в історії Землі, в якій людина стала домінуючим фактором впливу на біологічні та геологічні процеси. «Музей антропоцену» розповідає історії, пов'язані з вимиранням видів, зміною клімату та забрудненням навколишнього середовища.

 Квитки: 14 PLN (звичайний),
10 PLN (пільговий)

9.11–27.02.2022

«Вроцлав за Бахом» – виставка

Muzeum Narodowe we Wrocławiu,
pl. Powstańców Warszawy 5

вт.–пт. 10:30–16:00
сб.–нд. 10:30–17:00

Перша монографічна виставка Карла Даніеля Давида Фрідріха Баха, на якій, зокрема, експонуватиметься безцінна колекція з 190 малюнків, на яких зображені найважливіші будівлі, пам'ятники, площі Вроцлава, а також мости, скульптури, вирізані в камені або портали міських будинків. Малюнки, що входять до колекції з шести портфоліо, представляють надзвичайний портрет міста на межі сучасності, модернізації та розширення, впійманий пензлем художника в останній момент перед появою та поширенням фотографії. Унікальна колекція неодноразово використовувалася для відтворення пошкоджених пам'яток. Малюнки з ювелірною точністю були виконані в 1823–1828 роках під керівництвом першого директора Вроцлавської школи мистецтв Карла Баха трьома учнями: Гейнріхом Мютцелем, Гейнріхом Гіллербрандтом та Ернстом Ведеманном.

 Квитки: 10 PLN (звичайний),
7,50 PLN (пільговий), 5 PLN (груповий)

20.11–29.01.2022

«prze\T/rwanie» – виставка робіт групи «Twożywo»

66P, ul. Księcia Witolda 66

вт.–сб. 11:00–18:00

Виставка «prze\T/rwanie» – це добірка робіт групи «Twożywo», яку Маріуш Лібель та Кшиштоф Сідорек погодилися спільно влаштувати та розмістити у просторі 66P. Виставка на основі літер розповідає про те, як ми бачимо себе крізь призму шаблонів, наклейок, білбордів, анімації та муралів. Натхненням для створення виставки став альбом «Пограбування руйн реальності» (2020), що підсумовує діяльність групи «Twożywo» (1994–2011).

 Вхід вільний

2.12–8.01.2022

«Przekrój» – виставка робіт Касі Кміти

Galeria Geppart, ul. Księcia Witolda 68/2

вт.–сб. 11:00–18:00

Кася Кміта використовує вишукану форму витинанки. У барвистих композиціях містяться уявлення про сучасну культуру, тенденції та стиль життя. Авторка спостерігає за змінами, що відбуваються в суспільстві, аналізує бажання та механізми, що керують поведінкою людини. «Przekrój» – перша виставка мисткині, на якій представлені роботи різних періодів – від найдавніших, через роботи з періоду навчання у Вроцлавській академії та диплому, до останніх проєктів.

 Вхід вільний

**2, 3, 8, 9, 10.12 | 10:30
4, 11.12 | 11:00
5.12 | 16:00**

«Аліса» - спектакль

Teatr Muzyczny Capitol, ul. Piłsudskiego 67

Нова версія пригод сплячої дівчини, відома з книги «Аліса в країні чудес». Історія про цікавість, про зрілість, дезорієнтацію та бунт, які товаришують йому, а також про сучасну сім'ю, є цікавою для глядачів різного віку. Вакцина від буквральності і смутку реальності – світ мрій на Великій сцені Капітолію чарівний, красивий, смішний, дивний, що завжди вражає.

 Квитки: 30–40 PLN (звичайний),
20–30 PLN (пільговий)

**2.12 | 12:00–19:00
3, 4.12 | 11:00–19:00
5.12 | 11:00–17:00**

29. Вроцлавський ярмарок добрих книжок

Hala Stulecia, ul. Wystawowa 1

Вроцлавський ярмарок добрих книжок збирає найкращі видання з усієї Польщі та є чудовою нагодою зробити різдвяні подарунки. На ньому також представлені численні зустрічі з письменниками, майстер-класи та дискусійні панелі. Частиною програми є цикл «Салон завойовників» – зустрічі з лауреатами найважливіших польських літературних премій, які вручаються у 2021 році. Ярмарок також супроводжується редакційною премією «Перо Фредро» за найкращу опубліковану книгу для дорослих та редакторською премією «Добрі сторінки» за найкращу книгу для дітей.

 Вхід вільний

3–9.12 | 20:00

«7x Джармуш: культові фільми Джима Джармуша» – кінопоказ

Kino Nowe Horyzonty,
ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

Американський бунтар з європейською вразливістю, екзистенціаліст, поет, кінорежисер, музикант, захоханий у джаз і рок, художник, наділений абстрактним почуттям гумору. Джим Джармуш – король незалежного кіно, чий ранні фільми незабаром знову з'являться на великому екрані. У рамках перегляду «7x Джармуш» глядачі кінотеатру «Нові горизонти» зможуть згадати сім фільмів американського майстра – від «Постійної відпустки» (перший повнометражний фільм Джима Джармуша) до «Кави та сигарет» (одна з найвідоміших робіт режисера).

 Квитки: 16 PLN (клубний),
22 PLN (звичайний)

4.12 | 19:00

Йде нове! Лешек Можджер презентує: Ремігіуш Кнапik – концерт

Impart Cafe, ul. Mazowiecka 17

Лешек Можджер запрошує на новий цикл зустрічей з талановитими піаністами. У сімейній атмосфері, в найкамернішому просторі Імпарту, який так любив багаторічний художній керівник «Джазу над Одрою». Гостем грудневої зустрічі стане Ремігіуш Кнапik – композитор, піаніст та музичний універсал. Його надихає різноманітне використання тембру, який останніми роками представляє собою поєднання акустичного фортепіано зі старовинною поліфонічною електронікою, що збагачує резонанс струн.

Квитки: 30 PLN (пільговий), 40 PLN (звичайний)

6.12–31.01.2022 | 19:00–21:00

кожного понеділка

«Сусідські польсько-англійські балачки» – цикл зустрічей

CAL Psie Pole-Zawidawie, ul. Kiełczowska 43/6

Вільні польсько-англійські бесіди в сусідському колі. Зустрічі призначені для людей, які хотіли б говорити англійською та допомогти покращити польську мову сусідам, які приїхали до Вроцлава з-за кордону.

Вхід вільний
Реєстрація: cal@opiekaitroska.pl

9.12–7.03.2022

«Frutti di mare» – вистава робіт Ади Зелінської

Muzeum Współczesne Wrocław, pl. Strzegomski 2a

ср.–пт., нд.–пн. 12:00–18:00
сб. 12:00–20:00

Коли в 1980 році з конвеєрів зійшов перший екземпляр Fiat Panda, а італійська автомобільна промисловість була в чудовому стані, Польщею прокотилася хвиля страйків. Джорджетто Джуджаро, дизайнер Panda, на запитання про ідею цього автомобіля відповів: «Панда – це як джинси: простий, практичний одяг без прикрас, раціональний і оптимізований для певної мети». При цьому для пересічного поляка пара дизайнерських джинсів була нереальним бажанням, так само, як подорож до сонячної Італії була доступна лише обраним. У кращому випадку Frutti di mare можна було б знайти в меню готелю Victoria, але більшість ходила до місцевого бару на заливну рибу.

Квитки: 16 PLN (звичайний), 8 PLN (пільговий), по четвергах вхід вільний

9.12 | 20:00–22:00
10.12 | 15:00–22:00

Biennale WRO 2021: «Reverso Redux #4» – концерти

Centrum Sztuki WRO, ul. Widok 7

Дводенна програма перформансу, наповнена концертами за участю вітчизняних та міжнародних артистів з програми медіа-арт Бієнале WRO 2021 «Reverso». Діяльність включає як події вживу так і мережеві. До програми входить повернення на WRO після 20 років існування легендарного гурту «Mikro Orchestra», зв'язки з Парижем і Фукуокою, діджейські сети з офісу WRO, який раніше не був доступний для публіки, візуальний виступ канадця Мартіна Мессьє та концерт ансамблю «Kompoplex» з Вроцлава.

Вхід вільний

10.12–6.02.2022

«Мистецтво переходу. Найкращі дипломи Академії мистецтв 2021» – виставка

galeria BWA Wrocław Główny, ul. Piłsudskiego 105

ср.–Wed. 12:00–20:00
чт.–нд. / Thu.–Sun. 12:00–18:00

Уже всінадцяте в BWA Вроцлав будуть представлені дипломні роботи випускників Вроцлавської Академії мистецтв усіх факультетів та спеціальностей, які існують в навчальному закладі. Виставка в галерейному просторі часто є першою зустріччю студентів з таким великим закладом та його аудиторією; для глядачів – це шанс познайомитися з мисленням молодого покоління художників та дизайнерів.

Квитки: 8 PLN (звичайний), 4 PLN (пільговий), по середах вхід вільний

12.12 | 12:00

Impart дітям: «Гачкований вертеп бабусі Клари» – спектакль для дітей віком 2+

Scena w galerii Impartu, ul. Mazowiecka 17

Є ті, хто любить Різдво; а є й ті, хто ненавидить святковий хаос... Брат і сестра в метушні різдвяних приготувань, постійно жартуючи, нагадують слухачам про різдвяні традиції. Тут ви познайомитеся з усіма відомими персонажами традиційного вертепу, які на-чарувала бабуса Клара за допомогою пряжі та гачків. Тут є Дитятко, Марія, Йосип, є три королі, пастухи, тварини і багато ангелів.

Квитки: 20 PLN (у вартість квитка входить вхід для дитини і одного із супроводжуючих)

18.12 | 19:15
19.12 | 18:15

«Нагасакі» – спектакль

Wrocławski Teatr Współczesny, ul. Rzeźnicza 12

Це історія двох безхатьків. Безпритульність, як відсутність житла впливає на орендарку. Шмура-сан переживає безпритульність у психологічному сенсі – у нього немає волі, у нього є небажання змінюватися, що межує з тривогою, нав'язливими станами. На них обох впливає духовна безпритульність, глибша, болючіша, прихована: безпритульність всередині, безпритульність від самого себе. Вони обидвоє тікають від суспільства. Він замикається в будинку фортеці, вона живе без дому. Цей досвід є прокляттям і надією, тому що в бездомності можна відкрити власне «я».

 Квитки: 50 PLN (звичайний),
35 PLN (пільговий)

19.12 | 15:00

«Велике штопання шкарпеток» – майстер-класи

Muzeum Etnograficzne, ul. Traugutta 111/113

Майстер-класи для дорослих, що супроводжують виставку «Ремонтники», які проводитиме Ольга Будзан. Навчання для людей, які хотіли б навчитися основам ремонту одягу, зокрема штопанню шкарпеток. Окрім практичної частини, учасники семінару також матимуть можливість послухати трохи теорії, що стосується ремонту та догляду за одягом, побачити штопані шкарпетки, спідницю, пошиту із залишків матеріалів, латану скатертин та інші тканини та костюми з виставки «Ремонтники». На майстер-клас слід принести знищений одяг.

 Ціна: 10 PLN
Реєстрація:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

19.12 | 16:00

Bolshoi Ballet Live: «Лускунчик» – балет на великому екрані

Kino Nowe Horyzonty, ul. Kazimierza Wielkiego 19a-21

У деяких країнах важко уявити Різдво без зіркового шоу «Лускунчик». Якщо ви відчуваєте те ж саме, відвідайте кінотеатр «Нові горизонти» і подивіться на великому екрані класичний балет, що зачарує пишністю колишньої царської сцени, за мотивами оповідання Е.Т.А. Гофмана. «Лускунчик» у виконанні танцюристів найпрестижнішої балетної сцени світу – Великого театру – чудова вистава, яка переносить глядачів у саму середину казкової історії, де сміливість і добре серце долають злі чари.

 Квитки: 60 PLN

18.12 | 15:00-19:00

«Пісні з Подляшшя» – майстер-класи

Muzeum Etnograficzne, ul. Traugutta 111/113

Пісенні майстер-класи для дорослих, керівник Юліта Харитонюк. Під час 4-годинного майстер-класу учасники вивчатимуть пісні польською мовою та діалектом, одно та багатоголосні. Це будуть переважно ліричні пісні. Як початківці, так і досвідчені співаки мають шанс розширити свої голосові здібності та знайти радість від спільного співу та спілкування за допомогою сили голосу.

 Ціна: 40 PLN
Реєстрація:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

2, 9, 16.01 | 17:00
6, 7, 13, 14.01 | 19:00
15.01 | 18:00

«Гала-концерт світових мюзиклів» – концерт

Teatr Muzyczny Capitol, ul. Piłsudskiego 67

Найкращі музичні хіти у виконанні артистів Музичного театру Капітолії – двогодинний концерт позачасових бродвейських хітів. У цих творів є одна спільна риса: абсолютно високоякісна музика та світова популярність. Деякі з них звучать у оригінальних мовних версіях, інші, ті які представлені Капітолією – у чудових перекладах польською мовою. У програмі: «Mamma Mia!», «Hair», «Les Misérables», «Cabaret», «Evita», «West Side Story», «Cats» та багато інших...

 Квитки: 60–110 PLN (звичайний),
40–90 PLN (пільговий)

18.12 | 11:00–11:45, 13:00–14:15

Картон та папір: «Хочемо більше снігу!» – сімейний майстер-клас

Barbara, ul. Świdnicka 8b

Останню зустріч у 2021 році у серії «Картон та папір» учасники проведуть, граючись в заметах паперового снігу. Під керівництвом Катажини Бури, керівника майстер-класу, учасники своїми сімейними силами створять незвичайну модель зимового містечка, повного картонних будиночків, сніговиків з крепового паперу та святкових ялинок. Цікаво, хто перший побачить слід Святого Миколая! Заняття скеровані на дітей віком 4–6 (11:00–11:45) і 6–10 років (13:00–14:15).

 Квитки: 20 PLN

19.12–28.08.2022

«Абаканович. Тотальна» – виставка

Pawilon Czterech Kopuł, ul. Wystawowa 1

вт.–чт. 10:00–16:00
пт. 12:00–18:00
сб.–нд. 10:00–18:00

Це перша така велика презентація художнього доробку Магдалени Абаканович – однієї з найвідоміших у світі сучасних польських художниць. На виставці також будуть представлені документальні матеріали, які презентують діяльність скульпторки протягом кількох десятиліть у різних місцях земної кулі. Абаканович буде представлена як художник, орієнтований на дослідження «стану людини», перебуваючи в тісному зв'язку з природою, оригінально використовуючи природні матеріали, такі як: сизаль, джутові волокна, дерево; художник, який ідеально вписується в сучасне мислення про переробку та проекологію в сучасному мистецтві.

 Квитки: 20 PLN (звичайний),
15 PLN (пільговий), 10 PLN (груповий)

14.01 | 19:00

«Сучасний гала-концерт 2022» – концерт

Narodowe Forum Muzyki, pl. Wolności 1

Перший концерт у новому році – чудовий привід для грандіозного і радісного свята. Це також буде можливість насолодитися красою людського голосу – програма буде наповнена мелодіями з арій та дуетів з опер XIX століття (зокрема, «Тоска», «Макбет» чи «Аїда»), які користуються незмінною популярністю. Вроцлавською філармонією NFM керуватиме Пьотр Сулковський, а сольні партії виконуватимуть всесвітньо відома співачка сопрано Ева Плонка та видатний грузинський тенор Георгі Стурра.

 Квитки: 105–180 PLN

23.01 | 12:00

«Щось з нічого» – майстер-клас для дітей

Muzeum Etnograficzne, ul. Traugutta 111/113

Майстер-класи Ольги Будзан для дітей 5–12 років супроводжують виставку «Ремонтники». Чи знаєте ви, з чого діти робили собі іграшки? Якщо ви хочете побачити солом'яного ведмедика, картонного коня та тканинну ляльку, приходьте на заняття в Етнографічний музей. У практичній частині зустрічі ви зможете виготовити тварину з картону.

 Ціна: 5 PLN
Реєстрація:
edukacja@muzeumetnograficzne.pl

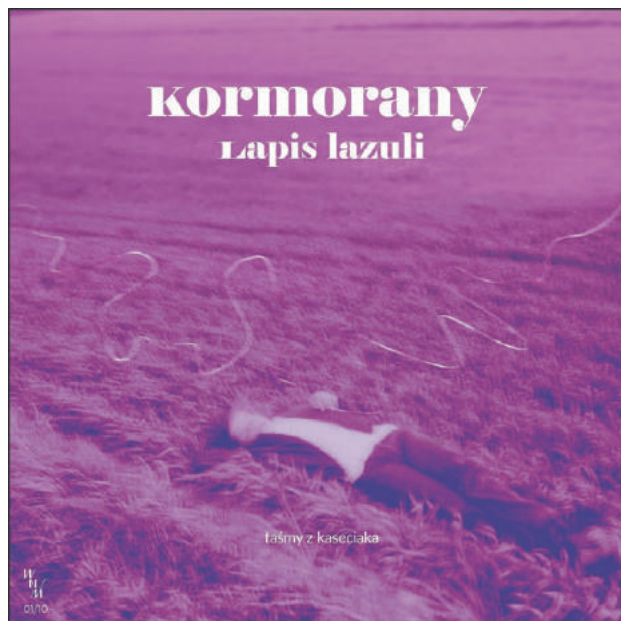

= *posłuchaj / listen* =

TEJ ZIMY

THIS WINTER

Tytuł / Title: „Lapis lazuli”

Zespół / Band: Kormorany

Data premiery / Release date: 8.12.2021

Wydawnictwo / Label: Wrocławska Niezależna Scena Muzyczna

O zespole / About the band:

Wrocławska formacja Kormorany powstała w 1983 r. W latach 80. słynęła z szalonych występów w nietypowych miejscach takich jak jaz, wieża ciśnień czy dworzec kolejowy. Początek lat 90. to ewolucja zespołu w stronę komponowania muzyki teatralnej – na początku do spektakli plenerowych Teatru Klinika Lalek, a później do spektakli w teatrach w całej Polsce. Kormorany stale współpracują z reżyserem Cieplakiem (Paweł Czepułkowski, Michał Litwiniec) i Jackiem Głombem (Jacek „Tuńczyk” Fedorowicz, Piotr „Blusmen” Jankowski, Krzysztof Konieczny). Zespół od początku swojego istnienia działał w różnych składach i tak jest do dziś. Aktualnie Kormorany można posłuchać w spektaklu „Wyspa” Wrocławskiego Teatru Pantomimy i już niebawem w przedstawieniu „Świat na głowie” w Teatrze im. H. Modrzejewskiej w Legnicy.

The Wrocław-based Kormorany band came to be in 1983. In the 1980s, they were famous for their crazy concerts in unusual places such as a weir, a water tower and a railway station. In the early 1990s, the band evolved towards composing theatre music, starting with open-air plays staged by the Puppet Clinic Theatre, followed by performances in theatres all over Poland. Since the band started, it remained active, despite numerous line-up changes – this has not changed to this day. Currently, Kormorany’s music can be heard in *Wyspa* – a play by the Wrocław Pantomime Theatre, and in near future, it will be also featured in *Świat na głowie* – a play by the Helena Modrzejewska Theatre in Legnica.

O płycie / About the album:

To jedenasta płyta z muzyką Kormoranów. Po płytach live „Teraz” i „Miasto”, albumach z muzyką teatralną z serii „La musica teatrale” i pierwszym studyjnym albumie „Majaki” przyszedł czas na płytę z 1990 roku. Jaką muzykę nam ona przynosi? Rafał Książek w tekście zamieszczonym na płycie pisze tak: *Muzyka Kormoranów wzięła się z bycia w przestrzeni. I kreacja dźwiękowej przestrzeni, przemienianie dźwiękiem zastanego otoczenia jest jej największą siłą. Stąd obzędowa aura najbardziej wyrazistych fragmentów z „Lapis Lazuli”, ich psychoaktywna siła zagadkowego rytuału nieznannej religii. Ten aspekt łączy Kormorany ze współczesnymi im najciekawszymi europejskimi zespołami muzyki industrialnej i postindustrialnej.*

The 11th album featuring music by Kormorany. After their two live albums – *Teraz* and *Miasto*, the theatrical music albums in the *La musica teatrale* series and their first studio album – *Majaki*, the time has come for the 1990 album. What kind of music does it feature? In the text published alongside the album, Rafał Książek wrote: “Their music is a result of being in space, the creation of sound space, the transformation of the existing surroundings with sound – this is its greatest power. This brings the ritual aura of the most expressive passages from «Lapis Lazuli», their psychoactive power of a mysterious ritual of an unknown religion. This aspect links Kormorany to the most interesting European industrial and post-industrial bands.”

Tytuł / Title: „Męskie Granie 2021”

Artyści / Artists: Daria Zawiałow, Dawid Podsiadło, Vito Bambino

Data premiery / Release date: 3.12.2021

Wydawnictwo / Label: Mystic

O projekcie / About the project:

Męskie Granie to trasa koncertowa, która od wielu lat cieszy się coraz większym powodzeniem. Po przerwie spowodowanej pandemią koronawirusa w tym roku Orkiestrę Męskiego Grania poprowadzili Daria Zawiałow, Dawid Podsiadło i Vito Bambino, którzy zaszarowali publiczność hymnem „I Ciebie też, bardzo”. Koncerty orkiestry i wielu zaproszonych na trasę artystów odbyły się w czterech miastach: Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Żywcu. Na scenie można było zobaczyć starych znajomych Męskiego Grania, m.in. Organek, Brodkę, Krzysztofa Zalewskiego, Natalię Przybysz, Króla czy Artura Rojka, a także tych, którzy właśnie zapisali się w historii Męskiego Grania świetnymi występami: Ralpa Kamińskiego, Kaśkę Sochacką, Muchy czy Kwiat Jabłoni.

Męskie Granie is a concert tour, which has been enjoying growing popularity for many years now. After a short hiatus caused by the coronavirus pandemic, this year’s Męskie Granie Orkiestra was led by Daria Zawiałow, Dawid Podsiadło and Vito Bambino, who enchanted the audience with the anthem – *I Ciebie też, bardzo*. Concerts by the orchestra and many artists invited on the tour took place in four cities: Cracow, Warsaw, Poznań and Żywiec. The concerts featured the old friends of Męskie Granie, including Organek, Brodka, Krzysztof Zalewski, Natalia Przybysz, Król and Artur Rojek, as well as those who have just left their first mark on the history of the project with great performances: Ralph Kamiński, Kaśka Sochacka, Muchy and Kwiat Jabłoni.

O płycie / About the album:

To dwupłytowe wydawnictwo z zapisem utworów, które można było usłyszeć podczas tegorocznej trasy koncertowej artystów wspomnianych powyżej. Album dostępny jest także na dwóch kolorowych winylach oraz w specjalnym boxie z dodatkami. Na płycie z coverami znalazł się wrocławski akcent: piosenka „Załoga G” zespołu Hurt, której autorami są Maciek Kurowicki i Piotr Motkowicz. Podczas trasy koncertowej wykonywali ją Dawid Podsiadło i Vito Bambino, którą to aranżację uwieczniono na krążku.

It’s a two-disc release with songs that could be heard during this year’s tour. The album is also available on two coloured LP records, as well as in a special box with extras. The album with covers includes a local highlight – the song *Załoga G* by Wrocław-based Hurt, written by Maciek Kurowicki and Piotr Motkowicz. During the tour, it was performed by Dawid Podsiadło and Vito Bambino, and their rendition was recorded on the album.

= przeczytaj / read =

TEJ ZIMY

THIS WINTER

O książce / About the book:

Kim był Tadeusz Różewicz? Poetą, dramaturgiem, scenarzystą, prozaikiem. Pytanie „jaki był Różewicz?” okazuje się już bardziej kłopotliwe. Choć twórczość związanego z Wrocławiem artysty naznaczona jest jego doświadczeniami, to nie można powiedzieć, że jest w pełni autobiograficzna. Czytając wiersze oraz dramaty, nierzadko dajemy się zwieść przekonującym autokreacjom i grom literackim. Sam poeta powiedział zresztą – jak zauważa Magdalena Grochowska – że między autorem i bohaterem jest taka różnica, jak między wołem i sztuką mięsa. Biografka, analizując poszczególne etapy życia Różewicza i zestawiając z nimi jego utwory, odsłania przed czytelnikiem nieznaną dotąd oblicze twórcy, w tym dzieje rodziny. Rekonstruuje okoliczności; odtwarza zdarzenia i procesy, uwzględniając przy tym historyczne i polityczne konteksty.

Who was Tadeusz Różewicz? A poet, playwright, screenwriter and prose writer. The question “what was Różewicz like?” turns out to be more problematic. Although the work of the artist, who is associated with Wrocław, is marked by his experiences, it cannot be said to be fully autobiographical. When reading his poems and dramas, it is not uncommon to be misled by convincing self-creations and literary games. The poet himself said, as Magdalena Grochowska notes, that “there is as much difference between the author and the hero as between an ox and a piece of meat.” By analysing the individual stages in Różewicz’s life and juxtaposing his works with them, the biographer reveals to the reader a hitherto unknown face of the artist, including the history of his family. She reconstructs the circumstances; she recreates events and processes, taking into account historical and political contexts.

O autorce / About the author:

Absolwentka dziennikarstwa na Uniwersytecie Warszawskim, reportażystka i eseistka. Pracowała w „Głosie Nauczycielskim”, „Przeglądzie Tygodniowym” i „Życiu Warszawy”. Reporterka „Gazety Wyborczej”, autorka wielu książek: m.in. „Wytrąconych z milczenia”, „Ćwiczeń z niemożliwego” i „W czasach szaleństwa”. Biografia Jerzego Giedroycia została przetłumaczona na język rosyjski i litewski, a także przyniosła jej nagrodę „Odry”, „Polityki” oraz Nike czytelników 2010. W 2016 roku otrzymała Nagrodę Polskiego PEN Clubu im. Ksawerego Pruszyńskiego. Mieszka w Warszawie.

A graduate of journalism at the University of Warsaw, reporter and essayist. She worked at “Głos Nauczycielski”, “Przegląd Tygodniowy” and “Życie Warszawy”. Reporter for “Gazeta Wyborcza”, author of many books: *Wytrąceni z milczenia*, *Ćwiczenia z niemożliwego* and *W czasach szaleństwa*. Jerzy Giedroyc’s biography has been translated into Russian and Lithuanian, and won her the “Odra”, “Polityka” and Readers’ Nike 2010 awards. In 2016, she received the Ksawery Pruszyński Prize of the Polish PEN Club. She lives in Warsaw.

Tytuł / Title:
**„Różewicz.
Rekonstrukcja (tom I)”
/ Różewicz.
A Reconstruction (vol. 1)**

Autorka / Author:
Magdalena Grochowska

Data premiery / Release date:
1.12.2021

Wydawca / Publisher:
Dowody na Istnienie

Liczba stron
/ Number of pages:
536

Oprawa / Binding:
twarda / hardcover

Pafawag. 75-lecie

Tytuł / Title:
**„Pafawag. 75-lecie”
/ Pafawag. 75th anniversary**

Autorka / Author:
Iwona Kałuża

Data premiery / Release date:
1.12.2021

Wydawca / Publisher:
**Fundacja im. Tymoteusza
Karpowicza we Wrocławiu
/ The Tymoteusz
Karpowicz Foundation
in Wrocław**

Biuletyn można znaleźć
w Tajnych Kompletach,
Barbarze oraz galeriach
BWA Wrocław.

Look for the bulletin in the
Tajne Komplet book store,
Barbara and BWA Wrocław
galleries.

O biuletynie / About the bulletin:

Składany biuletyn o roli Państwowej Fabryki Wagonów Pafawag to wraz z materiałem zgromadzonym na stronie internetowej dolnoslaskosc.pl podsumowanie rocznego projektu prowadzonego z okazji 75. rocznicy uroczystego otwarcia fabryki. Nie jest to jednak – jak mogłoby się wydawać – opis produkcji taboru kolejowego, a próba przedstawienia zakładu poprzez pryzmat jego „miastotwórczości”. To turystyka, galeria, muzeum zakładowe czy gazeta „Pafawag” stały się głównym bohaterem wydawnictwa. Ale co równie ważne, szczególny nacisk został położony na związek Pafawagu ze sztukami plastycznymi. Teksty czy wywiady z byłymi pracownikami to opowieść o wizualności tego przedsiębiorstwa, wpływu na miasto i kreowanej w PRL-u idei humanizacji pracy.

The bulletin on the role of the Pafawag State Train Car Factory, along with the materials published on the dolnoslaskosc.pl website, constitutes a crowning achievement of a year-long project conducted on the occasion of the 75th anniversary of the official opening of the facility. Despite appearances, this is not a description of the production process of rolling stock – instead, it is an attempt to highlight the city-building function of the facility. The tourism, the gallery, the company museum or the “Pafawag” newspaper became the main focus of the publication; however, the author has put an equally strong emphasis on Pafawag’s relationship with the visual arts. The articles and interviews with former employees tell a story about the visual side of this enterprise, its impact on the city and the idea of humanisation of work, which emerged in the Polish People’s Republic.

O autorce / About the author:

Iwona Kałuża jest historyczką sztuki, której obszarem zainteresowań jest historia powojennej architektury oraz designu. Pisze o wzornictwie przemysłowym, lokalnej historii designu; bada różne aspekty związane z kulturą i sztuką we Wrocławiu; prowadzi gościnne wykłady oraz organizuje wystawy. Pracuje w BWA Wrocław Galerii Sztuki Współczesnej, pełniąc rolę kierowniczkę zespołu ds. rozwoju publiczności i widowni.

Iwona Kałuża is an art historian, whose research interests revolve around post-war architecture and design. She writes about industrial design and local history of design, while researching various aspects of culture and art in Wrocław. What is more, she also presents guest lectures and organises exhibitions. She works at the BWA Wrocław Contemporary Art Gallery as the head of the audience development team.

= obejrzyj / watch =

TEJ ZIMY

THIS WINTER

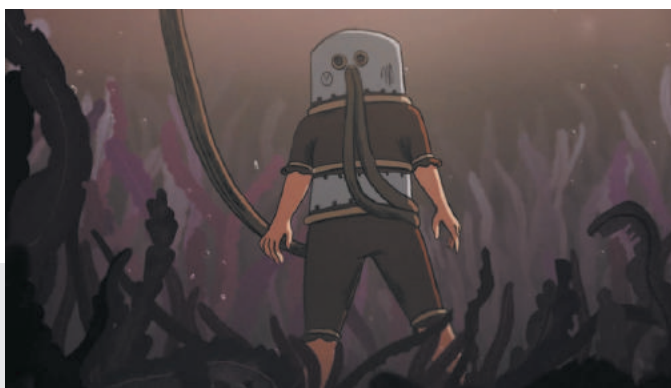
Tytuł / Title: „Skafander Klingerta” / *Klingert's Diving Suit*

Reżyseria / Directed by: Artur Wyrzykowski

Scenariusz / Screenplay by: Agata Koschmieder, Anna Stańko, Artur Wyrzykowski

Koprodukcja / Co-production: m.in. Centrum Technologii Audiowizualnych, Dolnośląskie Centrum Filmowe, Hydropolis / i.e. Audiovisual Technology Center, Lower Silesian Film Centre, Hydropolis

Premiera filmu zbiegnie się z obchodami 6. urodzin Hydropolis, do którego trafi jako eksponat. / The release date will coincide with the celebration of the 6th birthday of Hydropolis, where will be screened as an exhibit.

78

O filmie / About the film:

Krótkometrażowa animacja o wielkim wynalazcy z Wrocławia, który w 1797 roku zbudował pierwszy na świecie skafander do nurkowania. Tytułowy bohater to Karl Heinrich Klingert, który żył i pracował we Wrocławiu w latach 1760–1828 jako nauczyciel fizyki i matematyki w gimnazjum św. Marii Magdaleny oraz w dzisiejszej Akademii Sztuk Pięknych. Historia opowiedziana jest jednak z perspektywy kilkuletniej córki wynalazcy. 6-letnia Bi od czasu utonięcia młodszego brata panicznie boi się wody. Karl Klingert po stracie syna zamknął się w sobie i poświęcił się pracy nad atmosferycznym skafandrem do nurkowania, który pomógłby wszystkim tonącym.

Film jest zrealizowany w technice rotoskopii – we wrocławskim studiu CeTA odbyły się zdjęcia z aktorami, którzy potem zostali przerysowani i umieszczeni w scenografii XVIII-wiecznego Wrocławia.

A short animation about a great inventor from Wrocław, who in 1797 built the world's first diving suit. The title character is Karl Heinrich Klingert, however the story is told from the perspective of the inventor's young daughter. 6-year-old Bi has been afraid of water ever since her younger brother drowned. After losing his son, Karl Klingert became withdrawn and started working on an atmospheric diving suit that would help all drowning people.

The film was made thanks to the magic of rotoscoping – the Audiovisual Technology Centre in Wrocław filmed the actors, who were then drawn and placed in the scenery of the 18th century Wrocław.

O reżyserze / About the director:

Studiował reżyserię w Warszawskiej Szkole Filmowej (umknął po dwóch latach), produkcję w Szkole Filmowej w Łodzi (umknął po roku) i scenariopisarstwo w Szkole Filmowej w Łodzi (nie umknął!). Reżyserował reklamy, krótkie filmy i pięć odcinków telenoweli „Plebania”, ale gdy zrozumiał, że najważniejszy jest scenariusz, na kilka lat porzucił karierę reżysera i skupił się na pisaniu. Pracuje jako analityk opowieści i – jak sam przyznaje – jest bardzo szczęśliwy, że po dziesięciu latach straconych w branży reklamowej wreszcie robi filmy. W dodatku z sukcesem, bo „Skafander Klingerta” jako jedyny film animowany dostał się do konkursu krótkich metraży na tegorocznym Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni.

He studied directing at the Warsaw Film School (but dropped out after two years), production at the Łódź Film School (but dropped out after a year) and scriptwriting at the Łódź Film School (he didn't drop out!) He directed commercials, short films and five episodes of the *Plebania* soap opera, but when he realised that it was all about the script, he dropped his directing career for a few years and focused on writing. He works as a story analyst and, by his own admission, is very happy to finally be making films after losing ten years in the advertising industry. In a nice twist of fate, this also brought him success – *Klingert's Diving Suit* was the only animated film to get into the short film competition at this year's Polish Film Festival in Gdynia.

O filmie / About the film:

Film pierwotnie podczas 46. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni prezentowany był jako „Powrót do Legolandu”, jednak do szerokiej dystrybucji wchodzi pod zmienionym tytułem „Powrót do tamtych dni”. Akcja filmu rozgrywa się w latach 90., kiedy do Polski (a dokładniej Wrocławia) z emigracji do żony Heleny i 14-letniego syna Tomka wraca ojciec rodziny, Alek. Zarobione w Stanach pieniądze Alek inwestuje w przedsięwzięcia kończące się fiaskiem, a kolejne kłopoty sprawiają, że popada w alkoholizm. Ów wątek alkoholowy przełamuje pełne nostalgii wspomnienie złotych lat 90. pachnących gumą balonową, zbudowanych z klocków Lego przy dźwiękach muzyki z walkmana.

The film is set in the 1990s, when the father of the family – Alek – returns from emigration to Wrocław, to his wife Helena and 14-year-old son Tomek. Alek invests the money he managed to make in the United States in unsuccessful ventures, facing problems that lead him to alcoholism. This theme is interspersed by nostalgic memories of the golden age of the 1990s – smelling of bubble gum, built of Lego bricks and the sound of music listened on a Walkman.

O reżyserze / About the director:

Jest synem aktorów Teresy i Aleksandra Aksinowiczów. W liceum realizował filmy krótkometrażowe, m.in.: „Alabama” (1996), za którą otrzymał nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Po skończeniu szkoły średniej wyjechał do Australii, gdzie został stypendystą School of Visual Arts w Sydney. Autor wielu reklam i teledysków dla polskich i zagranicznych wytwórni płytowych. W 2017 roku wydał książkę „Samorealizacja filmowa”. W „Powrocie do tamtych dni” przepracowuje swoje doświadczenia z dzieciństwa, równocześnie zapraszając wielu dorosłych dzieci alkoholików na sesję terapii grupowej.

Son of actors Teresa and Aleksander Aksinowicz. In high school, he made short films, including *Alabama* (1996), for which he received an award from the Minister of Education. After graduating from high school he moved to Australia, where he was awarded a scholarship of the School of Visual Arts in Sydney. Author of many commercials and music videos for Polish and international record companies. In 2017, he published a book titled *Samorealizacja filmowa*. In *Return to Those Days*, he returns to his childhood experiences, while inviting many adult children of alcoholics to a group therapy session.

Tytuł / Title: „Powrót do tamtych dni” / *Return to Those Days*

Reżyseria, scenariusz / Directed and screenplay by: Konrad Aksinowicz

Obsada / Cast: Maciej Stuhr, Weronika Książkiewicz, Teodor Koziar

Koprodukcja / Co-production: m.in. Centrum Technologii Audiowizualnych we Wrocławiu, Dolnośląskie Centrum Filmowe / i.e. Audiovisual Technology Center in Wrocław, Lower Silesian Film Centre

Dystrybucja / Distribution: Kino Świat

Data premiery / Date of release: 10.12.2021

Przedpremierowe pokazy połączone ze spotkaniami z twórcami odbędą się: 7.12 w Dolnośląskim Centrum Filmowym oraz 9.12 w Kinie Nowe Horyzonty.

Pre-release screenings and meetings with the filmmakers will take place on the 7th of December in the Lower Silesian Film Centre and on the 9th of December in the New Horizons Cinema.

impart

grudzień

SCENA *Impart Cafe*

4.12 19:00

**Idzie nowe! Leszek
Moźdżer przedstawia:
Remigiusz Knapik**

9.12 18:00 *

**Przed premierą:
Agata Łabno**

10.12 19:00

**104. Antykabaret „Dobry
wieczór we Wrocławiu”
„Kres i Bezkres”**

11.12 19:00

**Rafał Rutkowski: stand-up
„Seks, drags i kredyty”**

19.12 17:00 *

**Piotr Bartyś i jego goście:
rozmowa z Pawłem
Gołębskim**

SCENA *w galerii*

5 i 6.12 12:00

**spektakl
„Gwiazdeczka”**

12.12 12:00

**spektakl „Szydełkowa
Szopka Babci Klary”**

ul. Mazowiecka 17
bilety: strefakultury.pl
* wstęp wolny

Strefa
Kultury
Wrocław

Wrocław
miasto spotkań

Poznaj
swoje osiedle,
śledząc
sąsiedzkie
historie!

Zwiedzaj osiedla z mapami sąsiedzkimi

szlakiem sąsiedzkich
opowieści oraz wspomnień
mieszkanek i mieszkańców!

Mapy sąsiedzkie
Brochowa, Kleczkowa,
Księża, Nadodrza, Ołbina,
Placu Grunwaldzkiego,
Przedmieścia Świdnickiego
oraz Przedmieścia
Oławskiego dostępne są na:
strefakultury.pl/sasiadujemy

W wersji drukowanej
szukaj ich w ulubionych
miejscach na osiedlu.

Strefa
Kultury
Wrocław

Sąsiadujemy

Wrocław
miasto spotkań

Dofinansowano ze środków
Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach
programu Patriotyzm Jutra

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

MHP
MUZEUM HISTORII POLSKI

PA
TRIO
TYŻM
JUTRA